

توسعه با تکیه بر استقلال سیاسی و قدرت نظامی

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیستم | شماره ۹۹۰ | دوشنبه ۴ اسفند ۱۳۹۹ | ۱۰ رجب ۱۴۴۲ | ۲۲ فوریه ۲۰۲۱ | صفحه ۱۶

ماجد غماس، نماینده مجلس اعلای عراق در گفت‌وگو با صبح صادق
۳ دیدگاه
اخراج آمریکا تصمیم ملی است

مهدی سعیدی
علاج دردهای مزمن کشور
۲ سرمقاله

REC

رمزگشایی صبح صادق از آخرین مواضع برجامی آمریکا و اروپا
در برابر ابتکار عمل ایران

فرصت

تمام است

24:00:00

ISO 100

هشدار! دوربین‌ها به زودی خاموش خواهند شد

۴
جمهور

ناصر ایمانی در گفت‌وگو با صبح صادق

افزایش مشارکت در گروه افزایش امید است

هرچقدر بتوان مردم را نسبت به آینده زندگی
خود و آینده کشور امیدوارتر کرد، مردم با گرمی
بیشتری در انتخابات شرکت خواهند کرد

۶
بازار

محسن زنگنه در گفت‌وگو با صبح صادق

نقش دولت در بازار سرمایه کمتر از ۲۰ درصد نیست

در این شرایط که بازار بورس دچار بی‌ثباتی
شده است، بزرگترین حمایت از بازار سرمایه
اجرای قوانین موجود است

اخبار و تحلیل‌های انتخابات را با صبح صادق دنبال کنید

جمهور SSWEEKLY.IR

نسخه صوتی صبح صادق

Beshnavidd.ir بشنوید

نیم نگاه

اتلاف دریایی بزرگ

علیرضا جلالیان

کارشناس دفاعی

رزمایش کمر بند امنیت دریایی ایران و روسیه ۲۸ بهمن در شمال اقیانوس هند آغاز شد. فقط کافی است بدانیم شمال اقیانوس هند بین سه تنگه راهبردی از پنج تنگه راهبردی دنیاست، تنگه هرمز در شمال، تنگه مالاکا در شرق و تنگه باب‌المنندب در غرب منطقه شمال اقیانوس هند واقع شده است که در حقیقت بیضی انرژی جهان را احاطه کرده و با توجه به تردد شناورهای تجاری و نفتکش در این منطقه حساس ضرورت برقراری امنیت تجارت دریایی را دو چندان کرده است. البته این منطقه از نظر امنیت یکی از امن‌ترین مناطق دریایی در جهان است، هر چند برخی دخالت‌ها در دریای عمان و خلیج فارس از طرف نیروهای فرامنطقه‌ای در تنگه هرمز وجود دارد. در این میان رزمایشی با هدف تقویت امنیت تجارت دریایی بین‌المللی، مقابله با دزدی و تروریسم دریایی و تبادل تجارب عملیاتی و تاکتیکی در منطقه‌ای به وسعت ۱۷ هزار کیلومتر برگزار شد. پیش از این در ماجراهای تنگه باب‌المنندب و دزدی‌های دریایی حضور فراساحلی ایران نهادینه شد؛ اما حضور ائتلاف‌گون نیروهای دریایی ایران در کنار سایر نیروهای دریایی جهان در آنجا محقق نشد تا زمانی که برنامه اجرای رزمایش‌های مشترک نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با نیروهای دریایی سایر کشورهای منطقه و فسر منطقه در سال‌های اخیر اتفاق افتاد. تعداد محدودی رزمایش با کشور عمان، چین و روسیه انجام شد تا اینکه اجرای چنین رزمایش‌هایی به شکل عادی و طی یک برنامه سالانه در دستور کار نیروهای دریایی ارتش‌های کشورهای همسور قرار بگیرد. چنانکه کشور روسیه هم‌زمان با ایران این رزمایش مشترک را در تقویم سالانه خود گنجانده. البته کشور چین نیز سابقه همکاری و رزمایش با نیروی دریایی ایران را دارد. در واقع چین خود را به سطح دومین قدرت دریایی جهان می‌رساند و حضور چین به منزله یک شریک منطقه‌ای در چنین رزمایشی مهم است؛ اما با توجه به هم‌زمانی چند برنامه به علت تأخیر افتادن زمان اجرای رزمایش با سال جدید چینی، حضور چین در این رزمایش محتمل نبود، اما طرف چینی تمایل بسیاری به ادامه این همکاری‌ها دارد. کشورهای حاشیه اقیانوس هند یک سمپوزیوم تحت عنوان اجلاس کشورهای حاشیه اقیانوس هند (آیونز) دارند و اجلاس‌هایی هر دو سال یک بار برگزار می‌شود که میزبان به طور چرخشی تغییر می‌کند. محور این گفت‌وگوها و همکاری‌ها انجام عملیات امداد و نجات در راستای ایجاد امنیت دریایی در اقیانوس هند است و جالب است بدانیم در حال حاضر رئیس اجلاس آیونز، جمهوری اسلامی ایران است. همچنین یکی از کارگروه‌های مهم و تأثیرگذار در اجلاس آیونز کارگروه امنیت دریایی است که مسئول این کارگروه نیز ایران است. اما جالب آنجا بود که در حسین برگزاری این رزمایش نیروی دریایی هند نیز با اعزام یک ناوگروه به این رزمایش پیوست. جذابیت شمال اقیانوس هند برای همسایگان دور و نزدیک این اقیانوس بسیار بالاست و به تازگی هم زمره‌هایی از همکاری‌های امنیتی برای برقراری امنیت کامل در این منطقه از جهان ایجاد شده است. البته همه اینها را باید کنار تشکیل ائتلاف‌های دریایی کشورهای متخاصم علیه جمهوری اسلامی به مقایسه گذاشت تا اهمیت بیشتر این موضوع را درک کرد.

مهدی سعیدی

کارشناس سیاسی

با فرا رسیدن بهار انتخابات، مهم‌ترین اولویت نظام اسلامی، تحقق انتخابات مطلوبی است که می‌تواند کشور را در مسیر توسعه و پیشرفت خود یک گام به جلو برده و فرآیند دولت‌سازی اسلامی را تسهیل کند. «انتخابات مطلوب» در نظام اسلامی فراتر از «انتخاب مطلوب» است.

انتخابات مطلوب، انتخاباتی است امن، سالم، قانونی، اخلاقی، رقابتی و اصل‌گرای که با مشارکت حداکثری مردم رقم خورده باشد. نکته تأمل‌برانگیز آنکه راهبرد دشمنان ملت ایران درست در برابر این اوصاف هفت‌گانه و با هدف جلوگیری از محقق نشدن انتخابات تراز انقلاب اسلامی طراحی شده است!

در این میان، باید توجه کرد که رکن اساسی انتخابات مطلوب در نظام اسلامی «مشارکت حداکثری» است. مشارکت گسترده ملت در انتخابات آقدر با اهمیت است که رهبر معظم

حنیف غفاری

کارشناس روابط بین‌الملل

طی روزهای اخیر، مقامات آمریکایی و اروپایی اجرای نمایش ویژه‌ای را در حوزه «دیپلماسی آشکار» و در خصوص توافق هسته‌ای با کشورمان کلید زده‌اند. جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا از «آمدگی واشنگتن» برای مذاکره با بازیگران اروپایی بر سر برجام و آنچه «احیای توافق هسته‌ای» خوانده، خبر داده است و بازیگران اروپایی نیز خواستار «امتناع ایران از عدم اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی» و «مذاکرات دوباره میان تهران- واشنگتن» شده‌اند. در این خصوص، نکاتی وجود دارد که نمی‌توان به سادگی از کنار آنها گذشت:

۱. امسال تا کنون، مذاکرات مستمری را با یکدیگر و در قالب «دیپلماسی پنهان» بر سر چگونگی مواجهه با برجام آغاز کرده‌اند. حتی آنها تاکتیک‌های موازی و هم‌زمانی را که باید در این راستا اجرایی شود، بارها با یکدیگر مرور کرده‌اند. مقامات اروپایی و آمریکایی به گونه‌ای وانمود می‌کنند که گویا «تصمیمات برجامی مشترک بازیگران غربی» محصول اریزنی‌های آشکار روزهای اخیر آنها بوده و مقامات دولت بایدن با «سخت‌و‌تمام» از پیشنهاد اروپایی‌ها به منظور بازگشت دوباره به مذاکرات برجامی (و تعیین تکلیف توافق هسته‌ای) استقبال کرده‌اند و اقامت امر این است که ملت‌هاست میان واشنگتن و ترونیکی اروپایی در این خصوص مذاکراتی مستمر در جریان بوده و پس از

انقلاب اسلامی سال‌ها پیش در اجتماع بزرگ مردم جیرفت، با صراحت اعلام می‌دارند: «من بارها گفته‌ام که اصل حضور مردم در انتخابات، حتی از انتخاب اصلح هم مهم‌تر است.»

این تأکید برخاسته از عمق باوری است که معظم‌له به جایگاه مردم در نظام اسلامی دارند، به نحوی که از تعبیر «نظام مردم‌سالاری دینی» برای حکومت اسلامی یاد می‌کنند. در نگاه ایشان چنین حضور گسترده‌ای رمز بقا و تداوم انقلاب اسلامی است؛ چرا که جمهوری اسلامی متکی بر رأی و اعتماد به ملت شکل گرفته است.

در طول تمامی ادوار انتخابات پس از پیروزی انقلاب اسلامی کاهش مشارکت، مهم‌ترین راهبرد فتنه‌انگیزی دشمن در عرصه انتخابات بوده است! رهبر معظم انقلاب با صراحت از تلاش مستمر و تمام عیار دشمنان انقلاب اسلامی برای ممانعت از برگزاری انتخابات و سرد و بی‌روح کردن آن سخن به میان آورده‌اند.

معظم‌له در آخرین دیدار خود با مردم تبریز بر اهمیت مشارکت حداکثری در انتخابات ۱۴۰۰ این چنین تأکید فرمودند: «انتخابات هر چه پُرشورتر، هر چه با اقبال عمومی مردم بیشتر همراه باشد، اثرات و منفعتش برای کشور و برای خود مردم بیشتر خواهد

علاج دردهای مزمن کشور

بود... می‌خواهم بگویم علاج دردهای مزمن کشور در پُرشور بودن انتخابات و حضور عمومی مردم و بعد، انتخاب اصلح، انتخاب شخصیت مناسب در انتخابات ریاست جمهوری است.»

تعبیر فوق به خوبی جایگاه و اهمیت راهبردی نقش مردم در حکومت اسلامی را آشکار می‌کند. برخلاف همه تبلیغات گسترده‌ای که نظام سلطه و جریان سکولار در طول چهار دهه گذشته علیه جمهوری اسلامی و نظریه مردم‌سالاری به راه انداخته‌اند، حکومت اسلامی با حضور مردم در همه تصمیم‌گیری‌های کشور شکل می‌گیرد.

در این‌س حکومت مردم همه کاره‌اند و هیچ کس نمی‌تواند رأی آن را کم‌رنگ کرده یا برای مدتی مردم را از حضور در صحنه منع کند و از اهمیت این حضور بکاهد! هر تفکری که غیر از این بیندیشد و جایگاه مردم را در حکومت کم‌رنگ کند، بدون شک اندیشه‌ای انحرافی است که جایگاهی در گفتمان اسلام ناب محمدی (ص) نخواهد داشت.

البته جریان‌های سکولار همواره تلاش کرده‌اند تفکر انقلابی را به عدم اعتقاد و اعتماد به حضور و نقش مردم متهم کرده و آنان را مخالف مشارکت حداکثری معرفی کنند که این حربه، فریبی بیش نبوده است. تفکر انقلابی در کنار مشارکت حداکثری

اعتقاد به نقش هدایتگری نخبگان در انتخابات دارد و بر این باور است که حضور حداکثری آنگاه کامل می‌شود که حاصل آن به قدرت رسیدن شایستگان و کارآمدان و بهبود زندگی و بر خور داری و رفاه و آرامش اکثریت جامعه باشد. نه آنکه ناکارآمدان و ناشایستگان با اغواگری و فریب افکار عمومی، رأی اکثریت جامعه را به سمت دیگری هدایت کنند و خود بر مسند قدرت تکیه زنند!

بدون شک میان انتخاب اصلح و مشارکت حداکثری رابطه معنادار دیالکتیکی برقرار است و شایستگی و کارآمدی خود مهم‌ترین عامل تشویق مردم برای حضور پر شور در انتخابات بعدی است. اگر امروز کاهش مشارکت مردمی به دغدغه‌ای برای نظام اسلامی تبدیل شده است، علت اصلی آن را باید در ضعف کارآمدی دنبال کرد که در طول چهار سال گذشته در حوزه مدیریت اجرایی کشور به وجود آمده است.

عبور از این وضعیت با شکل‌گیری دولت جوان انقلابی ممکن خواهد بود که می‌تواند با ارتقای کارآمدی، امید را در جامعه روزافزون کرده و مردم را بیش از گذشته در اداره کشور به خدمت گیرد. این مهم نیز با به‌صحنه آمدن اکثریت اقشار مختلف مردم در خردادماه ۱۴۰۰ ممکن خواهد بود.

رمزگشایی صبح صادق از آخرین مواضع برجامی آمریکا و اروپا در برابر ابتکار عمل ایران

فرصت تمام است

این پیچیدگی ماهوی، حقوقی و اجرایی وجود ندارد. این نکته به اهداف مشترک آمریکا و کشورهای اروپایی در قبال جمهوری اسلامی ایران بازمی‌گردد. کشورمان در زمینه «دائمی کردن محدودیت‌های هسته‌ای در برجام»، «ممنوعیت تست و آزمایش موشک‌های بالستیک فاره‌پیمای و کاهش برد موشک‌ها»، «تحدید مناسبات نظامی با گروه‌های مقاومت در منطقه» و «تن دادن به بازرسی‌های نامحدود آژانس بین‌المللی انرژی اتمی از اماکن نظامی»، هدف مشترک آمریکا و ترونیکی اروپایی به شمار می‌آید. واشنگتن و شرکای اروپایی آن معتقدند، «بازگشت حقیقی به برجام» و «رفع واقعی تحریم‌های ایران»، مانع از چنین میز مذاکرات موشکی-منطقه‌ای با جمهوری اسلامی ایران خواهد شد؛ زیرا دیگر اهرم فشاری علیه کشورمان برای حضور پای میز «مذاکرات محدودکننده» وجود نخواهد داشت! از این رو غرب نسبت به برجام به مثابه یک «متغیر تاکتیکی وابسته» و نه یک «متغیر حقوقی مستقل» می‌نگرد.

۳. به «گریز هدفمند غرب از ارائه تضمین‌های برجامی به ایران» باز می‌گردد. واشنگتن و ترونیکی اروپایی خود نیز به وضوح آگاه هستند که «ارائه تضمین» به جای «تکرار صدمه‌ها»، پاشنه آشیل آنها در هرگونه تقابل برجامی با ایران به شمار می‌آید. در نظام بین‌الملل و نظام حقوقی جهان، تعهد و تضمین مقوله‌هایی متفاوت از یکدیگرند. تعهد صرفاً بر روی کاغذ می‌آید؛ اما تضمین ابزارهای لازم برای عینیت یافتن یک تعهد است. به گونه‌ای طرف متعهد، گریزی جز انجام تعهدات خود به واسطه آن ابزار یا اهرم فشار نمی‌بیند. رهبر معظم انقلاب تأکید

پیروزی بایدن نیز این مذاکرات با ایفای نقش «آنتونی بلینکن»، «جیک سالیوان» و «اربرت مالی» ادامه پیدا کرده است. به عبارت بهتر، مقامات آمریکایی-اروپایی قصد دارند بازی را از حوزه «دیپلماسی پنهان» به حوزه «دیپلماسی آشکار» هدایت کنند.

۲. ماهیت اظهارات اخیر جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا و آنسلا مکرل، صدراعظم آلمان در زمینه برجام بازمی‌گردد. هر دو سیاستمدار غربی، در مواضعی مبهم، صرفاً از آمادگی خود برای مذاکره دوباره بر سر برجام سخن گفته‌اند بدون آنکه ساز و کار بازگشت به توافق هسته‌ای با ایران را برای مخاطبان بین‌المللی خود تشریح کنند! آنچه امروز در قالب رفتار مشترک برجامی آمریکا-اروپا قابل رصد و تحلیل است، چیزی جز تاکتیک «پیچیده‌سازی صحنه بازی» نیست! مقامات آمریکایی و اروپایی از یک سو از «احیای برجام» و «لزوم حفظ توافق هسته‌ای» سخن به میان آورده و از سوی دیگر، بر روی «پیچیده بودن این روند» و «لزوم بسط برجام» تأکید دارند. در این میان، اتحادیه اروپا در ظاهر رویکرد نرم‌تری اتخاذ کرده و حتی امانوئل مکرلون، رئیس‌جمهور فرانسه از «میانجی‌گری» خود بین تهران و واشنگتن خبر داده است. به نظر می‌رسد میان واشنگتن و مهره‌های اروپایی آن بر سر نحوه مواجهه با پرونده هسته‌ای ایران نوعی «تقسیم کار» صورت گرفته و مواضع اخیر مقامات آمریکایی و اروپایی نیز خروجی همان تقسیم کار است. بر اساس این تقسیم کار، قرار است «بازگشت به برجام» به مثابه «پروسه‌ای سخت» از سوسوی آمریکا و بازیگران اروپایی مورد شناسایی، معرفی و تأکید قرار گیرد! این در حالی است که در عمل

اقدام در برابر اقدام

محمدجواد ظریف، وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران در واکنش به بیانیه ترونیکی اروپا (انگلیس، فرانسه و آلمان) و ابراز نگرانی از اقدامات جبرانی ایران در توثیتی نوشت: «به جای سفسطه و قرار دادن بار مسئولیت بر دوش ایران، ترونیکی اروپایی/اتحادیه اروپا باید به تعهدات خود عمل کرده و خواستار آن شود که میراث تروریسم اقتصادی ترامپ علیه ایران پایان یابد.» ظریف اضافه کرد: «تدابیر جبرانی ما پاسخی هستند به نقض‌های ایالات متحده و ترونیکی اروپایی. اگر از معلول هر اسانید، علت را حذف کنید.» وی تصریح کرد: «ما اقدام» را با اقدام پاسخ می‌دهیم.»

معنای بازگشت!

مجید تخت‌روانچی، نماینده جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل گفت: «وقتی ترامپ از برجام خارج شد، یک‌سری تحریم که باید در چارچوب برجام لغو می‌شد، برگشت و یک‌سری تحریم دیگر هم اضافه شد. علاوه بر این آمریکایی‌ها تحریم‌های دیگری، با عناوین جدیدی (غیر از هسته‌ای) اعمال کردند. از زمان خروج آمریکا از برجام تا الآن، سه نوع تحریم علیه ما اعمال کردند. اگر هر کدام از این تحریم‌ها لغو نشود، بازگشت آمریکا معنی ندارد؛ یعنی آمریکا موقعی می‌تواند بگوید که من به برجام برگشتم که همه این تحریم‌ها لغو شود. صرف حرف هیچ ارزشی ندارد.»

فشار بی نتیجه

«آنتونی بلینکن» وزیر خارجه ایالات متحده در گفت‌وگو با شبکه «بی‌بی‌سی» تصریح کرد، سیاست «فشار حداکثری» دولت «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور سابق آمریکا بر جمهوری اسلامی ایران نتیجه‌ای نداشت. وزیر خارجه ایالات متحده بار دیگر مواضع دولت «جو بایدن» رئیس‌جمهور آمریکا در خصوص بازگشت به برجام را تکرار کرد و برخلاف تأکید جمهوری اسلامی مبنی بر اینکه آمریکا حق تعیین شرط برای بازگشت به توافق هسته‌ای را ندارد، برای ایران شرط‌گذاری کرد. بلینکن تأکید کرد، ایالات متحده و شرکای اروپایی این کشور «بار دیگر در قبال موضوع ایران با یکدیگر همسو شده‌اند.»

روزنه

اگر انقلاب اسلامی نبود؟

علی کوثری

هادی سیاسی

در هیاهوی این روزها از تورم، فشار اقتصادی و تحریم، کرونا، قرنطینه، واکنس و تا مذاکره و مقاومت و انتخابات شاید لحظه‌ای سکوت و اندیشه بتواند راهگشای آینده باشد. اندیشه‌ای از جنس «تفکر و ساعه افضل من عبادہ سبعین سنه» که بدانیم از کجا آغاز کرده‌ایم و چرا آغاز کرده‌ایم و چگونه می‌توانیم و باید

ادامه بدهیم. مخاطب این سیاهه از هر سن و جنس و شغل و سطح اقتصادی و... لحظه‌ای بیندیشد که اگر خمینی نبود و انقلاب اسلامی حادث نشده بود، امروز کجا بودیم و در چه حالی بودیم و چه می‌کردیم؟ لختی اندیشه و تفکر کنیم تا سبب ابعاد این فقدان فرضی را با هم ارزیابی کنیم. ۱- اگر انقلاب اسلامی نبود، امروز در حال مهیا شدن برای جشن یکصدمین سالگرد آغاز حکومت پهلوی و تاجگذاری رضا قاندر بودیم و زنده شدن درد خاطره جشن‌های ۲۵۰۰ ساله و جشن هنر شیراز و... ۲- اگر قیام حضرت روح‌الله نبود، امروز نقشه جدید غرب آسیا (خاورمیانه جدید) با جدا شدن بخش‌های دیگری از ایران عزیز، چون کردستان و خوزستان و سیستان در منطقه شکل گرفته بود و جز این نیست که غده سرطانی صهیونیست بر منطقه سیطره یافته بود! ۳- اگر پرچم اسلام بر این مرز و بوم سایه نیفتاده بود، وضعیت زنان و دختران ما چیزی بهتر از کشورهای همسایه، چون افغانستان و عربستان نبود. ۴- اگر نبود روح روحانی روح‌الله در علم و فرهنگ و اقتصاد و سیاست داخلی و خارجی و ابعاد نظامی و اجتماعی و... کجا بودیم؟ واقعاً تفکر در این باره لذت بخش و غرور آفرین نیست؟ و از این تفکر است که اول شکر این نعمت واجب می‌شود و سپس راه آینده رخ می‌نماید!

قطعاً نگارنده نمی‌خواهد و نمی‌تواند کمبودهای موجود امروز را نادیده بگیرد، ولی بر آن عقیده است که فاصله بین آرمان‌ها و واقعیت‌ها، با ایمان به صحت مسیر و ایستادگی تا تحقق اهداف قابل پیموده شدن است؛ اما دشمن با استفاده از جهل یا کم اطلاعاتی عوام واقعیت‌ها و دستاوردهای این نظام و انقلاب را تحریف و به این واسطه تحریم را تحمیل می‌کند. پس کمی اندیشه لازم است تا بدانیم در این معرکه ما کجاییم و دشمن کجاست و چرا دشمن دشمنی می‌کند و چگونه با تحریف تحریم را تحمیل می‌کند. با همه این اوصاف باید دقت کرد که «قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَأَحَدِهِ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِزْيَانِ حَقٍّ تَقْتَرُونَ»؛ بگو اگر بخواهم شما را یک نصیحت کنم، آن است که برای خدا دو نفر دو نفر یا به تنهایی قیام کنید و سپس اندیشه نمایید. این یعنی قیام‌الله مقدم بر تفکر است یا به عبارت بهتر باید ایستاده و در حال حرکت اندیشه کرد و نباید به هیچ بهانه‌ای حتی تفکر در چربی و چگونگی شرایط امروز از حرکت بایستیم و باید در عین حرکت و ایستادگی به نحوه بهسازی شرایط فعلی و کم کردن فاصله با آرمان و مطلوب‌مان بیندیشیم.

کلام آخر آنکه فسارغ از نتیجه، نفس اندیشیدن مهم و ارزشمند است و حرکت این قطار را تصحیح می‌کند؛ چرا که اگر همه یک جور می‌اندیشیدند، در واقع هیچ کس نمی‌اندیشید! به راستی اگر انقلاب اسلامی نشده بود، امروز من و ما کجا بودیم؟!

روحانیت اصیل همچنان پیشگام!

همواره چند قدم جلوتر از حوادث، مهبای عکس‌العمل مناسب باشند. چه بسا شیوه‌های رایج اداره امور مردم در سال‌های آینده تغییر کند و جوامع بشری برای حل مشکلات خود به مسائل جدید اسلام نیاز پیدا کند. علمای بزرگوار اسلام از هم‌اکنون باید برای این موضوع فکری کنند. «حوزه علمیه اگر همچنان در این گام، کمبودها و خلاءهایی دارد، به سرعت باید آن را رفع و دفع کند و بدون بهانه خود را مجهز به ضروریات و مقتضیات راه پیشروی خود کند.

جدای از روحانیت که حتماً باید وظایف خود در گام دوم را سرور کند و نقش بی‌بدیل خود را در مسیر تمدن‌سازی بیابد، گروه‌های سیاسی و جوانان و نهادهای انقلابی نیز باید متفطن این موضوع مهم باشند که تغذیه فکری و معرفتی خود را تنها از بیان بنان علمای راستین و روحانیت اصیل دریافت کنند؛ علمایی که از نظر علمی جامع و دقیق، از جنبه تقوا و معنویت، عمیق و در مواجهه با مردم رفیق و شفیق هستند. مجاورت علما و گروه‌های مختلف مردمی و انتقال درست معارف دینی و انقلابی به بدنه انقلابی جامعه، تنها راه حفظ سیرت و محتوای انقلاب اسلامی است.

روحانیت انقلابی یک اساسنامه روشن و عملیاتی در مقابل خود دارد و آن، منشور روحانیت حضرت امام خمینی (ره) است که بر مبنای آن در ابتدا باید روحانی‌نماهای مقدس مآب متحجر را افشا کرد و پس از آن با اراده مستحکم از آرمان‌ها و خواسته‌های مردم محافظت کرد. زمزمه‌های جدایی دین از سیاست، بیگانگی عقل و فلسفه از دین، از هم گسستگی معنویت از عدالت، تقدس‌زدایی از سیاست و عالم سیاسی، سر در آخور سرمایه‌داران نمودن، بی‌توجهی به نیازهای نظام اسلامی، اختلاف طلاب جوان و بزرگان حوزه، خروج از زی طلبگی و افتادن در وادی اشرافیت و... همه و همه خطرهایی است که امام (ره) نسبت به آنها هشدار داده‌اند و همچنان آن نهب‌های امام باید در گوش روحانیون و طلاب طنین داشته باشد.

به تعبیر امام (ره) «برای مردم و جوانان و حتی عوام هم قابل قبول نیست که مرجع و مجتهدش بگوید من در مسائل سیاسی اظهار نظر نمی‌کنم.» بلکه حتی امام فراتر رفته و وظیفه سنگینی بر دوش روحانیون می‌گذارد که می‌تواند شاخصی برای نیل به تمدن اسلامی باشد: «حوزه‌ها و روحانیت باید نبض تفکر و نیاز آینده جامعه را همیشه در دست خود داشته باشند و

مبتنی بر قاعده علت بقا همان علت حدوث است، تداوم انقلاب و نظام اسلامی جز با حضور فعال و هدفمند و عالمانه و خالصانه روحانیت اصیل و جلوداری حوزه‌های علمیه ممکن نخواهد بود. دلیل این امر واضح است، مبنای حرکت اعتراضی مردم در دهه ۴۰ ریشه معرفتی و الهیاتی داشته و رهبری توده‌های مردم نیز با گفتمان دینی این جریان را هدایت کرده است. آرمان‌ها و شعارهای انقلاب اسلامی و رهبران آن برگرفته از قرآن و دین اسلام بوده و پس از پیروزی و استقرار خواست مردم، حکومتی بر پایه فقاقت و متصل به کتاب و سنت شکل گرفته و قوانین کشور بر این اساس تدوین شد.

اعتماد مستضعفان و محرومان به امام (ره) و روحانیون و پابندی ریشه‌دار آنها به اسلام ظفر مندی انقلاب را رقم زد. پس از آن نیز در دفاع مقدس و همه عرصه‌های بحران، مردم با پشتوانه‌های دینی و با تکیه بر روحانیت به میدان آمده‌اند.

اکنون در ادامه راه و گام دوم انقلاب اسلامی نیز روحانیت باید با همان درخشش و کوشش و با ادامه رویکرد معرفتی و دینی، حامی و مروج نظام و تکیه‌گاه محرومان و مردم باشد.

مهدی عامری

کارشناس علوم اسلامی

بن مایه انقلاب مردم ایران، دینی و اسلامی بوده و طلاب‌مدار این حرکت بی‌نظیر در تاریخ، حوزه‌های علمیه و به‌طور خاص روحانیت اصیل بوده است. به تعبیر رهبری حوزه ما در این نظام و مولد و موجد آن است. با نگاهی گذرا به فرآیند پیروزی انقلاب اسلامی، می‌توان به بداهت این ادعا حکم داد. انقلاب اسلامی تبلور ویژه روحانیت در عرصه‌های اجتماعی است؛ وگرنه «تردیدی نیست که حوزه‌های علمیه و علمای متعهد در طول تاریخ اسلام و تشیع مهم‌ترین پایگاه محکم اسلام در برابر حملات و انحرافات و کجروی‌ها بوده‌اند.» امام (ره) در منشور روحانیت با صلابت مدعی می‌شوند: «من با یقین شهادت می‌دهم که اگر افرادی غیر از روحانیت جلودار حرکت انقلاب و تصمیمات بودند امروز جز ننگ و ذلت و عار در برابر آمریکا و جهان‌خواران و جز عدول از همه معتقدات اسلامی و انقلابی چیزی نمانده بود.»

دریچه

ماجد غماس، نماینده مجلس اعلاای عراق در گفت‌وگو با صبح صادق

اخراج آمریکا تصمیم ملی است

پس اگر مابقی نیروهای آمریکایی بخوانند از عراق خارج شوند، امکان دارد با طرحی آمریکایی هاشورهای در عراق شکل بگیرد؟

احتمال این وجود دارد چرا که جایگاه آمریکا تضعیف می‌شود و پیش چشم جامعه جهانی ضربه می‌خورد؛ اما واقعیت این است که مردم عراق خواستار خروج آمریکا هستند چنانکه در تظاهرات و اعلام‌انزجار از وجود آمریکایی‌ها در ماه‌های گذشته مشاهده کردیم.

نیروی آمریکایی وجود دارد، پایگاه آمریکایی نیز به چشم می‌آید. اولویت عراق خارج کردن تمامی نیروهای آمریکایی از عراق است.

به هر حال نیروها از عراق خارج می‌شوند یا خیر؟

مسئله این طور است که ملت عراق تصمیم گرفته نیروهای آمریکایی از منطقه خارج شود. مسئله روش اخراج آمریکایی‌هاست. آمریکایی‌ها باید خارج شوند؛ ولی اینکه پیش‌بینی ما چیست، به روش بایند در این مسئله بستگی دارد.

خروج نیروهای آمریکا در عراق قانون شده است؛ ولی تاکنون اقدامی صورت نگرفته است؟

اتفاق صورت گرفته است. از آن زمان امر محقق شده و قسمتی از نیروها خارج شده‌اند؛ منتهی الان آمریکا احساس خطر می‌کند؛ ولی سیاست‌های آمریکا مسئله ضربه زدن به نیروهای مقاومت و رهبر مقاومت در مجموع است. این جنگی بین ملت‌های مقاومت و آمریکا است. اینکه خارج شوند یا خیر، به فشار مقاومت بستگی دارد. ملت عراق تصمیم دارد این نیروهای بیگانه را خارج کند، اما اینکه چقدر زمان می‌برد معلوم نیست و نمی‌توان آن را پیش‌بینی کرد؛ شاید در آینده نزدیک رقم بخورد.

زهرا ترابی

خبرنگار

بیش از یک سال است که از تصویب خروج نیروهای آمریکایی از عراق در پارلمان این کشور می‌گذرد؛ اما تا کنون به صورت کامل اجرایی نشده است. الکاظمی موافق صد درصد این خروج نیست و همین امر سبب شده است روند این خروج به کندی صورت بگیرد. حال با آمدن بایند، باید منتظر باشیم و ببینیم این خروج به چه صورت است که در این باره خبرنگار صبح صادق با ماجد غماس، نماینده مجلس اعلاای عراق در ایران گفت‌وگو کرده است:

با وجود مصوبه پارلمان عراق مبنی بر خروج نیروهای آمریکایی از عراق این اتفاق آن طور که باید رقم نخورد. گویا الکاظمی موافق این موضوع نبوده و ترامپ نیز سرسختانه مانع آن شد. اما اکنون با توجه به روی کار آمدن بایند، وضعیت نیروهای آمریکایی در عراق چگونه خواهد بود؟

عکس و مکت

ماسک تمیز نییم، واکنس بخرید و بی‌نوبت به ما بزنید! برخی سلبریتی‌هایی که با درگذشت انصاریان و میاوند شروع به آه و ناله و بدگویی از وطن خود کردند، در حالی دنبال واکنس بی‌نوبت هستند که بدیهی‌ترین نکات، مانند ماسک زدن را رعایت نمی‌کنند!

شهبای سلامت/ مشهدی گودرز، پرستاری که بعد از ابتلا به کرونا در حالی که باردار بود، جان خود را از دست داد. با رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی، شاید الان همسر این پرستار فداکار این گونه در غم از دست دادن او گریبان نبود. پرستاری که داوطلبانه در بخش کرونایی‌ها خدمت می‌کرد.

وضعیت سفید کشنده! قطع آب و برق و گاز در آمریکا در پی بارش برف و سردی هوا، باعث شده مردم با لوله‌کشی بخاری ماشین به خانه و استفاده از بخار آب برای گرم کردن خود و خانه اقدام کنند. تاکنون حدوده ۵ نفر در آمریکا بر اثر سرما جان باختند و بیشتر شهرهای تگزاس در خاموشی به سر می‌برند.

مکه بالیووده/ این تصویر عجیب از مانور نیروهای امنیتی سعودی سبب تمسخر آنها شده؛ چرا که مردمشان عقیده دارند تصویر ساختگی است. گویا فیلم هندی زیاد دیده‌اند؛ وگرنه با این حرکت‌ها می‌توانستند حداقل نصف جهان رو تصرف کنند نه اینکه الان یمنی‌ها به پایتختشان حمله کنند!

تا انتخابات

غلامعلی حدادعادل از چهاره‌های اصولگرا

در همایش سیاسی اتحادیه جامعه اسلامی دانشجویان با انتقاد صریح نسبت به حرکت انتخاباتی مستقل جامعه روحانیت مبارز، گفت: «مشکل امروز ما این است که جامعه روحانیت مبارز به طور مستقل راه افتاده و می‌گوید من هم می‌خواهم انتخابات را میزبانی کنم و محور وحدت شوم. حرف بنده به آنها این است که وقتی تجربه شورای ائتلاف وجود دارد، چرا آن را نادیده می‌گیرید؟ از طرف دیگر دوستان پایداری هم داستان خود را دارند؛ البته ما هنوز خط مذاکره‌ای با آنها باز نکرده‌ایم و مذاکرات را برای مراحل بعدتر گذاشته‌ایم.»

پایگاه اطلاع‌رسانی «جهان‌نوز» مدعی شد: مجموع مواضع متنی و فرامتنی سعید حجاریان نشان می‌دهد، او چندان تمایلی به ورود به انتخابات و افزایش مشارکت ندارد. وی تاکنون به جای تلاش برای افزایش مشارکت بیشتر به دنبال ایجاد جنبش اجتماعی جدید بوده که برخی از تحلیلگران آن را آغاز تحرکات جدید ضدامنیتی جریان تندرو اصلاح‌طلب برای انتخابات ۱۴۰۰ می‌نامند.

پرویز سروری، عضو شورای ائتلاف نیروهای انقلاب با اشاره به گفت‌وگوها میان شورای ائتلاف و شورای وحدت برای حرکت هماهنگ انتخاباتی، تصریح کرد: «وضعیت حاکم طبیعی است؛ چون رسیدن به وحدت، فراز و فرودی دارد و باید صحبت‌ها و گپ‌وگفت‌ها صورت بگیرد.» وی افزود: «الآن نمایندگان شورای ائتلاف با نمایندگان شورای وحدت جلسات مستمری دارند و به نظر من هم زمینه‌هایی از تفاهم دیده می‌شود و باید جلوتر برویم تا به نتیجه نهایی برسیم.»

حسین مرعشی، سخنگوی حزب کارگزاران می‌گوید: «به نظر من انتخاب اول جبهه اصلاح‌طلبان آقای ظریف خواهد بود، اصلاح‌طلبان او را یک دیپلمات اصلاح‌طلب می‌دانند.» وی تأکید کرد: «من معتقد هستم که ما حتماً باید با مراعات سیاست‌های بالا دستی، کاندیدای انتخاب کنیم و حتماً باید در سطح بالا با مدیریت نظام یک رایزنی‌هایی داشته باشیم و بعد کاندیدای مان را نهایی کنیم.»

محمدجواد ظریف درباره احتمال کاندیداتوری وی و نیز انتشار فهرست کابینه منسوب به وی در فضای مجازی گفت: «از محبتی که دوستان به من دارند متشکرم؛ ولی جدیت لیست کابینه منسوب به من همان اندازه است که یک کابینه از شخصیت‌های کارتونی در همین فضای مجازی منتشر شده بود.» ظریف تأکید کرد: «تصمیم من همان است که اعلام کرده بودم و نه دشمنی با خدا و نه مردم دارم اما هنوز تصمیم من همان است که اعلام کرده بودم.»

صادق خرازی، دبیرکل حزب اصلاح‌طلب ندای ایرانیان با اشاره به الشقاق در جریان اصلاحات گفت: «کشگران سیاسی اصلاحات سه دسته هستند، دسته‌ای معتقدند که در هر شرایطی باید در انتخابات فعال بود، دسته‌ای نیز به صورت مشروط در انتخابات شرکت خواهند کرد و دسته سوم نیز رسماً انتخابات را تحریم کردند.» وی ادامه داد: «ما با دسته دوم و سوم کاری نداریم و دسته اول موضوع بحث ماست. در دسته اول نیز اهتمام به همبستگی دیده نمی‌شود.»

ناهید حسن‌پور

خبرنگار

انتخابات سال ۱۴۰۰ به دلیل وضعیت موجود در جامعه که به صراحت می‌توان گفت وضعیت چندان جالب و چشمگیری نیست، یکی از مهم‌ترین و سرنوشت‌سازترین انتخابات به‌شمار می‌آید؛ همین امر سبب شده است انتخابات برای هر دو جناح سخت شود. هشت سال عملکرد روحانی سبب شد ورود اصلاح‌طلبان در انتخابات سال آینده سخت شود؛ البته این به آن معنا نیست که اصولگرایان راه آسانی را در پیش دارند؛ اما در شرایط کنونی و پیش از نقش جریان‌های سیاسی سؤال درباره میزان مشارکت در انتخابات ۱۴۰۰ است. برای بررسی انتخابات پیش رو یافتن پاسخ این قبیل پرسش‌ها در این رابطه با ناصر ایمانی، تحلیلگر مسائل داخلی گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید:

فضای انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ را چطور ارزیابی می‌کنید؟

فضای جامعه به دلیل نارضایتی مردم از عملکرد دولت و نهادهای دیگر و همچنین واگرایی‌هایی که بین مردم وجود دارد، فضای خیلی مطلوبی برای انتخابات ترسیم نمی‌شود. به هر حال هر چه به سمت انتخابات پیش برویم، قاعدتاً شور و شوق انتخاباتی بیشتر خواهد

شد؛ اما تصور نمی‌کنم به حد متوسط انتخابات‌های ریاست‌جمهوری سالیان‌گذشته از نظر میزان مشارکت برسیم، ولی قطعاً مشارکت به نظر من بالاتر از مشارکت اسفند ماه ۱۳۹۸ خواهد بود.

اشاره کردید نسبت به دوره‌های قبل انتخابات ریاست‌جمهوری مشارکت بالا نیست، در این چند ماه باقی مانده چه اقداماتی می‌توان انجام داد که این میزان مشارکت را افزایش داد؟

هرچقدر بتوان مردم را نسبت به آینده زندگی خود و آینده کشور امیدوارتر کرد، مردم با گرمی بیشتری در انتخابات شرکت خواهند کرد. نکته بعدی هم مسئله رقابت در انتخابات برای افزایش مشارکت است؛ یعنی اگر قدری فضای رقابتی بین دو یا سه نفر از کاندیداها صورت گیرد، مردم قدری شور و شوق بیشتری برای شرکت در انتخابات دارند و میزان مشارکت بالا می‌رود. نکته دیگر در مورد میزان مشارکت این است که مردم احساس کنند کاندیداها صادقانه با آنها صحبت کنند که نکته بسیار مهم است و می‌توان گفت بسیار تأثیر دارد.

آرایش سیاسی بین دو جناح را چطور می‌بینید؟

در حال حاضر فضا و افکار عمومی مردم برای اصلاح‌طلبان نامناسب‌تر از اصولگرایان است و این به معنای این نیست که شرایط عمومی برای اصولگرایان مساعد است، ولی برای اصلاح‌طلبان نامساعدتر

ناصر ایمانی در گفت‌وگو با صبح صادق عنوان کرد

افزایش مشارکت در گرو افزایش امید است

است. به خاطر اینکه دولتی که در اختیار اصلاح‌طلبان در هشت سال گذشته بوده، مسئله نافرجامی برجام و همینطور مسئله عملکرد شوراهای شهری این امر را رقم زده است. اصلاح‌طلبان از نظر افکار عمومی وضعیت خوبی ندارند؛ البته این را بیان کنم که بخشی از مردم که از اصلاح‌طلبان هم نارضایتی دارند، اگر قرار باشد بین اصلاح‌طلب و اصولگرا انتخاب کنند، به هر حال سمت اصلاح‌طلبان می‌روند. برخی دیگر از جامعه هم در هر شرایطی به اصولگرایان رأی خواهند داد. قدری فضا از این جهت بین مردم این چنین است.

ولی تصور می‌کنم اصلاح‌طلبان برای این دوره از انتخابات مهندسی کاندیدا مشکلات زیادی دارند. مشکل اول این است که اتفاق نظر بین اصلاح‌طلبان سخت شده و به طیف‌های مختلفی تقسیم شده‌اند و آن وحدت و یکپارچگی میان آنها از بین رفته است. تلاش‌های زیادی برای گذاشتن شورای نهاد اجماع‌ساز می‌کنند، ولی واقعیت این است که اختلاف نظرهای زیادی بین آنها وجود دارد و بنابراین رسیدن به یک کاندیدای مشترک برای آنها سخت شده است. از طرف دیگر برخی از آنها اعلام می‌کنند کاندیدای اجاره‌ای را نمی‌پذیرند؛ این به معنای آن است که آقای روحانی هم برای آنها کاندیدای اجاره‌ای بود. سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۶ بیان می‌شد که آقای روحانی کاندیدای اجاره‌ای نیست و اصلاح‌طلبان این مطلب را قبول نمی‌کردند، الان عنوان می‌کنند نمی‌خواهند

کاندیدای اجاره‌ای را قبول کنند و کاندیدا باید حتماً اصلاح‌طلب باشند. از سوی دیگر از کاندیداها یکی که اصلاح‌طلب هستند و می‌خواهند نامزد شوند، معلوم نیست کدام یک این امکان را دارند که برای حضور در انتخابات تأیید شوند و آن کسانی که تأیید می‌شوند، چقدر توانایی و کارآمدی دارند که باز هم اصلاح‌طلبان را به چاله‌ای دیگر همانند چاله آقای روحانی نیندازند. همچنین معلوم نیست چه کاندیدای اجاره‌ای با فرض اینکه بر خسی از اصلاح‌طلبان به سمت کاندیدای اجاره‌ای بروند، حاضر است حمایت اصلاح‌طلبان را بپذیرد! بنابراین شرایط سختی در انتخابات است و بزرگ‌ترین مشکل افکار عمومی مردم است که خیلی با اصلاح‌طلبان مساعد نیست. اصولگرایان هم مشکلات دیگری دارند که از جنس مشکلات اصلاح‌طلبان نیست؛ بزرگ‌ترین مسئله اصولگرایان این است که روی نامزدی اتفاق نظر کنند که فرد بسیار کارآمدی باشد تا بتواند کشور را در این شرایط خیلی سخت از نظر وضعیت اقتصادی، سیاست خارجی، سیاست داخلی و... عبور دهد. این فرد باید توانایی‌های زیادی داشته باشد و بتواند کشور را از این شرایط عبور دهد.

امکان دارد اصولگرایان نتوانند به کاندیدای واحد برسند؟

امکان این امر ضعیف است. احتمال زیادی وجود دارد که بتوانند به کاندیدای واحدی برسند؛ البته بستگی به نوع کاندیداها دارد.

خیابان بهشت

وابستگی ساختارها به نفت

اولین انتخابات شوراهای شهر و روستا در سال ۱۳۷۷

معاون سیاسی-اجتماعی وزارت کشور اعلام کرد، استعفا مقامات دولتی داوطلب عضویت در انتخابات شوراهای برای قانون الزامی است. از این پس برای برخی از افراد که کارگزار دولت بودند و در عین داشتن یک منصب دولتی، سودای عضویت در شوراهای شهر و روستا را در سر می‌پروراندند، چاره‌ای جز انتخاب یکی از این دو راه، یعنی کارگزار دولت بودن یا نامزد انتخابات شوراهای شهر و روستا بودن نبود. برابر با قانون، نظرات بر این انتخابات با نمایندگان خانه ملت بود. با آغاز نام‌نویسی نامزدها از ۷ تا ۱۳ دی ماه، مسئله رسیدگی به صلاحیت این افراد به مهم‌ترین مسئله انتخابات تبدیل شد و با توجه به اختلافات شدید سیاسی در شورای نظارت، کار به جنجال کشیده شد. نخستین دوره انتخابات شورای شهر و روستا در روز جمعه هفتم اسفند ۱۳۷۷ برگزار شد و در آن ۲۳ میلیون و ۶۶۸ هزار و ۷۳۹ نفر شرکت کردند. با اعلام تدریجی نتایج، آمارها حاکی از پیروزی جریان دوم خرداد در انتخابات شوراهای بود و در تهران نامزدهای مشترک فهرست ائتلاف بزرگ خط امام(ره) و کارگزاران سازندگی فاتح انتخابات بودند.

با پیروزی انقلاب اسلامی شور و شوق فراوانی برای به مرحله اجرا در آوردن اصل شوراهای اسلامی شهر و روستا وجود داشت؛ اما حوادث سیاسی سال‌های ابتدایی دهه ۱۳۶۰ که زمانی برای حضور کم رنگ شوراهای بود، با فعل و انفعالات فراوانی مواجه شد و از سال ۱۳۶۰ به بعد نیز امکان تحقق این وعده میسر نشد تا اینکه دوره ریاست‌جمهوری سیدمحمدخاتمی و اولویت یافتن شعار توسعه سیاسی، تلاش برای تحقق این اصل قانون اساسی در دستور کار دولت قرار گرفت. از اوایل مهر ماه ۱۳۷۷ بود که با انتخاب رئیس ستاد اجرایی تشکیل شوراهای اسلامی شهر و روستا از سوی وزیر کشور، برگزاری انتخابات شهر و روستا رسمیت پیدا کرد. پس از انتخابات مجلس خبرگان که در مهرماه برگزار شد، هنوز کشور از فضای رقابت فراغ نشده بود و احزاب و تشکل‌های سیاسی دم را غنیمت شمرده و بار دیگر بر تداوم همکاری با گروه‌های همسو تأکید ورزیدند؛ اما وقوع قتل‌های زنجیره‌ای در آذرماه همان سال و تبدیل شدن آن به مسئله اول کشور، همه اذهان عمومی را معطوف به خود کرد و اخبار انتخابات شوراهای محدودی به حاشیه رفت.

میدان پاستور

رئیس جمهور ۱۰ میلیونی

اولین انتخابات ریاست‌جمهوری در سال ۱۳۵۸

کسی تأیید نمی‌کنیم، چنانکه بنا ندارم کسی را رد کنم و از تمام احزاب و گروه‌ها و افراد می‌خواهم از نسبت دادن کاندیدای خود به من که از آن استفاده تأیید و یا تعیین و یارد شود، خودداری کنند.» همین تصمیم سبب شد تا فضا کاملاً برای ورود همه مدعیان اداره کشور باز گردد تا مردم هر که را خود دوست دارند، انتخاب کنند و دیگر بهانه‌ای برای گروه‌های سیاسی با گرایش‌های مختلف باقی نماند. در نخستین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری، ۱۲۴ نفر نام‌نویسی کردند که وزارت کشور سرانجام ابوالحسن بنی‌صدر، صادق قطب‌زاده، سیداحمد مدنی، کاظم سامی، صادق طباطبایی، داریوش فروهر و حسن ابراهیم حبیبی را به عنوان رقبای انتخاباتی به مردم اعلام کرد. رقابت بسیار جلدی بود و احزاب و گروه‌های سیاسی مختلف هر یک از نامزدی حمایت می‌کردند. در این انتخابات که در پنجم بهمن برگزار شد، ۶۷/۴ درصد واجدین شرایط در انتخابات شرکت کردند. در مجموع ۱۴ میلیون و ۱۵۲ هزار و ۸۸۷ رأی اخذ شد و ابوالحسن بنی‌صدر با کسب ۱۰ میلیون و ۷۵۳ هزار و ۷۵۲ رأی و با فاصله بسیار با دریدار سیداحمد مدنی (که پس از وی در جایگاه دوم ایستاد) به عنوان نخستین رئیس‌جمهوری اسلامی ایران انتخاب شد.

معرفی و تبیین سند بالادستی رفتار سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

اصول دوازده‌گانه

محور انقلاب اسلامی و ارکان آن عمل کند. توجه به این اصل سبب می‌شود سپاه در رفتار سیاسی خود نه بر اساس ملاحظات دیگران، از جمله جریان‌های سیاسی، بلکه صرفاً بر اساس منافع و مصالح انقلاب اسلامی رفتار کند. شاید بتوان این اصل را در کنار اصل ولایت‌مداری، مهم‌ترین اصول حاکم بر رفتار سیاسی سپاه دانست. مطابق این اصل، جاذبه و دافعه در رفتار سیاسی سپاه را باید بر مبنای انقلاب اسلامی و مصالح و منافع آن دانست.

۶ امیدبخشی و نشاط‌آفرینی: مطابق این اصل، روح حاکم بر تمامی رفتارهای سیاسی سپاه باید مبتنی بر نمایاندن آینده درخشان انقلاب اسلامی برای تقویت اراده حرکت عمومی جامعه، شورانگیزی و شادابی، به منظور استمرار و حرکت پرشتاب به سمت اهداف متعالی نظام باشد.

می‌توان گفت، این اصل به نوعی تجلی پیش‌روندگی و پیش‌برندگی در رفتار سیاسی سپاه است.

اقدام سیاسی «سپاه تأکید شده است. بنا بر این اصل، خط و مشی سیاسی سپاه باید به دور از تأثیرپذیری از هیاهوهای رسانه‌ای و تبلیغاتی عناصر داخلی و خارجی باشد؛ زیرا مبنای معیار در تعیین خط و مشی و رفتار سیاسی سپاه، حقانیت است و استحکام و اتقان رفتار سیاسی سپاه باید بر این شاکله باشد. بر این اساس، دوری یا نزدیکی سپاه به برخی گفتمان‌ها و جریان‌های سیاسی را می‌توان توضیح داد.

۴ عزت و اقتدار: سپاه در رفتار سیاسی خود باید در عین نفوذناپذیری و نهراسیدن از مشکلات و تن‌ندادن به شکست و تحقیر، به وجود آورنده و تقویت‌کننده اقتداری باشد که دوستاناران انقلاب از آن احساس غرور داشته باشند. بنابراین، سپاه باید به آنچه لازمه تقویت حس عزتمندی و اقتدار ملی و انقلابی است، مبادرت ورزد.

۵ انقلاب‌محوری: انقلاب‌محوری ایجاد می‌کند که سپاه در رفتار سیاسی خود بر

۲ تکلیف‌گرایی: مطابق با این اصل، رفتار سیاسی سپاه باید بر اساس تکلیف شرعی و قانونی باشد؛ یعنی ماهیت رفتار سیاسی سپاه، عرفی و عمل‌گرایانه یا از سر مصلحت‌اندیشی‌هایی، مانند آنچه جریان‌های سیاسی دارند، نیست. اهمیت این اصل در دکتربین رفتار سیاسی سپاه به سبب آن است که رفتار سیاسی، سپاه را تابع مصالح و منافع زودگذر و آتی نمی‌کند، بلکه ملاک اساسی و تعیین‌کننده رفتار سیاسی سپاه، تکالیفی است که در شرع و قانون برای آن مشخص شده است. مبتنی بر این اصل، رفتار سیاسی سپاه مداوم است و نه موسمی؛ معطوف به حیطه‌های مختلفی است که قانون به آن اجازه می‌دهد و نه صرفاً در برهه‌هایی مانند انتخابات، ابعاد سازمانی و برون‌سازمانی دارد؛ یعنی صرفاً به پادگان‌ها و مراکز سپاه محدود نیست.

۳ حکمت: در این اصل بر «اتقان، استحکام و مطابق حق بودن اندیشه، تحلیل، تدبیر و

بلندپروازی در شمال عراق

فرزان شهیدی

کارشناس ارشد
بین الملل

عملیات ارتش ترکیه موسوم به «پنجه عقاب ۲» در بامداد چهارشنبه ۲۲ بهمن ۱۳۹۹ در منطقه «سنجارج» در استان نینوا در شمال غربی عراق، موجب واکنش ها و نگرانی هایی شده است. ارتش ترکیه و پ.ک.ک از دهه ۸۰ قرن میلادی گذشته با هم می جنگند و بر اساس برخی گزارش ها، درگیری های دو طرف تاکنون بیش از ۴۰ هزار کشته بر جای گذاشته است. درگیری دو طرف محصور به داخل ترکیه نبوده و عرصه کارزار به عراق و نیز سوریه گسترش یافته است. ترکیه به ویژه در طول دو سال اخیر به حملات زمینی و هوایی موسوم به «پنجه ببر» و «چنگال عقاب» در شمال عراق دست زده که با واکنش شماری از مستولان و جریان های سیاسی عراقی و حتی اتحادیه عرب رویه رو شده است.

منطقه سنجارج یا «شنگال»، در استان نینوا قرار دارد و بیشتر ساکنان آن کردهای ایزدی هستند. سنجارج از نظر سیاسی، یکی از مناطق مورد منازعه در خاک عراق است و ضعف دولت مرکزی موجب حضور پ.ک.ک در این منطقه شده است. نگرانی های ترکیه به همراه نگرانی های حکومت اقلیم کردستان و دولت فدرال این کشور در مورد فعالیت های پ.ک.ک در سنجارج سبب شد پاییز امسال، اربیل و بغداد بر سر اخراج گروه های تروریستی از این منطقه و استقرار نیروهای فدرال و پیشمرگه در آنجا به توافق برسند.

هدف راهبردی ارتش ترکیه، قطع خط ارتباطی تردد نیروهای پ.ک.ک بین کوهستان قندیل و نقاط ورودی شمال سوریه و ترکیه است؛ اما اردوغان اهداف پنهان دیگری را هم دنبال می کند. وی تلاش دارد با انجام این گونه اقدامات برتری جویانه، ضمن توسعه نفوذ در کشور همسایه، جایگاه از دست رفته خود را در منطقه

و صحنه جهانی به دست آورد. برپایی حداقل ده پایگاه نظامی در مناطق مختلف شمال عراق حاکی از این رویکرد جاه طلبانه اردوغان است. به موجب تفاهم نامه بین بغداد و آنکارا که در سال ۱۹۸۳ بین دو طرف امضا شد، ترکیه می تواند در صورت وجود هرگونه تهدید از داخل خاک عراق، تا عمق ۱۰ تا ۱۵ کیلومتری، عوامل تهدید در خاک عراق را تعقیب کند.

در اکتبر ۲۰۰۷ توافق امنیتی جدیدی بین دو طرف امضا شد که طبق آن ترکیه تنها با هماهنگی عراق مجاز به تعقیب عناصر پ.ک.ک در خاک این کشور است. از این منظر، اگر ترکیه با موافقت دولت بغداد اقدام به عملیات علیه پ.ک.ک کند، بغداد اعتراضی نخواهد داشت؛ اما در صورت تعدی ترکیه از مفاد توافق امنیتی، عراق معترض خواهد شد. در همین راستا، «هادی العامری» رئیس ائتلاف «الفتح» عراق تأکید کرد، دولت آنکارا باید به طور کامل از خاک عراق اعم از منطقه «بعشقه» یا نوار مرزی که به تازگی اشغال کرده است، عقب نشینی کند؛ نه اینکه به اشغالگری بیشتری اقدام کند.

در حالی که دولت عراق و اقلیم کردستان هنوز موضع گیری رسمی در قبال عملیات ترکیه علیه عناصر حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) نکرده اند، «ابراهیم قالن» سخنگوی رئیس جمهوری ترکیه ادعا کرد، عملیات نظامی ترکیه در شمال عراق با هماهنگی بغداد و اربیل انجام شده است. بنا بر دلایل گوناگونی، از جمله ضعف دولت مرکزی و تمایل نداشتن به تنش با ترکیه، شاهد انفعال دولت عراق در قبال حملات غیرقانونی ترکیه هستیم. اگر هم تجاوزات ترکیه در سطح رسمی محکوم می شود؛ اما بغداد قدرت بازدارندگی برای منع ترکیه از ادامه حملات نداشتند و در عین حال نسبت به سرکوب عناصر پ.ک.ک اعتراضی ندارد و بلکه همسویی نشان می دهد.

با این وضعیت می توان پیش بینی کرد اجرای عملیات های مختلف زمینی و هوایی ارتش ترکیه در شمال عراق استمرار خواهد یافت.

متحد در دشمنی با تهران

سیاست های مشترک بایدن و ترامپ علیه ایران

اکبر معصومی

کارشناس بین الملل

در مجموع کنش ها و واکنش هایی که از آمریکا در چند روز گذشته دیده شد، بعید به نظر می رسد آنها بخواهند تحریم ها را لغو کنند. اینکه دولت دموکرات آمریکا از سیاست شکست خورده دونالد ترامپ در اعمال ساز و کار ماشه به عنوان یک امتیاز استفاده می کند، یک دهن کجی به جامعه بین المللی و یک گستاخی تمام عیار علیه جمهوری اسلامی بوده است.

سخت خنثی جوب بایدن در نشست مونیخ مشخص کرد، ایالات متحده آمریکا هیچ اراده ای برای انجام تعهدات خود ندارد و به دنبال یک بازی جدید برای به تعویق انداختن لغو تحریم های هسته ای جمهوری اسلامی ایران همزمان با احیای اتحاد استراتژیک میان آمریکا و اروپاست.

دولت بایدن در حوزه استراتژیک، با وجود نکویش فشار حداکثری ترامپ، حاضر نیست ساز و کار فشار حداکثری بر ایران را تغییر دهد یا دچار ضعف کند. آمریکایی ها می خواهند ضمن حفظ این راهبرد، ایران را به پای میز مذاکره ای بکشانند که از قبل ائتلاف هم پیمانان خود را برای نشستن در آن سوی میز تدارک دیده است.

لغو کامل تحریم ها حق اساسی و غیر قابل مذاکره ایران است و به هر طریق ممکن باید رفع شود؛ اما شناخت راه برای دستیابی به آن هدف نیز به اندازه رفع خود تحریم ها مهم است. بدون شک شرطی نکردن اقتصاد کشور به رفتار آمریکایی ها، فشار مدنظر غرب را از بین خواهد رفت.

ریچارد نفیو معمار تحریم های ضد ایرانی آمریکا در کتاب «هنر تحریم ها» به موضوع اثر روانی تحریم ها اشاره می کند. به اعتقاد ریچارد نفیو، قبولاندن اثر تحریم به جامعه ایرانی یکی از مهم ترین تلاش های دولت آمریکا بوده است. برداشتی که از سیاست غربی ها به دست می آید، این است که در کشوری با مختصات جغرافیایی ایران، تحریم بیشتر اثر روانی دارد تا اثر واقعی.

ایران محور ائتلافی جهانی

و پاکستان و حتی مصر را ندارد، بلکه نیاز دارد دیگران یعنی آمریکا و انگلیس و فرانسه از او دفاع کنند. سوم، عربستان سعودی و امارات متحده عربی در برابر جامعه جهانی به عنوان کشوری که مرتکب جنایات ضد بشری شده اند، شناخته شدند و دادگاه های جهانی می توانند علیه مقامات دو کشور حکم صادر کنند. چهارم، موشک ها بار دیگر نشان داد که توانایی تغییر معادلات را در هر جنگی دارد و می تواند برتری هوایی را از آن خود کند و نقش جنگنده ها محدود شده است. از این رو بیشتر کشورهای جهان به دنبال توسعه توان موشکی خود با هدف بازدارندگی رفته اند.

ائتلاف فرامنطقه ای ایران

اسرائیل هیوم: کشورهای غربی نگران این مسئله هستند که عضویت ایران در اتحادیه اقتصادی اوراسیا تحت رهبری روسیه، این امکان را به تهران بدهد که از طریق تجارت ساحلی با روسیه و سایر کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا تحریم های ایالات متحده را دور زده و بر نامه هسته ای خود را پیش ببرد.

جهان

شماره ۹۹۰ | دوشنبه ۴ اسفند ۱۳۹۹

صداقت

یادداشت

آتش اختلاف میان امارات و عربستان

محسن صدیقی

کارشناس مسائل منطقه

رویکرد سیاست خارجی امارات در قبال عربستان به ویژه در مورد تحولات منطقه تبدیل شدن به بازیگری اثرگذار در مقابل این کشور است. امارات در تحولاتی، همچون وضعیت این سرزمین در تلاش است با یک سیاست خارجه محافظه کارانه و تهاجمی در منطقه با استفاده از ظرفیت های همگرا با دیگر کشورهای منطقه به ویژه عربستان آمادگی تبدیل شدن به بازیگر اثرگذار منطقه را در خود ایجاد کند. در همین راستا برای جلوگیری از افزایش نفوذ منطقه ای عربستان و چالش های موجود ما بین خود و عربستان به امید افزایش بازیگری خود را وارد معرکه یمن می کند. در واقع اسارات در تلاش است از شکل گیری خاورمیانه با محوریت عربستان جلوگیری کند. آنچه در پس سیاست های امارات در منطقه قابل مشاهده است، اقدام در جهت تغییر معادلات قدرت در غرب آسیا به نفع خود است.

حاصل آنکه عربستان امروز برگرفته از چالش های قدرت در داخل خود از اتخاذ سیاست های کارآمد و قدرت افزا در منطقه غافل مانده است. وضعیت داخلی امروز عربستان و بی توجهی به مسائلی همچون حقوق بشر و نگرانی از شکست های روزافزون آن در یمن سبب تغییر رویکرد آمریکا، اروپا و رژیم صهیونیستی نسبت به این کشور شده است. عربستان در سیاست های خاورمیانه ای آمریکا و اروپا نزول پیدا کرده و به اندازه همان گاو شیرده ترامپ تنزل پیدا کرده است آن هم برگرفته از وضعیت داخلی و ضعف در حکمرانی که در همه سطوح کشورداری عربستان متبلور است؛ بهانه هایی که ارزش استراتژیک آن را در نگاه غرب رو به افول می کند؛ اما امارات از این فرصت بهترین بهره برداری را می کند. این کشور در حال حاضر با افزایش همکاری های اقتصادی، سیاسی و امنیتی با آمریکا، اروپا و رژیم صهیونیستی می کوشد جایگاه ویژه ای در محاسبات آنها برای خود ایجاد کند. در واقع می توان گفت عربستان و امارات در عرض ارادت و چاکری نسبت به جبهه های غربی - عبری در راستای محقق کردن اهداف شوم شان در منطقه در حال رقابت هستند؛ اماراتی که در چند سال گذشته توانسته به لحاظ اقتصادی خود را به سطح یک کشور پیشرفته هر چند نمایشی در منطقه ارتقا داده و مقدمات خواسته های غرب و رژیم صهیونیستی را نیز مهیا کند؛ به ویژه در اقدام پیشدستانه عادی سازی روابط با رژیم منحوس صهیونیستی که برگ برنده این کشور در راستای تحقق اهداف بی ثمرش به شمار می آید. البته امارات برای تبدیل شدن به آنچه در سر می پروراند، با کمبود یک مؤلفه اساسی روبه روست و آن هم نداشتن جایگاه ایدئولوژیک در اذهان عمومی منطقه است؛ اصلی که شاید بتوان گفت وجه افتراق امارات و عربستان و برتری نسبی عربستان از این کشور است.

هرچه این تحولات را بررسی می کنیم، نتیجه ای جز افزایش اختلافات بین این دو کشور مشاهده نمی کنیم. این مسئله مهمی است که هر دو طرف از آن ضربه اساسی می خورند و شاید همین امر مقدمه پیروزی مقاومت به رهبری انصارالله در یمن و این دو کشور باشد؛ مسئله ای که ان شاء الله به زودی محقق خواهد شد. از طرفی پیروزی بایدن و دموکرات ها در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا را می توان اهرم فشاری بر این روند در نظر گرفت؛ چرا که در همین زمان کوتاه سر کار آمدن بایدن فشارها بر عربستان هر چند به بهانه دوشیندن دوباره افزایش یافته است.

یادداشت

انگیزه‌های سیاسی
در پس بودجه ۱۴۰۰

حسین رافغر

عضو هیئت علمی
دانشگاه الزهراء (س)

آنچه دولت تحت لایحه بودجه ۱۴۰۰ به مجلس تقدیم کرد، یکی از پرچالش‌ترین بودجه‌هایی است که به مجلس ارائه شده است. با اینکه دولت آقای روحانی آخرین ماه‌های عمر خود را سپری می‌کند؛ اما به هیچ وجه قابل قبول نیست که بودجه‌ای توهمی و توری را برای سال آینده کشور ارائه کند.

مسئله مهمی که عملکرد دولت در موضوع لایحه بودجه ۱۴۰۰ را زیر سؤال می‌برد، این است که دولت با بودجه سال آینده بسیار غیرمسئولانه برخورد کرده است. بودجه‌ای که قطعاً بخشی از آن با نگاه سیاسی نوشته شده و نمی‌توان انگیزه‌های سیاسی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۰ را کتمان کرد.

اگر چه میزان درآمد و حقوق برخی از اقشار جامعه در لایحه بودجه به درستی افزایش پیدا کرده؛ اما از آنجا که دولت منابع لازم برای این افزایش را از محل‌های حقیقی اقتصادی تعریف نکرده است، قطعاً در نهایت تهیه آنها و تأمین منابع مالی به استقراض از بانک مرکزی یا فروش اموال دولت منتهی می‌شود که به هیچ وجه مناسب نیست؛ چرا که طبیعتاً منابع ناپایدار نمی‌توانند تضمین‌کننده تأمین هزینه‌های بودجه باشند.

دولت با زیرکی، بدون داشتن منابع مالی لازم، میزان دستمزدها و یارانه‌ها را افزایش داده است؛ اما تأمین منابع آن را به مجلس واگذار کرده است تا در صورت رد این موارد از سوی مجلس، همه نگاه‌ها به سمت مجلس باشد؛ به همین دلیل دولت تلاش می‌کند تا پیامدهای افزایش نیافتن حقوق و دستمزدها و هزینه‌های مترتب بر آن را با سیاسی‌کاری متوجه مجلس کند.

تأمین منابع مالی دولت با وابستگی بیش از حد به فروش نفت و اوراق نفتی نیز از موضوعاتی است که احتمال کسری بودجه سال ۱۴۰۰ را به شدت افزایش می‌دهد؛ لذا ورود مجلس به تأمین منابع مالی و مشخص شدن آن به صورت حقیقی از جمله مسائل حیاتی برای اقتصاد ایران به شمار می‌رود؛ چرا که همواره کسری بودجه دولت پیامدهای سنگینی را برای اقتصاد و معیشت مردم داشته است.

واقعیت این است که بودجه بسیار غیر واقعی نوشته شده است، لذا تصویب بودجه با ایرادات و اشکالاتی که کارشناسان اقتصادی بر آن وارد می‌دانند، بدون شک به ضرر کشور تمام می‌شود. از این رو باید بهترین سناریو در برابر بودجه غیر واقعی و ناکارآمد در نظر گرفته شود.

اگر مجلس کلیات بودجه ۱۴۰۰ را تصویب نمی‌کرد نمایندگان باید بر مبنای پایه تورم سال ۱۳۹۹ بودجه را برای سه ماه حضور دولت در سال آینده افزایش می‌دادند، یعنی بودجه به صورت سه دوازدهم به تصویب می‌رسید تا به دولت بعدی منتقل شود.

اگرچه دولت بعد تقریباً از اواسط سال مستقر می‌شود و عملاً شش ماه از سال آینده بر سر کار است و نمی‌توانستیم انتظار بودجه‌ریزی درستی از آن داشته باشیم و مشکلات فراوانی برای کشور پیش می‌آمد.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس در گفت‌وگو با صبح صادق

نقش دولت در بازار سرمایه کمتر از ۲۰ درصد نیست

موضوع لایحه بودجه ۱۴۰۰ به خصوص فرجام ارز ۴۲۰۰ تومانی برای سال آینده در کنار وضعیت بازار سرمایه و افزایش قیمت کالاهای اساسی را می‌توان از جمله مباحث مهم اقتصاد ایران طی یک سال اخیر دانست. موضوعاتی که سبب شد صبح صادق در گفت‌وگو با دکتر محسن زنگنه، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس آن را بررسی کند.

حمید رضا جوانبخت

خبرنگار

به عنوان سؤال اول می‌خواستیم دلایل تان دربارۀ مخالفت با تداوم تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی را بدانیم؟ شما علاوه بر ائتلاف یا عدم برخورد منابع به اهداف از پیش تعیین شده دلایل دیگری را نیز برای این موضوع مطرح کرده‌اید.

اتفاقی که الان و طی سال‌های اخیر افتاده، این است که ما اگر چه میزان تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی را هر سال کاهش دادیم و در سال جاری به حداقل رساندیم؛ اما سایه سنگین ارز ۴۲۰۰ تومانی در خیلی از حوزه‌ها به خصوص خوراک دام و کالاهای اساسی سبب شده است ایراداتی در واردات ما ایجاد شود. در واقع، ارز ۴۲۰۰ تومانی مانند پتکی است که موجب ایجاد رانت شده است. در همان سال اول تخصیص این ارز، ۱۷ میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰ تومانی به واردات داده شد. به نظر من اصلاً یکی از دلایل بالا رفتن قیمت ارز، تقاضای دولت برای تأمین حداقل ده میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰ تومانی برای کالاهای اساسی است. اگر ما این ارز را حذف کنیم، به این معناست که بزرگ‌ترین تقاضاکننده ارز از بازار حذف می‌شود. خوب اگر این تقاضا از بازار حذف شود، عملاً هم رانت کاهش می‌یابد و هم بخش خصوصی کشور را برای رفع نیازهای ارزی با انگیزه و فعال می‌کند. ضمن اینکه می‌توان قیمت ارز را نیز متعادل کرد. البته در این میان دولت هم برای واردات کالاهای اساسی نظارتش را انجام می‌دهد؛ اما اجازه می‌دهد ارز مسیر طبیعی خودش را طی کند.

به نظر تان دلیل اصرار دولت برای تداوم تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی چیست؟

دلیل اصرار دولت بر ارز ۴۲۰۰ تومانی، فقط استفاده ایزاری و روانی از آن در کشور است. خود وزیر کشاورزی می‌گوید ما به دولت و آقای جهانگیری نامه زدیم و گفتیم که ارز ۴۲۰۰ تومان را حذف کنید. آن هم وزارتخانه‌ای که مجری تأمین خوراک دام، سم، کود و... است. وزارت صمت هم می‌گوید تخصیص این ارز را حذف کنید و کارشناسان بانک مرکزی هم می‌گویند ما مخالفیم. چرا همه مخالفند، اما این ارز همچنان وجود دارد؟ علت فقط یک مسئله است که ما می‌خواهیم آدم خوب کشور باشیم و اثبات کنیم به دلیل سیاست‌های حمایتی ماست که مثلاً شرایط در این بخش خوب است و اگر این دلار ۴۲۰۰ تومانی نباشد، شرایط بدتر می‌شود. دولت همیشه از ابتدا برای مردم شرایط بد و بدتر را ترسیم کرده است و وقتی مشکلی وجود داشته، گفته است اگر ما نبودیم بدتر می‌شد. الان کشور به نهادی نیاز دارد که بگوید

اصلاً من بدم! اما این جرئت را داشته باشد که ارز ۴۲۰۰ تومانی را حذف کند. ما در مجلس به این تصمیم رسیدیم که طرحی را تدوین کنیم و به سیستم ارزی کشور، ارز صادرات و واردات ورود کنیم هر چند دولت ما را مورد هجمه قرار داد و تحقق این امر را موجب تورم و گرانی معرفی کرد؛ اما ما معتقدیم حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و یکسان‌سازی قیمت ارز در کنار ایجاد شرایط سالم برای عرضه و تقاضا سبب می‌شود قیمت ارز به ثبات برسد.

نظر تان دربارۀ عملکرد بانک مرکزی و اقداماتی چون سانسور آمارها، حجم نقدینگی، رشد اقتصادی و... چیست؟

همتی که به بانک مرکزی آمد، چند اتفاق خوب رقم خورد؛ یک اتفاق این بود که ایشان دایره مشارکت‌کنندگان در بانک مرکزی را افزایش داد و خیلی از جوانان و دانشگاهیان و نخبگان توانستند از دیوار بانک مرکزی عبور کرده و در نظرات و طرح‌ها مشارکت کنند. نکته دوم تسلط همتی به ابزارهاست؛ یعنی حقیقتاً او به ابزارهای کنترل نرخ ارز و نقدینگی اشراف دارد؛ اما نقطه ضعف بانک مرکزی در دو مبحث است: نخست، راهکارهایی که همتی و تیم وی ارائه می‌دهند، بومی‌سازی نشده است؛ یعنی با اقتصاد و شرایط ایران بومی‌سازی نشده، به این معنا که در حوزه ارز ما نیستیم که با جابه جا کردن نرخ‌ها با استفاده از بعضی از ابزارها قیمت ارز را تعیین می‌کنیم، بلکه یک بخشی از نرخ ارز در کشور مباحث روانی است. موضوع دوم این است که همتی به ماجرای ارز بخشی نگاه می‌کند؛ در حالی که قیمت ارز و سیاست‌های پولی بانک مرکزی را نمی‌توان با یک نگاه بخشی حل کرد و

شما حتماً باید در کنار کسی که تخصص مالی دارد، یک متخصص جامعه‌شناسی هم داشته باشید.

قطعاً نمی‌توان در بانک مرکزی نشست و از صنعت خودرو و آنچه در کف بازار خودرو می‌گذرد، غافل بود؛ چرا که اینها حتماً به هم متصل هستند. در واقع، بومی‌سازی نشدن این سیاست‌ها و محبوس ماندن در اتاق‌های بانک مرکزی و داشتن یک نگاه بخشی و نبود یک نگاه فرابخشی به مباحث پول و ارز، از جمله ضعف‌های بانک مرکزی در دوران مدیریت همتی بوده است.

البته بخشی از توان بانک مرکزی هم مصروف ارز ۴۲۰۰ تومانی شد که این موضوع از توان بانک مرکزی کاست. در آمریکا اتساق تحریم‌های ضد ایران در خزانه و بانک مرکزی آنهاست؛ در کشور ما هم اتاق اصلی و مرکزی مقابله با تحریم باید بانک مرکزی باشد. در حالی که ما آمده‌ایم و یک سیاست غلطی را در بیرون بانک مرکزی اتخاذ کرده و بعد به بانک مرکزی گفته‌ایم بروید سیاست غلط ما را اجرایی کنید. ارز ۴۲۰۰ تومانی مصداق همین موضوع است که متأسفانه بخش قابل توجهی از توان بانک مرکزی ما معطوف به تأمین و تخصیص این ارز شده است.

در ماه‌های گذشته اتفاقاتی در بورس و بازار سرمایه رخ داد که برخی از سهامداران نسبت به ریزش‌های بورس معترض بودند. جایگاه و نقش دولت در بورس را چگونه می‌بینید؟

به نظر من نقش دولت در بازار سرمایه کمتر از ۷۰ درصد نیست. ممکن است بگوییم شرکت‌های دولتی حاضر در بورس کم هستند؛ اما ما تعریف مان

از شرکت‌های دولتی ناقص است. ما شرکتی را دولتی می‌گوییم که به اصطلاح بیشتر از ۵۰ درصد سهامش متعلق به دولت باشد؛ اما اگر شما نگاه کنید بیشتر شرکت‌هایی که در داخل بازار سرمایه هستند، سهامداران‌شان، شرکت‌هایی هستند که دولت در آنها سهامدار است. پس اینکه بگوییم مردم به بورس ورود کردند و نا آشنا بودند یا هیجانی رفتار کردند و... این موضوع در همه جای دنیا وجود دارد. مردم در حوزه اقتصاد همواره دغدغه دارند و می‌خواهند از پول‌شان بیشترین استفاده را کنند و نهادها نظارتی باید این تفکر و عمل مردم را مدیریت کنند. اگر قرار بود همه مردم بر اساس کنش و استانداردهای اقتصادی عمل کنند، ما به نهادهای نظارتی نیازی نداشتیم. نهاد نظارتی مانند چراغ خطر سر چهارراه‌هاست. با اینکه ممکن است همه دوست داشته باشند سریع به مقصد برسند، اما وقتی چراغ راهنما یا پلیس وجود داشته باشد، طبیعتاً هدف از این کار این است که جامعه به نظم برسد. بازار سرمایه نیز همین است. در همه کشورهای دنیا مردم دوست دارند سرمایه خود را افزایش دهند و همه مردم این را دوست دارند. این موضوعی طبیعی است؛ اما این دولت‌ها هستند که باید طوری عمل کنند تا مردم به بورس اعتماد داشته باشند و به این یقین برسند که با سرمایه‌گذاری در بورس هم سرمایه‌شان حفظ می‌شود و هم تولید کشور رونق می‌گیرد. من معتقدم مهم‌ترین عامل وضعیت امروز بازار سرمایه ما، ناکارایی ساختار نظام بازار سرمایه ماست.

به نظر تان برای بهبود وضعیت بازار سرمایه نیازی به وضع قوانین جدید یا حذف برخی از قوانین موجود نیست؟

برخی می‌گویند چرا مجلس موانع قانونی بازار سرمایه را حل نمی‌کند. ممکن است ما یک جاهایی به قانون نیاز داشته باشیم؛ اما سؤال این است چرا قوانینی که وجود دارد، اجرا نمی‌کنیم؟! در سال ۱۳۹۴ قانونی تحت عنوان رفع موانع تولید به تصویب مجلس رسید که در ماده ۲۷ بند الف صندوق تثبیت بازار سرمایه مطرح شده است. آنجا آمده است در شرایط بحرانی که بحران‌های مالی پیش می‌آید و سهام دچار تلاطم وارد شوند؛ اینجا صندوق تثبیت بازار سرمایه دیده شده که اگر ما از سال ۱۳۹۴ تا امروز به آن عمل کرده بودیم، امروز یک اهرم و لنگرگاه بزرگی را در بازار سرمایه داشتیم که بتواند بازار سرمایه را مدیریت کند. می‌خواهم بگویم شاید بزرگ‌ترین حمایت از بازار سرمایه همین اجرای قوانین موجود باشد.

افزوده

قیمت واقعی سهم

قیمت واقعی یا قیمت معاملاتی، قیمتی است که سهام بر اساس آن در بورس معامله می‌شود. آنچه قیمت سهم در بورس را تعیین می‌کند، میزان عرضه و تقاضا برای یک سهم است. ممکن است به علت عملکرد خوب یک شرکت، سرمایه‌گذاران زیادی متقاضی خرید سهام آن شرکت در بورس باشند. بنابراین، قیمت آن در بورس بر اساس میزان تقاضا، افزایش خواهد یافت. در نقطه مقابل، ممکن است عملکرد ضعیف یک شرکت سبب بی‌ رغبتی سرمایه‌گذاران به خرید یا نگهداری سهم مورد نظر و در نتیجه، افزایش عرضه آن در بورس شود. در این صورت، با افزایش عرضه، قیمت سهم کاهش پیدا می‌کند.

شاخص

فرودگاه بدون مسافر

به گزارش رویترز، مدیر ارشد اجرایی فرودگاه دبی اعلام کرد، یک سال سخت دیگر پیش روی این فرودگاه به عنوان شلوغ‌ترین فرودگاه غرب آسیاست؛ چرا که فرودگاه بین‌المللی دبی در سال ۲۰۲۰ با کاهش ۷۰ درصدی مسافر رویوروشده است. این فرودگاه به منزله پایگاه شرکت هواپیمایی امارات و منبع اصلی درآمد دبی، سال گذشته ۲۵/۹ میلیون مسافر را مدیریت کرده است که بیشتر این رقم در سه ماه نخست سال و پیش از همه‌گیری ویروس کرونا بوده است. در عین حال، پروازهای باری نیز با کاهش ۲۳/۲ درصدی به ۱/۹ میلیون تن کاهش یافته است.

منهای نفت

رفع موانع صادرات

یکی از راه‌های تحقق ایران بدون نفت و وابسته نبودن بودجه سالیانه کشور به درآمدهای ارزی ناشی از صادرات نفت، افزایش صادرات غیرنفتی است که در حال حاضر با مشکلات متعددی مواجه است. موانع پیمان‌سپاری ارزی، نوسانات بالای نرخ ارز، نبود نظام ارزی مشخص، افزایش هزینه تولید، نبود بازاریابی مناسب و مستمر، ضعف دستگاه دیپلماسی اقتصادی و... از جمله این مشکلات است. ضمن اینکه تعیین راهبرد مناسب تجاری برای کشور است و وجود چنین راهبرد مناسبی، سبب می‌شود صادرکنندگان امکان برنامه‌ریزی برای بازاریابی محصولات خود و افزایش تولید را داشته باشند.

ماه رجب، ریسمانی برای پیرون آمدن از چاه

گفتاری از حجت الاسلام شیخ حسین گنجی

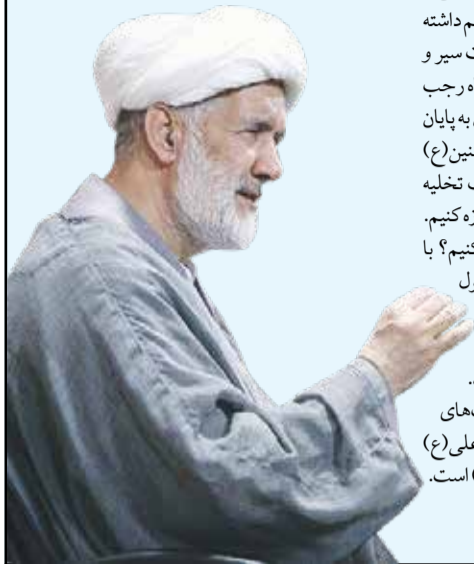
قال الله الكريم في محكم كتابه العظيم: «عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ، عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ» جای جای نام امیر المؤمنین (ع) و شخصیت اسام علی (ع) گویای این روایت است: «لیس لله آیه اکبر ولا نیا اعظم منک یا ابالحسن»؛ این روایت را هم حضرت رسول (ص) بیان کردند و هم حضرت امیر المؤمنین (ع)؛ یعنی خدای اعظم آیه و نشانه‌ای برای حقانیت و معارف بلند، آیه‌ای بلندنماتر از تو ندارد که جای جای زندگی ات معجزه است. به دنیا آمدنت، کودکی ات، بزرگسالی ات، امامت، فضیلت و همه خصوصیات معجزه است و خدا در عالم خبری بالاتر از تو ندارد.

عیسی بن مریم معجزه است، بدون پدر به دنیا آمده است، مرده زنده می‌کند، نابینا شفا می‌دهد، خبر بزرگ حضرت موسی را دارد که وقتی عصایش را می‌انداخت اژدها می‌شد. جای جای زندگی انبیاء اعجاز بوده است.

حضرت رسول (ص) ماه را دو نیم کرد. اقربت الساعه و الشق القمر. این روایت مورد قبول همه است. اعجاز زیادی بوده است ولی علی جان خبر تو بزرگ‌ترین خبر است. این روایت آیه اکبر و خبر اعظم را که برای تان خواندم، ششیمه و سنی قبول دارند.

ماه رجب چرا این همه عظمت دارد؟ اعتکاف و ولادت و شهادت و مبعث همه در رجب است. ماه رجب که فرا می‌رسد، فرشته‌ای از آسمان فریاد می‌زند که خوشا به حال اهل ذکر، شب زنده‌داران. ماه رجبی که خداوند فرموده است، ماه ماه من است و بنده بنده من است. ماه رجب ریسمان میان من و بندگانم است. در گذشته با ریسمان به کمر می‌بستند و می‌رفتند چاه را می‌کنند و به وسیله ریسمان بالا می‌آمدند. ما الآن در ته چاه هستیم. باید چگونه بالا بیاییم؟ خداوند ۱۴ معصوم را آفرید و بالای چاه هستند برای دستگیری ما.

اگر رجب ارزش دارد، به خاطر مولودش است و ولایتش. معیار و ملاک ارزش‌ها ولایت‌پذیری است. یک استفاده تربیتی هم داشته باشم از این مورد. انسان وقتی می‌خواست سیر و سلوک الی الله را شروع بکند، باید با ماه رجب شروع کند، با شعبان ادامه دهد و با رمضان به پایان ببرد. یعنی چه؟ ماه رجب ماه امیر المؤمنین (ع) است؛ چون اولین قدم برای سیر و سلوک تخلیه رذایل اخلاقی است. با شیطان نبرد و مبارزه کنیم. نفس اماره را چگونه می‌توانیم مغلوب کنیم؟ با ولایت امیر المؤمنین (ع). حضرت رسول اکرم (ص) برای شکستن بت‌های کعبه علی (ع) را بر فراز کعبه فرستادند و تمام بت‌های مشرکین را در هم شکستند. علی (ع) بت‌شکن بود. اگر می‌خواهیم بت‌های درون مان را بشکنیم، باید متوسل به امام علی (ع) بشویم. لذا ماه رجب ماه امیر المؤمنین (ع) است.

۷
دین

شماره ۹۹۰ | دوشنبه ۴ اسفند ۱۳۹۹

صداقت

آیه

علی (ع)
واسطه فضل خدا

محمد زارعی

کارشناس علوم اسلامی

هنگامی که آیه «مَنْ ذَا الَّذِي يقرضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيضاعفه له أضعافًا کثیرةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ وَإِلَيْهِ تُرجعون»؛ کیست که به خدا قرض الحسنه دهد، تا خدا بر آن چند برابر بیفزاید؟ خدا به سوسی او باز گردانده می‌شود. (بقره/ ۲۴۵) نازل شد، یهودیان مدینه مسلمانان را مسخره می‌کردند و طلب قرض از جانب خداوند را نشان بسته بودن دست خدا می‌دانستند. پس از این اتفاقات آیه دیگری نازل شد که خداوند فرمود: «وَقَالَتِ الْيَهُودُ لِلَّهِ مَعْلُومَةٌ غَلَّتْ أیدیهم ولعُوبًا یما قالوا بل یداهُ مَبْسُوطَتَانِ یُنْفِقُ کَیْفَ یَشَاءُ»؛ یهود گفتند که دست خدا بسته است. دست‌های خودشان بسته باد و بدین سخن که گفتند ملعون گشتند. دست‌های خدا گشاده است. به هر سان که بخواهد روزی می‌دهد. (مانده/ ۶۴) شیخ طوسی می‌گوید: «وقتی که آیه «مَنْ ذَا الَّذِي یقرضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا» نازل شد، یهودیان گفتند: خدای محمد فقیر است و از ما قرض و وام طلب می‌کند. سپس آیه ۶۴ سوره مانده برای رد گفتار آنان نازل گردیده است.» البته در آیه قبل، یعنی آیه ۶۳ سوره مانده، خداوند علمای یهود را بازخواست می‌کند که چرا یهودیان را در موضوع را از قدرت و توان خدا آگاه نکردند. به عبارتی خداوند وقتی تعلل علمای یهود را در آگاهی آنان و جلوگیری از گزافه‌گویی‌شان دید، در قالب آیاتی این طرز تفکر را رد کرد.

امام صادق (ع) در توضیح این آیه می‌فرماید: «عقیده یهود این بود که خداوند بعد از آفرینش، از تدبیر امور کناره‌گیری کرده است و چیزی را کم یا زیاد نمی‌کند.» آنها قرض گرفتن خدا را بسته بودن دست خدا می‌دانستند. برخی یهودیان می‌گفتند: دست خدا بسته است و دیگر نمی‌تواند به ما قدرت و شوکت بدهد، آن‌گونه که در گذشته قدرت داشتیم. همچنین به گفته علامه طباطبایی: «هرگاه فقر، گرسنگی و قحطی پیش می‌آید، یا آیات قرض دادن به خداوند نازل می‌شود، یهودیان می‌گفتند این قحطی و این سفارش به قرض الحسنه دادن، نشانه بسته بودن دست خداست.» این در حالی است که اولاً «یدالله» کنایه از قدرت و نفوذ خداوند است و ثانیاً قرض دادن به خداوند معنای مطلق داشته و منظور این است که خداوند هر کار نیک و خیر را قبول می‌کند و چند برابر آن پاداش می‌دهد و هر قدر اعطای کردیم، چند برابر زیاد می‌گرداند. البته خداوند نمی‌خواهد قرض دادن را به مسائل مالی و پولی محدود کند، زیرا هستند کسانی که از نظر مالی ضعیف هستند، اما می‌توانند با کار نیک به انسان‌های دیگر کمک کنند. خداوند خود دستور می‌دهد که هر چیزی را از من بخواهند؛ زیرا از یاد هر چیزی فقط به تلاش شما بستگی ندارد. «... وَقُلْ رَبِّ زِدْنی عِلْمًا». ضمن آنکه خداوند برای ایجاد و ازدیاد نعمات خود واسطه‌هایی قرار داده است که آن واسطه‌ها فیوضات را به انسان‌ها برسانند. آنها دست خدا بر روی زمین هستند و جمیع خلاق باید رو به سوی ایشان کنند و نعمات خداوند را از ایشان طلب کنند، خصوصاً در محبت و فضل خداوند. از امام صادق (ع) روایت است که امیر المؤمنین (ع) فرمود: «منم دست گشوده خدا بر بندگانش از نظر مهربانی و آمرزش.»

مکتب

مانیفست حکومت اسلامی

سید حسین
خاتمی خوانساری

دبیر گروه معارف

روزی که انقلاب اسلامی رقم خورد و یک حکومت شیعی در کنار حکومت‌های دیگر قرار گرفت، بنا بر این بود که از حکومت عدل علی (ع) الگو بگیرد و برای دیگر حکومت‌های جهان الگوی حکومت دینی باشد. حکومت شیعی در حکومت‌داری به رفتار و تعامل مولای متقیان می‌بایست و در برابر خود دستورات و عملکردی را می‌دید که تا آن روز هیچ قوه عاقله‌ای در عالم نتوانسته بود از هر نظر با آن رقابت کند.

آن مکتوبات، نامه‌ها، خطبه‌ها و حکمت‌هایی بود که در کتابی به نام «نهج البلاغه» جمع‌آوری شد و چند صد سال مانند خورشید گرمابخش علوم الهی بود؛ اما آنچه در میان خطبه‌ها و نامه‌ها برای حکومت‌داری مورد توجه انقلابیون قرار داشت، نامه امیر المؤمنین علی (ع) به مالک اشتر نخعی بود که شامل دستورات و فرامینی صریح در تعامل با دولت و مردم و دشمنان اسلام است. انقلابیون برای توجه به این نامه و الگو برداری از آن انگیزه زیادی داشتند، اما تا امروز این نامه در همان کتاب مانده و توجه خاصی به مفاد آن نشده است.

آری توقع آن بود که دستورات حضرت علی (ع) مانیفست حکومت اسلامی باشد و در بعد عملی استفاده شود که تا امروز توجه خاصی به آن نشده است. البته این کم‌کاری و نبود توجه عملی نه فقط از سوی دولتی‌ها و مردان سیاست، بلکه از سوی علما، اندیشمندان، اهل پژوهش و تحقیق دیده می‌شود.

کلمات و جملاتی که به وحی متصل است و از دریای بی‌انتهای علوم الهی به دست ما رسیده، نباید مورد کم‌لطفی و بی‌توجهی قرار بگیرد. نامه‌ای که نگارنده آن دومین مرد فصیح و بلیغ عالم پس از نبی مکرم اسلام (ص) است و هیچ انسانی تا قیامت نمی‌تواند خود را غبار نشسته بر روی کاغذ این نامه‌ها تصور کند، نباید دچار نگاه‌های سطحی شود. نامه‌ای که حرف به حرف آن با دقت در کنار یکدیگر قرار گرفته و در کلمه به کلمه آن تمام تاریخ بشریت در نظر آورده شده است.

اگر روزی یک سیاست‌مدار برای حرکت در مسیر سیاست نقشه راهی خواست، می‌تواند به این نامه مراجعه کند و اولویت‌ها و ضروریات را بشناسد و آن را در رفتار خود پیاده کند؛ زیرا فردی که این نامه را به نگارش درآورده، هیچ حرف و کلمه‌ای را بی‌توجه به کاربرد و اثرات و اولویت‌های آن در کنار حرف و کلمه دیگر قرار نداده است و هر دستوری را با توجه به نیازمندی‌هایش در زمان و مکان و نحوه اجرا قبل

یا بعد از دستوری دیگر قرار داده است. در هزار سال گذشته علمای اسلام اعم از شیعه و اهل سنت این نامه را از نظر سندی، اعتباری، کاربردی و اتصال به علم الهی مورد توجه قرار دادند و بارها به این نامه استناد کرده و حتی از روی آن فتوا دادند.

آیت‌الله جوادی‌آملی در مورد این نامه می‌نویسد: «به لحاظ محتوایی و مضمونی در عهدنامه مالک، بسیاری از خطوط کلی سیاست و حکومت اسلامی نظیر اوصاف و حاکم اسلامی، حقوق اقشار مختلف، وظایف حاکم و حکومت و مردم، تقدم رضایت عامه بر رضایت خواص، روابط سه‌گانه با مؤمنین به اسلام، موحدان اهل کتاب و انسان‌های بی‌دین و خارج از حوزه توحید، عزت، استقلال و حفظ ثغور، عدم استیلاء دشمنان و رابطه بطانیه (پنهان) نداشتن با آنها و تقسیم اموال به شخصی و ملی و حکومتی و... آمده است.» (ولایت ققیه، جوادی‌آملی، ۳۳۴)

آنچه برای حکومت‌داران اهمیت دارد، اولویت‌ها در عمل و رفتار است که آن را در همین نامه می‌توان دید و مانند آن عمل کرد. برای نمونه، هنگامی که امیر المؤمنین (ع) فرمایش خود را از جمع‌آوری مالیات شروع می‌کند و با پیکار با دشمنانش و اصلاح کار مردم ادامه می‌دهد و به آبادانی شهرها می‌رسد، یعنی در این مسیر باید از نظر اقتصادی و نظامی قدرت پیدا کنید تا بتوانید

راهنا

نگاه دینی

حجت الاسلام علی شفیعی: در آموزه‌های دینی و در نگاه دین ایذاء، هتمت و توهین به هر انسانی پذیرفتنی نیست. آن انسان می‌خواهد مؤمن باشد، یا کافر باشد، هیچ فرقی نمی‌کند...؛ ما نمی‌توانیم این نکات را به اسلام نسبت بدهیم که گویا اسلام یک نگاه خاصی به پیروان خودش دارد و غیر پیروان خودش را از قلمرو انسانیت دور می‌داند. این به نظر یک قرائت قابل تأمل است و راحت نمی‌شود با آن همراهی کرد... حقوق به هستی انسان‌ها تعلق می‌گیرد، هر کس انسان است صاحب حق است. البته تکالیف متفاوتند.

حکمت

غیبت در فضای مجازی

پرسش: حکم غیبت در مواردی چون ذکر در نوشته، وبلاگ یا ضبط صوت و تصویر و انتقال آن چیست؟
پاسخ: جایز نیست و حکم گفتن را دارد. به تعبیر رهبر معظم انقلاب، خواندن وبلاگ هم مثل خواندن کاغذ، کتاب، نامه و مثل شنیدن حرف است. استماع غیبت شامل همه اینها می‌شود؛ یعنی ملاک استماع در اینها مسلماً وجود دارد و شنیدن به گوش خصوصیتی ندارد، خواندن نامه هم همان‌گونه است که در بحث استماع است، دوربین هم همین‌طور است.

برگرفته از کتاب احکام هدایت سیاسی براساس فتاوی‌ای رهبر معظم انقلاب

سلوک

چهار، گره‌گشا

مرحوم آیت‌الله بهاء‌الدینی می‌فرمود: اگر در زندگی مادی یا معنوی شما گره‌هایی افتاد که نمی‌دانید به چه دلیل ایجاد شده است، چهار کار انجام دهید؛ هر کدام از این چهار کار یک گره را باز می‌کند... اول صدقه دهید، دوم رد مظالم دهید که اگر احیاناً به کسی ظلم کردید و نفرین یا آهی پشت سرتان است و به زندگی تان گره انداخته، بدین وسیله اصلاح شود. سوم حدیث کساء بخوانید اگر چه یک نفر باشید و در انتهای دعا، به حضرت زهر (س) متوسل شوید. چرا که محور حدیث کساء ایشان است و چهارم اگر امکان داشت قربانی کنید.

تقویم انقلاب

جبهه ضد انقلاب

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر

در مسیر جریان انقلاب اسلامی مجموعه‌هایی از افراد، اشخاص سیاسی، یا گروه‌های سازمان یافته و تابلودار با اصل انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) مخالف بودند و علناً و عملاً دشمنی‌شان را اعلام کردند که مواضع آنها و عملکردشان در تقویم تاریخی انقلاب اسلامی به ثبت رسیده است. بعضی از اشخاص و راجل سیاسی یا چهره‌های موجه به عنوان ملی، دموکرات، که مدت‌ها در کشورهای خارجی یا سازوکار دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی کشورهای اروپایی-آمریکایی یا با تشکلات احزاب سیاسی کمونیستی زد و بند داشتند، در کنار رهبری انقلاب نمایان شدند تا بتوانند از نفوذ و پایگاه اجتماعی امام (ره) بهره‌گیری کنند؛ اما ضریب هوشیاری امام خمینی (ره) تمام طرح‌ها و توطئه‌های آنها را خنثی می‌کرد، علاوه بر آن هر چه ضریب آگاهی مردم افزایش می‌یافت و پیام‌ها و رهنمودهای امام را دریافت می‌کردند، در تقویت هسته‌های مقاومت مردمی مؤثرتر بود، به گونه‌ای که هر مجموعه‌ای یا اشخاصی که با اصل جریان انقلاب به رهبری امام (ره) و روحانیت ناسازگاری نشان می‌داد، از حمایت او کنار می‌کشیدند و آنها را به منزله بخشی از دشمن انقلاب در داخل کشور تلقی می‌کردند. این جریان‌ها تصور می‌کردند که هر چه مواضع‌شان نسبت به رهبری انقلاب تندتر باشد انقلابی‌تر هستند، در حالی که گام به گام به سمت ضد انقلاب سقوط می‌کردند و پایگاه اجتماعی‌شان ضعیف‌تر می‌شد. جالب است که هر دسته از این گروه‌ها همین که وارد عمل می‌شدند به سرعت شکست می‌خورند و در موضع انفعال قرار می‌گرفتند و ناکام می‌شدند، دلیل شکست آنها در چند محور کلی به طور خلاصه و فشرده ارائه می‌شود: ۱- رهبری واحدی نداشتند و جملگی آنها هر یک به طور جداگانه مدعی رهبری مقتدر بودند و با همدیگر سر این موضوع ناسازگار بودند. ۲- در جبهه ضد انقلاب قرار داشتند، همواره گرفتار تعدد نظرات متناقض و متضاد و کشمکش در درون تشکیلات بودند. ۳- هیچ نقطه اتکا در بین مردم نداشتند. به عبارتی فاقد پایگاه اجتماعی بودند و این اساسی‌ترین نقطه ضعف‌شان بود. ۴- هر کدام به نوعی سنگ یکی از کشورهای خارجی را به سینه می‌زدند؛ یعنی وابسته به حمایت یک کشور مشهور خارجی بودند. ۵- مطالب‌شان در چارچوب تفکرات تجزیه‌طلبی و جدایی‌طلبی بخشی از استان‌های ایران بود. ۶- جامعه‌مطلوب‌شان را نمی‌توانستند درست ترسیم کنند و همواره تخیلی و آرمانی و پوچ از قدرت فرهنگ و اندیشه بود. ۷- مجموعه همه آنها که به منزله جبهه متحد ضد انقلاب تعریف می‌شود، در اقلیت ۲ درصدی بودند، هر چند ائتلاف‌هایی هم داشتند. ۸- همواره هر کدام از آنها که مواضع‌شان را اعلام می‌کردند، به طور مشخص نشانه قدرت‌طلبی داشت تا خدمت‌گزار. ۹- با اتکا به قوه قهریه و زور اسلحه قصد داشتند قدرت سیاسی کسب کنند؛ مانند کودتا، ترور، جنایت، خونریزی و... ۱۰- هم‌صدایی و هماهنگی با دشمنان خارجی انقلاب اسلامی داشتند که بارزترین آنها رژیم متجاوز حزب بعث حاکم بر عراق بود. ۱۱- نقطه مقابل آنها، همان هسته‌های مقاومت مردمی انقلاب بود که در مباحث گذشته به اختصار اشاره شد.

ژنرال‌های سیاستمدار

بررسی سوابق نظامیانی که رئیس‌جمهور آمریکا شدند

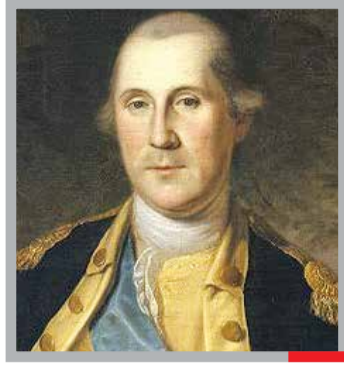
جرج بوش پسر

جرج بوش پدر

جان اف کندی

جرج واشنگتن

در ساختار سیاسی آمریکایی نهفته شده است و دموکراسی این کشور را می‌توان یک دموکراسی میلیتاریستی دانست! خدمت نکردن در ارتش همواره به مثابه یک فاکتور منفی برای رجال سیاسی آمریکایی عمل کرده است. همانطور که فرار ترامپ از حضور در خدمت در دوران جنگ ویتنام برای وی حاشیه‌ساز شد!

نقش دیگر نظامیان در سیاست و حکومت آمریکا خود بحثی قابل بررسی است؛ سی‌رایت میلز، محقق و نویسنده آمریکایی و نویسنده کتاب «نخبگان قدرت»، که در سال ۱۹۵۸ منتشر شد، می‌نویسد: «دیگر نمی‌توان بر این عقیده باقی ماند که در یک طرف قضیه، اقتصاد و طرف دیگر گروه‌های سیاسی قرار داشته باشند و یکی از سیاست و دیگری از درآمد‌های مالی سهم‌بردار در این میان، ارتش ارزش چندانی نداشته باشد. امروز اقتصاد سیاسی با نظامیان و دستگاه تصمیم‌گیرنده آنها، یعنی ارتش به صورت همه‌جانبه درهم آمیخته است. این مثلث قدرت، واقعیتی ساختاری است و امروز کلید فهم و درک عملکرد ذی‌نفوذ آمریکاست.»

جالب آنکه این حضور حداکثری نظامیان در سیاست به عنوان عاملی در ایجاد خلل در دموکراسی غربی معرفی نشده است و اعتراضی نسبت به آن وجود ندارد! اما اگر در این سوی مرزها رزمندگانی که برای دفاع از وطن، روزگاری لباس رزم و سربازی بر تن کرده بودند، لباس نظامی از تن در آورده‌اند و لباس سیاست‌پوشند و نامزد انتخابات شوند، غراب‌گر این آنان را قاتلان آزادی و دموکراسی معرفی می‌کنند و مردم را از رأی دادن و اعتماد به آنان بر حذر می‌دارند!

نیروهای آمریکایی شد. او سال بعد به فرماندهی عالی نیروهای نظامی متفقین برگزیده شد. وی پس از اتمام جنگ، فرمانده نیروهای سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) شد. این روحیه جنگ‌طلبی مردم آمریکا بود که با رأی خویش یکی از مسؤلان جنگی که ۴۰/۰۰۰/۰۰۰ کشته بر جای گذاشت، به ریاست جمهوری پذیرفتند.

چند سال پس از پایان جنگ جهانی دوم، این ژنرال ۵ ستاره ارتش آمریکا و فرمانده بزرگ‌ترین عملیات آبی-خاکی جهان (عملیات نرماندی و فتح فرانسه از دست ارتش نازی)، به پاس خدماتش در جنگ، به‌عنوان سی‌و‌چهارمین رئیس‌جمهور آمریکا انتخاب شد تا گسترش سیاست‌های زیاده‌خواهانه ایالات متحده در جهان را برعهده گیرد. براندازی دولت مصدق در کودتای آمریکایی-انگلیسی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، تنها گوشه‌ای از سیاست‌های استعماری او برای تسلط بر جهان سوم بود!

شاید تعجب‌آمیز باشد که جان اف. کندی، سی‌وپنجمین رئیس‌جمهور آمریکا نیز افسر نیروی دریایی بود که در جنگ جهانی دوم در اقیانوس آرام خدمت می‌کرد.

همانطور که مشاهده شد، از میان ۴۶ رئیس‌جمهوری که آمریکا به عمر خود دیده است، ۱۲ نفر آنان نظامی بوده‌اند. این نظامیان در مجموع بیش از ۶۴ سال بر این کشور حکومت کرده‌اند. به واقع در طول ۲۳۰ ساله‌ای که از استقلال آمریکا می‌گذرد، کرسی ریاست‌جمهوری ایالات متحده برای بیش از یک چهارم این زمان، در اختیار نظامیان بوده است!

باید تأکید کرد که نظامی بودن به مثابه یک ارزش

رادفورد هابز، نوزدهمین رئیس‌جمهور آمریکا، (۱۸۷۷-۱۸۸۱) یک ژنرال ارتش آمریکا بود. در آغاز قرن بیستم نیز اقبال به رئیس‌جمهور نظامی در آمریکا همچنان زیاد بود، به نحوی که در سپتامبر ۱۹۰۱ میلادی ژنرال «ویلیام هاوارد تافت»، وزیر جنگ کابینه تئودور روزولت به عنوان بیست‌وهفتمین رئیس‌جمهور آمریکا برگزیده شد. وی یک ژنرال ارتش بود که در جنگ با اسپانیا شرکت داشت. او به پاس خدماتش پس از شکست اسپانیا، فرماندار نظامی فیلیپین و سپس فرماندار نظامی کوبا شد.

فرانکلین دلانو روزولت، سی‌ و دومین رئیس‌جمهور آمریکا، (۱۹۳۳-۱۹۴۵) که سه دوره ریاست‌جمهوری را در اختیار داشت، یک نظامی بود که چند سال به‌عنوان معاون نیروی دریایی آمریکا مشغول خدمت بود. جنگ جهانی دوم در زمان روزولت آغاز شد. مردم آمریکا پس از مرگ روزولت بلافاصله به یک ژنرال بی‌رحم به نام «هاروی ترومن» رأی دادند. ترومن که از تحقیر نیروی دریایی آمریکا در واقعه «پرل هاربور» رنج می‌برد، دستور بمباران اتمی دو شهر ژاپن، هیروشیما و ناگازاکی را صادر کرد و صدها هزار نفر کودک، جوان، زن و پیر مرد بی‌گناه را به کام مرگ فرستاد. این جنایت جنگی تا سال‌های بعد در اثر تشعشعات اتمی صدها هزار کشته، معلول و نوزاد ناقص الخلقه به جای گذاشت. بعد از اتمام دوره ترومن، مردم آمریکا باز هم یک ژنرال ارتش را برگزیدند. آیزنهاور، سی‌و‌چهارمین رئیس‌جمهور آمریکا، (۱۹۵۳-۱۹۶۱) در جنگ جهانی دوم به‌عنوان رئیس‌سزاد ارتش آمریکا بود که با ورود آمریکا در جنگ در سال ۱۹۴۲ فرمانده

مهدی سعیدی دبیر گروه تاریخ

مسئله نسبیّت میان نظامیان و سیاست، از جمله مسائل پر بحثی است که درباره آن اظهار نظرات فراوانی شده و کتاب‌ها و مقالات متعددی نوشته شده است. در این میان توجه به این نکته حائز اهمیت است که نظامی‌گری در غرب پیشینه‌ای دیرینه دارد و همواره به منزله فاکتوری مثبت در فضای سیاسی کشور به حساب آمده است. نظام آمریکا، نظامی میلیتاریستی است که پشت دموکراسی و آزادی خواهی پنهان شده است. بیشتر رؤسای جمهور مهم آمریکا از نظامیان هستند. جرج واشنگتن، اولین رئیس‌جمهور (۱۷۹۷-۱۷۸۷) یک نظامی بود. وی از سوی کنگره مهاجرین به سمت فرمانده سپاهیان آمریکا در جنگ استقلال منصوب شده بود.

آندرو جکسون، هفتمین رئیس‌جمهور آمریکا (۱۸۲۸-۱۸۳۶) یک نظامی بود. ویلیام هنری هاریسون، نهمین رئیس‌جمهور، (۱۸۴۱-۱۸۴۴) یک ژنرال ارتش بود. زاخاری تایلور، دوازدهمین رئیس‌جمهور، از فرماندهان نظامی بود که در جنگ علیه مکزیکی کشتار بسیاری از خود به جای گذاشت و مردم آمریکا نیز به پاس همین کشتار به او رأی دادند. اولیس گرانت، هجدهمین رئیس‌جمهور، (۱۸۶۹-۱۸۷۷) یک ژنرال ارتش بود. او در تاریخ آمریکا جنایتکاری شناخته می‌شود که در چندین عملیات علیه سرخ‌پوستان دست به کشتار وحشیانه‌ای زده است، او در زمان ریاست‌جمهوری آندرو جکسون رئیس ستاد ارتش آمریکا بود.

حافظه

گینه پرتغال

حضور استعمارگران در غرب آفریقا

بیشتر در میان سال‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۶۰، گروه‌های کوچک میهن‌پرست به وجود آمد و سرانجام حزب آفریقایی، استقلال گینه و دماغه سبزر را خواستار شد و کشور در سال ۱۹۵۶، دارای استقلال شد. از سال ۱۹۶۰، کار مبارزات استقلال‌طلبانه اوج فراوان گرفت و تا سال ۱۹۷۲، دو سوم کشور از جنگل استعمار پرتغال خارج شد. در سال ۱۹۷۳، مجلس ملی انتخاب و در سپتامبر ۱۹۷۳ استقلال گینه بیسائو اعلام شد. آمیکال کابرال پدر استقلال گینه بیسائو، در سال ۱۹۵۶ میلادی

بیشتر در میان سال‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۶۰، گروه‌های کوچک میهن‌پرست به وجود آمد و سرانجام حزب آفریقایی، استقلال گینه و دماغه سبزر را خواستار شد و کشور در سال ۱۹۵۶، دارای استقلال شد. از سال ۱۹۶۰، کار مبارزات استقلال‌طلبانه اوج فراوان گرفت و تا سال ۱۹۷۲، دو سوم کشور از جنگل استعمار پرتغال خارج شد. در سال ۱۹۷۳، مجلس ملی انتخاب و در سپتامبر ۱۹۷۳ استقلال گینه بیسائو اعلام شد. آمیکال کابرال پدر استقلال گینه بیسائو، در سال ۱۹۵۶ میلادی

«جمهوری گینه بیسائو» کشوری است در غرب آفریقا در کناره اقیانوس اطلس شمالی، بین گینه و سنگال. پایتخت آن «بیسائو» است. زمانی گینه بیسائو به عنوان پادشاهی گابو، بخشی از امپراتوری مالی بود. بخش‌هایی از این پادشاهی تا زمان استعمار پرتغالی‌ها در قرن ۱۸ باقی مانده بود. گینه بیسائو یک میلیون نفر جمعیت دارد که اکثرشان مسلمانند. مردمش از نژادهای سیاه و سفیدند و به زبان‌های پرتغالی و محلی یا یکدیگر گفت‌وگو می‌کنند. پرتغالی‌ها آغازگر استعمار آفریقا بودند.

آنان زودتر از دیگر اروپایی‌ها سواحلی را در غرب آفریقا در اختیار خود گرفتند و آغازگر تجارت برده بودند. پرتغالی‌ها در قرن هفدهم میلادی آغاز به تجارت برده

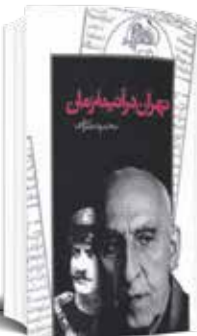
در گینه بیسائو کردند. با وجود اینکه این کشور از نخستین مستعمرات پرتغال بود، بخش‌های داخلی آن تا قرن ۱۹ اکتشاف نشد. «امیکال کابرال» نویسنده کتاب «انقلاب گینه» بخشی از جنایات استعمارگران پرتغالی را چنین برمی‌شمارد که بیش از یک میلیون آفریقایی از طریق تجارت برده از ناحیه گینه بیرون برده شدند. همچنین ده‌ها هزار آفریقایی در گینه در جنگ‌های استعماری، کشورگشایی و اشغال به قتل رسیدند. حضور پرتغالی‌ها در گینه بیسائو بیش از دو قرن به طول انجامید. پس از پایان جنگ جهانی دوم بود که نهضت‌های استقلال‌طلبانه در آفریقا فعال شدند. در گینه

دهلیز

جدیدالاسلام‌ها

نفوذ یهودیان در دربار قاجار

«جدیدالاسلام» در سلک وزرا و اجزای حکومت درآمدند و حتی دارای لقب و تیول و یا مستمری بگير شدند. این «جدیدالاسلام»‌ها در میان عوام‌الناس عوامل و «یادای» فراوانی داشتند و از طریق همین عوامل «اخبار داخله» را به دست آورده به گوش شاه می‌رسانیدند. اگر روزی شاه به کارمان میرزا نایب‌السلطنه حاکم تهران «تغیر» می‌کرد، یا دستور می‌داد که به امین حضور «پس گردنی» بزنند، یا به یکی از صدراعظم‌ها «قهوه قجری» خورانیده می‌شد و یا ناگهان یک دختر زیبای روسستانی به اندرون شاه راه می‌یافت، همه آنها زیر سر کلیمیان و نتیجه خدماتی بود که آنان به شاه عرضه می‌کردند؛ سرکردگان این دلالان و دلاله‌ها و خفیه نگاران، دارای لقب‌هایی چون حکیم‌باشی، زرگرباشی، مذهب‌باشی، تاجرباشی یا... الاطباء بودند. چند نفر از شاهزادگان و حتی اعضای دیگر گروه‌های اجتماعی در اندرون یا «درب خانه» خویش زنان کلیمی «جدیدالاسلام» داشتند. این زنان از طریق خویشاوندان‌شان با هم‌کیشان باب مرواده‌باز می‌کردند و به وسیله آنان اخبار و رویدادهای اندرون را به گوش شاه می‌رسانیدند، بی‌آنکه کسی از منبع خبرها آگاه شود. پس از کشته شدن ناصرالدین‌شاه به دست میرزایضی کرمانی، امین‌الدوله تا مدتی سر حکیم‌باشی‌ها، مذهب‌باشی‌ها، زرگرباشی‌ها و تاجرباشی‌ها را از سر دربار کوتاه کرد.»

فساد خاندان قاجار ابعاد گوناگونی داشت که یکی از نمادهای آن رشد جریان‌های انحرافی و نفوذ آنان در دربار قاجار بود. از شسیخیه و بابیت و بهائیت گرفته تا نفوذ یهودیان! دوران حکومت ناصرالدین شاه، دوران رونق یهودیان بود. محله معروف به «عودالجان» اساساً به «محله کلیمی‌ها» معروف شده بود. در این دوره، کلیمیان عمدتاً صاحب بانک، تجارتخانه، تیمچه و مغازه‌های لوکس فروشی و عتیقه‌فروشی بودند و افراد متوسط‌شان نیز به کارهایی، چون دلالی، شراب‌کشی و جراحی اشتغال داشتند. مرتضی سیفی تفرشی در اثر خود با عنوان «تهران در آئینه زمان» که انتشارات اقبال به چاپ رسانده، در شرح اوضاع آن زمان می‌نویسد: «می‌گویند پس از سفر ناصرالدین شاه به لندن و ملاقات «راچفیلد» بانکدار و سرمایه‌دار نامی یهودی انگلیسی با وی، نفوذ سیاسی و اقتصادی کلیمیان ایران و به ویژه یهودیان تهران رو به فزونی نهاد. از آن پس یهودیان از چسباندن وصله رنگین بر روی جامه خویش- که صرفاً به منظور تمیز آنان از اعضا و پیروان سایر فرقه‌ها و مذاهب صورت می‌گرفت- به کلی معاف شدند و شاه نیز از لحاظ «پلیس خفیه» و «خبرچین»- به ویژه در تهران- بی‌نیاز گشت... ناصرالدین شاه از بذل لطف و محبت نسبت به کلیمیان دریغ نداشت، چنانکه دیری نپایید که معدودی کلیمی به نام

صعود به قله قدرت

قوت‌ها و فرصت‌های ایران در مقاومت برابر فشارهای خارجی

مصطفی قربانی

کارشناس سیاسی

در دوره معاصر قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، فشارهای خارجی همواره یک عامل و در مقاطعی، مهم‌ترین عامل رقم خوردن تحولات سیاسی-اقتصادی-اجتماعی ایران بوده است. در واقع، از زمانی که ایران با دوره «انحطاط قدرت» مواجه شد، تا پیروزی انقلاب اسلامی، عوامل و فشارهای خارجی همواره به هر میزان و کیفیتی که خواسته‌اند، قادر به تعیین مقدرات ملی ما بوده‌اند. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نیز این فشارها در هیئت‌های مختلف بروز و ظهور یافته، اما همه آنها خنثی شده است. در واقع، از این منظر که انقلاب اسلامی و نظام برآمده از آن توانسته عنصر نفوذ و دخالت خارجی را در صحنه تحولات ایران و کیفیت رقم خوردن سر نوشت و مقدرات ملی ما حذف کند، دستاورد بزرگی خلق کرده است. اما این به معنای آن نیست که با گذشت ۴۲ سال از حیات این انقلاب، فشارهای خارجی کم شده یا از بین رفته است. اتفاقاً در برهه بعد از انقلاب، فشارهای خارجی هم از نظر عمق و هم دامنه، قوی‌تر و شدیدتر شده‌اند. کما اینکه حدود یک دهه است که کشور با سخت‌ترین و بی‌رحمانه‌ترین رژیم‌های تحریمی که در حکم جنایت علیه بشریت است، دست و پنجه نرم می‌کند.

فرصت‌های مقاوم مقاومت

با این حال، یک سؤال مهم آن است که چرا فشارهای خارجی دیگر مانند گذشته نمی‌تواند سبب تسلیم ایران در برابر بیگانگان شود؟ به عبارت دقیق‌تر، چرا هم‌اکنون که فشارهای خارجی در سخت‌ترین حالت خود علیه ملت ایران اعمال می‌شود، دیگر این فشارها مثل گذشته قادر به تعیین مقدرات ملی ما نیست؟ در پاسخ به چرایی این امر حداقل می‌توان به چهار دلیل مهم اشاره کرد:

۱- همبستگی ارزشی، عقیدتی و هویتی نظام با مردم؛ این امر ضمن اینکه سبب شده تا انگاره مشروعیت و مقبولیت نظام تأمین شود، موجب شده است تا عموم ملت با آگاهی از فشارهای خارجی و توطئه‌های دشمنان، فشارهای خارجی و نقایص کارآمدی را تحمل کنند.

۲- حافظه تاریخی ملت ایران: ملت ایران امروز می‌داند که بیگانگان در طول تاریخ همواره به ایران و ایرانی لطمه زده و هیچ‌گاه در صدد کمک به ملت و دولت ایران نبوده‌اند. بنابراین، می‌دانند چنانچه نسبت به بیگانگان، آن هم در شرایط فشارهای حداکثری خوش‌بین باشند، باید منتظر تکرار حوادث غم‌بار گذشته باشند. از این رو، عموم ملت، برای جلوگیری از حوادث غم‌باری که در طول تاریخ، بیگانگان بر آنها تحمیل کرده‌اند، تسلیم‌ناپذیری و مقاومت در برابر فشارهای حداکثری را بهترین گزینه مواجهه با دشمن می‌دانند.

۳- تقویت قدرت ایران: بدون شک ایران امروز به لحاظ قدرت و موقعیت، به هیچ‌وجه قابل مقایسه با ایران گذشته نیست. ایران امروز در ابعاد و زمینه‌های مختلف، علمی، فناوری، دفاعی و حتی اقتصادی و صنعتی، به توانایی‌های درون‌زایی رسیده است که با اتکا به آنها نه تنها بخش زیادی از فشارهای خارجی را خنثی کرده، بلکه حتی قادر به خلق مزیت برای خود شده است. برای مثال، ضعف دفاعی در رژیم گذشته، مهم‌ترین پایه نفوذ آمریکا در ایران و وابستگی ایران به این کشور بود. همین ضعف سبب شده بود که آمریکایی‌ها از صدر تا ذیل در امورات مملکت ما دخالت کنند، اما امروزه این ضعف نه تنها به طور کامل از بین رفته است، بلکه اساساً به پایای برای بسط نفوذ منطقه‌ای و حتی زمینه‌سازی توسعه مناسبات اقتصادی با برخی کشورهای منطقه شده است. در حوزه علمی نیز امروز با فعالیت حدود ۴۵۰۰ شرکت

دانش‌بنیان در کشور، بسیاری از موارد تحریمی، با درونی‌سازی بسیاری از کالاها و قطعاتی که از خارج وارد می‌شود، خنثی شده است. حتی امروز کشور قادر به صادرات فناوری‌هایی است که شرکت‌های دانش‌بنیان ایجاد کرده‌اند. مثال دیگر و جالب توجه در این زمینه، صنعت نفت است که در طول تاریخ، مهم‌ترین پایه نفوذ انگلستان در ایران بوده است، اما امروزه با بومی‌سازی‌هایی که در این حوزه صورت گرفته و توانایی‌هایی که در حوزه صنایع تبدیلی نفت خام مانند پتروشیمی و پالایشگاه حاصل شده است، از وابستگی کشور به بیگانگان برای استخراج نفت کاسته شده است. ضمن اینکه هم‌اکنون سطح توانایی مهندسی کشور در صنعت نفت، اساساً از استخراج فراتر رفته و به سطح فرآوری نفت پیش رفته است. مبتنی بر این توانایی‌ها، ایران امروز از موقعیت انحطاط‌آمیز تاریخی خود رها شده است؛ به این ترتیب که از بازیگری منفعل و تسلیم‌پذیر، به بازیگری قدرتمند، فعال، اثرگذار و با توان وارد کردن ضربه متقابل به دشمنانش تبدیل شده است. مجموعه این عوامل، در تقویت ضریب مقاومت ایران در برابر فشارهای خارجی تأثیر تعیین‌کننده دارد.

۴- ماهیت در حال تغییر نظام بین‌الملل: از تأثیر متغیرهای سطح نظام بین‌الملل برای خنثی‌سازی فشارهای خارجی هم نباید غافل بود. واقعیت آن است که قطبیت حاکم بر نظام بین‌الملل به سرکردگی آمریکا، دیگر به قوت و قدرت سابق نیست؛ معنای این جمله آن است که آمریکا بر خلاف گذشته دیگر قدرت

یکه‌تاز و فیصله‌بخش (به گونه‌ای که بتواند موضوعات را یک‌جانبه و بیه نفع خود حل کند) موضوعات بین‌المللی نیست. در واقع، واقعیت نظام بین‌الملل حکایت از افول هژمونی بین‌المللی آمریکا و بروز و ظهور جدی قدرت‌های شرقی، مانند چین و روسیه در نظام بین‌الملل دارد. تحت این شرایط می‌توان گفت، نظام بین‌الملل در حال گذار به شرایط چندقطبی است. متأثر از این وضعیت، هم‌اکنون امکانات بیشتری پیش‌روی جمهوری اسلامی قرار دارد تا با استفاده از آنها، گزینه‌های سیاست خارجی خود را متنوع کند؛ اقدامی که هم‌اکنون در قالب سیاست نگاه به شرق و منطقه‌گرایی (توجه به نظریه همسایگی به عنوان مرکز ثقل سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در برهه کنونی) در دستور کار است و نمودهای آن را می‌توان در تلاش برای توسعه مناسبات با چین، با توجه به طرح سند همکاری‌های راهبردی و جامع ۲۵ ساله میان دو کشور، تلاش برای توسعه مناسبات با روسیه که نمود اخیر آن را در سفر رئیس مجلس به این کشور دیدیم، توسعه مناسبات با کشورهای همسایه از قبیل افغانستان و عراق و... دید.

با توجه به آنچه در این بند گفته شد، فشارهای خارجی که در قالب متغیرهای سیستمی قابل تعریف است، دیگر همچون گذشته قادر به محصورسازی ایران نیست. البته باید توجه داشت که بهینه‌سازی استفاده از این شرایط، وابسته به توان دیپلماسی و اقتصادی کشور است تا با تقویت روابط دوجانبه و چندجانبه منطقه‌ای، از شلخت تضییقات تحریمی بکاهد. ضمن اینکه در ارتباط با متغیرهای ساختاری (سیستمی) نظام بین‌الملل هم باید توجه داشت که اگر چه وضعیت کنونی فرصتی برای ایران است، اما تضادهای قدرت‌های بزرگ با هم معمولاً کمتر از تضادهای آنها با قدرت‌های منطقه‌ای است و متأثر از شرایط، ممکن است شاهد ناپایداری‌هایی در رفتار قدرت‌های شرقی باشیم. بنابراین، ضمن اینکه باید از وضعیت حاکم بر نظام بین‌الملل و روابط قدرت‌های بزرگ استفاده کرد، باید توجه داشت که به هیچ‌کس قطب قدرتی در این نظام نمی‌توان به طور کامل اعتماد کرد. بنابراین، اگر ایران می‌خواهد در برابر فشارهای خارجی برای همیشه خود را مصون‌سازی کند، باید پیش از پیش‌سر تقویت قدرت خود (قوی شدن) متمرکز باشد. کما اینکه در شرایط کنونی نیز همین عناصر قدرت درونی نظام است که مهم‌ترین نقش را در خنثی‌سازی فشارهای خارجی دارد.

آفاق

نظریه نظام انقلابی - ۴۱

وابستگی ساختارها به نفت

اقتصاد است که به واسطه تغذیه دولت از منابع نفتی میسر شده است.

نکته مهم در این زمینه و در ارتباط با ایران این است که از یک سو دولتی بودن اقتصاد یک خصیصه پایدار تاریخی در ایران است و از سوی دیگر، خصوصی‌سازی ضرورتی انکارناپذیر است. بنابراین، در اقدام برای تحقق این ضرورت و فراتر رفتن از آن خصیصه پایدار تاریخی، تلاش‌ها عمدتاً ناموفق بوده و به صورت ترکیبی نمودار شده است؛ به گونه‌ای که در اثر تلاش برای خصوصی‌سازی، آنچه اتفاق افتاده، پیدایش وضعیت شبه‌خصوصی-شبه‌دولتی یا «خصولتی» است.

نکته و عارضه مهم در این زمینه این است که خصوصی‌سازی در چنین وضعیتی فسادزاست؛ زیرا وقتی در چنین شرایطی خصوصی‌سازی انجام شود، زدو بند اتفاق می‌افتد و به جای واگذاری کارخانه و بنگاه به فردی لایق، به افراد نالایق فروخته می‌شود. بنابراین، اولاً منابع به‌دست‌آمده در نتیجه این نوع خصوصی‌سازی کم است و دولت نمی‌تواند برای جبران تبعات اجتماعی ناشی از تغییر مالکیت سرمایه‌گذاری مناسبی انجام دهد، ثانیاً کسانی که این بنگاه‌ها را با فساد خریده‌اند، انگیزه کار کردن ندارند و در نتیجه کارایی مورد انتظار از خصوصی‌سازی به دست نمی‌آید. از طرف دیگر چون میل به انحصار وجود دارد و این افراد رقابت را جدی نمی‌گیرند، هدف اصلی خصوصی‌سازی که گسترش رقابت و رفع انحصار بود، تحت‌الشعاع قرار می‌گیرد و آثار زیانبار بی‌شماری را به دنبال خواهد آورد.

محسن محمدی الموتی
استادیار مجتمع آموزش عالی شهید مطهری (ره)

در شماره گذشته با «تحول ناقص فرهنگی و ساختاری» به منزله اولین آسیب نظام انقلابی در سطح ساختار آشنا شدیم. در این مطلب سایر آسیب‌های ساختاری را بررسی می‌کنیم.

۲- وابستگی ساختارها به نفت: جلوگیری از خام‌فروشی نفت، یکی از برنامه‌های اقتصادی مورد نظر انقلابیون در ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی بود که مدتی مورد توجه قرار گرفت؛ اما به دلایلی چون حمله رژیم بعثی صدام به کشورمان و نیاز فوری کشور به درآمدهای نفتی، از اولویت خارج شد. این وابستگی، ضمن افزایش تأثیرپذیری کشور از شوک‌های خارجی مانند تحریم از بعد داخلی نیز غیرمولد شدن اقتصاد، رانت‌خواری و انحصارطلبی را تشویق می‌کند.

۳- دولتی بودن اقتصاد و ضعف در خصوصی‌سازی: با وجود گذشت سال‌ها از ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی برای تقویت خصوصی‌سازی اقتصاد کشور، هنوز کفه ترازو به نفع بخش دولتی سنگینی می‌کند و نقش و سهم کمتری برخوردارند. در مواردی هم که خصوصی‌سازی صورت گرفته، این خصوصی‌سازی ناقص بوده و درست اجرایی نشده است. مهم‌ترین دلیل توسعه‌نیافتگی خصوصی‌سازی اقتصادی در ایران، دولتی بودن

خرد

شماره ۹۹۰ | دوشنبه ۴ اسفند ۱۳۹۹

سیاست نامه

اندیشه سیاسی فضل‌الله نوری - ۱۴

انقلابی عصر استبداد

فتح‌الله پریشان

دبیر گروه اندیشه

زندگی سیاسی شیخ شهید فضل‌الله نوری، مشتمل بر دو دوره متفاوت است: دوران استبداد فردی سلاطین قاجار و دوران مشروطیت. شیخ فضل‌الله با خودکامگی و استبداد به‌هیچ‌وجه سر سازش نداشت و لذا در کلیه جنبش‌های ضد استبدادی پیش از مشروطه، همچون جنبش تنباکو و مطالبه ملی برای تأسیس عدالت‌خانه حاضر، بلکه جلودار بود. شرکت‌فعالش در جنبش ضد استعمار-ضد استبدادی تنباکو، نقش مؤثر وی در برکناری امین‌السلطان و حضورش در مرکز ثقل قیام عدالت‌خواهی صدر مشروطه که به عزل عین‌الدوله انجامید، همگی در تاریخ ثبت شده است. اعظام‌الوزاره با ذکر درگیری سخت میان میرزای آشتیانی و ناصرالدین‌شاه بر سر کشیدن قلیان در بحبوحه نهضت تحریم می‌نویسد: «شاه حکم به تبعید آشتیانی داد و در پی آن غوغای ملی عظیمی برخاست که نهایتاً حکم شاه را املغا گذاشت.» آنگاه می‌افزاید: «اول کسی که از علما در آن روز به منزل میرزای آشتیانی وارد شد و هم‌صدا با ایشان گردید، آقای حاج شیخ فضل‌الله مجتهد نوری بود.»

احتشام‌السلطنه (رئیس مجلس شورای اول) نیز معتقد است شیخ نوری «در آن وقایع... در تهران کبابه ریاست می‌کشید و در صف پیشوایان روحانی، مشوق و محرک مردم در مخالفت با امتیاز نامه رژی بود.» عین‌الدوله که پس از برکناری امین‌السلطان روی کار آمد، معتقد بود: «آن کس که امین‌السلطان، دولت را از او می‌ترسانید و از ترس همو نیز استعفا داد، شیخ فضل‌الله بوده است.» آ وقتی هم که روابط شیخ (در صدر مشروطه) با عین‌الدوله مقتدر و خشونت‌مآب به تیرگی گرایید و عین‌الدوله به شیخ و دیگر عالمان معترض و متحصن در مسجد جمعه تهران پیغام داد که اگر پراکنده نشوید دست به داغ و درفش خواهم برد، شیخ به فرستاده او گفت: «کسی که حیات و مماتش زیر قلم ماست چگونه جرئت می‌کند چنین جملاتی را به زبان بیاورد؟! به او بگو ما از تو واهمه‌ای نداریم و عن‌قریب تکلیف‌ت را روشن می‌کنیم!»^۱ و چنین نیز کرد. به قول ملک‌زاده: «حاج شیخ فضل‌الله با وجود ممانعت عین‌الدوله با سران نهضت هم‌قدم شد و راه مهاجرت را پیش گرفت.»^۲ شیخ از نفوذ خویش در بین مراجع عراق (نظیر آخوند خراسانی) بهره گرفت و آنان را به صحنه مبارزه با رژیم استبداد کشانید.^۳ آیت‌الله میرزا احمد کفایی (فرزند آخوند خراسانی از رهبران بزرگ مشروطه نجف) اظهار می‌داشت: «زمانی مرحوم آخوند خراسانی و دیگر مراجع عتبات به حمایت از نهضت عدالت‌خواهی صدر مشروطه وارد عمل شدند که شیخ فضل‌الله نوری در نامه به آخوند، لزوم این کار را مؤکداً گوشزد کرد.»^۴

در نتیجه اتفاق علمای تهران و نجف بر ضد استبداد، شاه سپر انداخت و ضمن برکناری عین‌الدوله، دست‌خط تأسیس مجلس شش‌ورا صادر کرد. در حصول این موفقیت، بی‌گمان شیخ نقشی مهم و تعیین‌کننده داشت. «فردیون آدمیت» و «مهدی بامداد» تصریح دارند: شیخ «در قیامی که منجر به صدور فرمان مشروطیت گردید خدمت ارج‌مند کرد.»^۵

منابع در دفتر نشریه موجود است.

پیتز داتو، نویسنده و فعال سیاسی لبنانی:

«کودکان همچنان در قفس هستند.» اشاره این منتقد به گذشت یک ماه از روی کار آمدن دولت بایدن و اقدام نکردن دولت او برای رهایی کودکان مستقر در زندان‌های مهاجرین است!

مسعود دینانی، فعال فضای مجازی: اولین

کسی که بعد از پیروزی انقلاب پیشنهاد داده بود زنان از ظرفیت شرط ضمن عقد برای دفاع از حقوق خود استفاده کنند و از گرفتن وکالت بلاعزل در طلاق برای زنان سخن گفته بود، امام بود. یک ماه پس از پیروزی انقلاب، اسفند ۵۷.

مهدی چمران، فعال سیاسی: انگلیسی‌ها

روزگاری در دربار قاجار می‌گشتند و امیر کبیر را کشتند. در جنگ جهانی اول با میکروب در سراسر ایران می‌گشتند و میلیون‌ها ایرانی را کشتند و امروز با ویروس جهش یافته انگلیسی به جان مردم ۸۰ کشور و ملت ایران افتاده‌اند، باید مواظب بود، و برآن غلبه کرد به پاری خدای بزرگ.

عبدالله گنجی، کارشناس سیاسی: خبرنگار

شبکه ملکه از عراق گزارش داد. حمله به هواپیماهای آمریکایی در اربیل توسط گروه‌هایی انجام شده که در زمان (شهید) قاسم سلیمانی اصلاً نبودند و بعد از ایشان به وجود آمدند. می‌گفت در زمان سلیمانی اربیل برای ائتلاف امن بود، الان نیست.

محمد ایمانی، فعال رسانه‌ای: افق انتخابات

۱۴۰۰ برای اصلاح‌طلبان، از View رئیس ۷۸ ساله «ناسا» (نهاد اجماع‌ساز) و شرکا، دیدنی است! بهزاد نبوی برای فرار از پاسخگویی درباره سوء مدیریت دولت (از جمله تورم ۶۰۰ تا ۸۰۰ درصدی مسکن، خودرو، ارز، طلا و...)، ادعا می‌کرد رئیس جمهور ۱۵ درصد اختیارات هم ندارد! اما حالا هم او بدون پاسخگویی درباره بلا محل در آمدن وعده‌های قبلی، رئیس ناسا شده برای دادن وعده‌های تازه و کشیدن چک‌های جدید در انتخابات! چرا برای درک و شعور مردم، کمترین حرمتی قائل نیستند این برج عاج نشین‌ها؟!

فاطمه فروس، فعال فضای مجازی: ۱۱ نفر

قربانی سرمایه شددید در تگزاس شدن! میلیون‌ها نفر هم در قطعی برق به سر می‌برن... هر روز هم هزاران نفر در اثر کرونا دارن می‌میرن! فقط یکی ازینا تو ایران اتفاق افتاده بود تا حالا چندتا پروژه براندازی از توش درآورده بودن؛ ولی خب آمریکا چون نایسه همه اینا اونجا طبیعیه!

محمد نصوحی، فعال فضای مجازی:

آمریکا، انگلیس، استرالیا، اسکانندیناوی، آفریقای جنوبی، کره جنوبی، مالزی، هند، ترکیه و حتی عربستان و امارات از شاخ‌های فضای مجازی مالیات می‌گیرن! ولی تو ایران بیش از سیصد شاخ مجازی هست که با سیستم بانکی کشور فعالیت می‌کنند؛ ولی مالیات نمی‌دن! دولت غیر از نفت چیز دیگری را می‌بیند؟

مهدی محمدی، تحلیلگر سیاسی: قانون

مجلس دو ماه به دولت بایدن فرصت داد کام عملی برای لغو تحریم‌ها بردارد. دولت بایدن کاری نکرد، تازه شرط‌های جدید هم گذاشت. بهانه‌شان این است که تازه آمده‌ایم و آماده نیستیم. راست نمی‌گویند. هدف‌شان این بود که بدون لغو تحریم به برجام برگردند. رهبری فرمودند فقط «عمل» را می‌پذیریم.

شایعه به کلی سری!

نگاهی به پدیده اخبار جعلی و لزوم مقابله هوشمندانه با آن

نوید کمالی

شیراز، گروه رسانه

در چند سال اخیر پدیده اخبار جعلی و لزوم مقابله با منابع تولید و انتشار اخبار جعلی به یکی از مهم‌ترین اولویت‌های کشورهای توسعه یافته جهان در عرصه مدیریت افکار عمومی بدل شده است؛ چرا که با فراگیری فضای مجازی و افزایش ضریب نفوذ رسانه‌های اجتماعی، منابع تولید و انتشار اخبار جعلی به شکل قابل توجهی افزایش یافته‌اند که بی‌توجهی به آنها می‌تواند هزینه‌های سنگینی را به جامعه تحمیل کند.

برای نمونه، در شرایطی که حساسیت افکار عمومی کشور نسبت به موضوع واکنش‌های عمومی کرونا افزایش یافته و برخی رسانه‌های معاند درصدد القای تبعیض در فرآیند ارائه واکسن هستند،

هفته گذشته برخی کاربران شبکه‌های اجتماعی با انتشار تصویری ساختگی مدعی افشای نامه به کلی سری درخواست رئیس دفتر رهبر معظم انقلاب برای دریافت واکسن آمریکایی فایزر برای کارکنان بیت رهبری شدند. تصویر مربوط به نامه ادعایی هر چند به صورت ناشیانه طراحی شده بود و در کمتر از چند ساعت به یکی از سوژه‌های طنز فضای مجازی بدل شد، اما به خوبی بار دیگر اثبات کرد که دشمن با بهره‌گیری از اخبار جعلی می‌تواند در شرایط حساس زمینه‌ساز فریب و تحریک نارضایتی در بخشی از افکار عمومی شود.

خوشبختانه هفته گذشته شورای عالی فضای مجازی کشور در راستای مقابله با نشر اطلاعات، اخبار و محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی مصوبه‌ای را در جلسه شصت و هشتم این شورا ابلاغ کرد. بر اساس این مصوبه جدید تا سه ماه آینده باید لایحه

دکتر سعید صمدی

وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی

شماره ۱۰۰/۱۹۰

تاریخ ۱۳۹۹/۹/۲۷

قضایای مقابله با اطلاعات و اخبار خبری خلاف واقع در فضای مجازی از سوی قوه قضائیه و وزارت فرهنگ و وزارت ارتباطات ابلاغ شود. در متن این مصوبه تأکید شده است که هدف شورا از تدوین و ابلاغ این مصوبه صیانت از سلامت و امنیت روانی جامعه و کاهش آسیب‌های موصوف از طریق تعریف و تعیین اقدامات پیشگیرانه و واکنشی و ارتقای سطح مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی هماهنگ و بهنگام برای مقابله با ناهنجاری‌ها و پیامدهای آن بوده است. طبق متن این مصوبه شورای عالی فضای مجازی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید ظرف مدت سه ماه، درگاه‌های نشر پرمخاطب را در سراسر کشور شناسایی و احراز هویت کند. در این مصوبه به پیام‌رسان‌های خارجی هم توجه شده و تأکید شده که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید با همکاری وزارت امور خارجه برای جمع‌آوری اطلاعات نقاط تماس درگاه‌ها و پیام‌رسان‌های اجتماعی خارجی برای مقابله فعال نشر اخبار خلاف واقع در این پلتفرم‌ها سازوکاری را تعیین کنند.

بر اساس تعریفی که شورا در این مصوبه ارائه داده است، درگاه نشر شامل کانال،

شماره ۱۰۰/۱۹۰

تاریخ ۱۳۹۹/۹/۲۷

بیوست ندارد

دفتر مقام معظم رهبری
بکلی سری

صفحه، وب‌سایت، برنامه‌ها و بات‌ها و ربات‌های می‌شود که بیش از ۵ هزار مخاطب داشته باشد و همه مردم به آن دسترسی دارند، همچنین خبری منتشر یا باز نشر می‌شود و بر اساس مصوبه اخیر پلتفرم‌های نشر باید سازوکار لازم برای تشخیص اطلاعات، اخبار و محتوای خبری خلاف واقع دریافتی قبل از انتشار اعم از رویه‌های انسانی یا ماشینی موسوم به تعدیل محتوا یا اتصال به سامانه‌های راستی‌آزمایی مرجع ایجاد کنند. این مصوبه را می‌توان به فال نیک گرفت؛

هر چند تا اجرایی شدن و ارزیابی کارایی آن زمان زیادی باقی مانده، اما از هم اکنون مشخص است که این مصوبه برای اثربخشی مطلوب به درک این واقعیت نیاز دارد که چالش اصلی در عرصه مقابله با اخبار جعلی اعتماد مخاطب به رسانه‌ها و منابع رسانه‌ای عمدتاً مشمول فیلترینگ شده خارج از چرخه نظارت و اعمال قانون جمهوری اسلامی ایران است و رسانه‌های داخلی بدون وجود این مصوبه هم خواهی نخواهی در مقابل تولید اخبار غیر معتبر مسئول بوده و هستند!

موج سواری بر روی فقر سواد رسانه‌ای

احمد اسماعیلی‌فر

خبرنگار

برای بررسی چرایی رفتارهای نابهنجار سلبریتی‌های فضای مجازی کشورمان با «سیدعلیرضا آکداوود» کارشناس و تحلیلگر حوزه رسانه گفت‌وگویی داشتیم.

سلبریتی کیست و جایگاه آنها را در جامعه چگونه ارزیابی می‌کنید؟

«سلبریتی» در لغت به معنای شخص نامدار و مشهور است که در حوزه‌های مختلفی چون سینما، موسیقی، ورزش، سیاست و... مورد اقبال رسانه‌ها و مردم قرار می‌گیرد. این افراد امروزه در جهان رسانه‌ای شده و به لطف اینترنت، فضای مجازی به ویژه شبکه‌های اجتماعی و ارتباطی دارا بودن جاذبه‌های فردی (پول، نمایش سبک زندگی تجملی، چهره زیبا، پست و مقام دولتی، مقام‌های

بین‌المللی و...) در میان جامعه مشهور شده‌اند و حتی برخی از آنان با استفاده از شهرت خود با ایجاد صفحات شخصی در شبکه‌های اجتماعی کسب درآمد می‌کنند.

اخیراً شاهد روند رو به افزایش اقدام سلبریتی‌ها علیه منافع ملی بوده‌ایم، دلیل آن چیست؟

در عصر فعلی شبکه‌های اجتماعی و ارتباطی، هر مخاطبی را با هر میزان فرهنگ و دانشی صاحب تربیون کرده‌اند و متأسفانه رفتار لایکی از رفتار هوشمند برای استفاده از رسانه‌های اجتماعی و ارتباطی پیشی گرفته است. تأثیر مستقیم ورود همگانی مردم بدون دانش رسانه‌ای در این شبکه‌های اجتماعی و ارتباطی را با چشمان خود در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، هویتی، سبک زندگی، سیاسی و... می‌بینیم و متأسفانه بیشترین آسیب را توده‌های مردم به ویژه جوانان و نوجوانان (نسل تمدن‌ساز آینده) در این فضا می‌بینند. برای نمونه، نقش

برای مهار تهدیدات و آسیب‌های ناشی از سلبریتی‌ها چه باید کرد؟!

راهکار هم ساده است، ارتقای سواد و مهارت استفاده از رسانه و فضای مجازی برای مردم، تدوین قانون برای سلبریتی‌ها در استفاده از فضای مجازی و رسانه که نمونه‌های آن در انتخابات ۲۰۲۰ آمریکا و قوانین بازدارنده در خصوص رفتارهای اجتماعی و خاص سلبریتی به وضوح دیدیم.

خبر خوب

کتابخانه سبز ایران

نخستین خانه کتاب سازگار با محیط زیست

مدیرکل کتابخانه‌های عمومی مازندران با بیان اینکه طرح کتابخانه سبز برای نخستین بار در کشور و در شهر ساری اجرا می‌شود، اعلام کرد: «کتابخانه سبز بر اساس تعریف استاندارد به کتابخانه‌ای گفته می‌شود که در آن با به‌کار بستن تدابیر مناسب، اثرات منفی بنا و فعالیت‌های کتابخانه بر محیط زیست طبیعی

به حداقل می‌رسد.» از جمله مزیت‌های این نوع ساختمان می‌توان هزینه کمتر ساختمان، منابع انرژی آسان‌یاب و تجدیدپذیر، مانند تهیه الکتریسیته از نور خورشید در محل و جمع‌آوری آب باران برای مصرف در کتابخانه در مناطق پر باران و... است.

پژواک

تهدید شبکه ملی

پیامدهای اینترنت ماهواره‌ای برای کشور

دبیر شورای عالی فضای مجازی از برنامه‌ریزی برای تدوین مقررات استفاده از اینترنت ماهواره‌ای خبر داد و گفت: «برای آنکه با ورود این فناوری، حکمرانی فضای مجازی خدشه‌دار نشود، باید تدابیری صورت داد.» فیروزآبادی گفت: «منظور م‌های ماهواره‌ای در حال آمدن هستند و با آمدن آن، ممکن

است که به یکباره کل شبکه ملی اطلاعات زیر سؤال برود؛ اگر شبکه ملی اطلاعات نتواند خدمات بهتر، ارزان‌تر و با سرعت بیشتر و... ارائه دهد، عملاً، تحت‌الشعاع اینترنت ماهواره‌ای که عمدتاً هم آمریکایی هستند، قرار خواهد گرفت.»

نرم افزار

گهواره

همیار والدین در تربیت کودک

بسیاری از والدین هر چند تمام تلاش و همت خود را متوجه رشد و تعالی کودک‌شان می‌کنند؛ اما به دلیل نداشتن مهارت و دانش کافی در این زمینه نمی‌توانند آن طور که باید به فرزند خود توجه کرده و زمینه‌ساز رشد و تعالی او شوند. خوشبختانه دنیای فناوری برای این مشکل چاره‌های اندیشیده

است. اپلیکیشن «گهواره»، همیار تربیت کودک، به والدین کمک می‌کند که به قدر کفایت در فرآیند تربیت کودک خوب باشند. با نصب اپلیکیشن گهواره، به اطلاعات و ابزارهایی، مانند بازی، تغذیه، خواب، ثبت رشد و... دسترسی خواهید داشت.

تصمیم مبارک

نگاهی به سی‌وهشتمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران

حسین مهریزی

خبرنگار فرهنگ

مراسم اختتامیه سی‌وهشتمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران هم برگزار و پرونده این رویداد فرهنگی در سال ۱۳۹۹ بسته شد. رویدادی که صرف‌نظر از نوساط ضعف و قوتش، مانند رویدادهای فاخری همچون جایزه ادبی جلال آل احمد، از وزن و مفهوم قابل توجهی در میان ده‌ها و صدها برنامه به ظاهر فرهنگی در این کشور برخوردار است و می‌توان امیدوار بود که برپایی این رویداد و اهدای جوایز کتاب سال، هم انگیزه اهالی قلم و فکر و پژوهش را بیشتر کند و هم زمینه‌ای برای توسعه فرهنگ کتابخوانی و تحقیق و پژوهش فراهم آورد. البته وضعیت کرونایی امسال، سبب شد تا تنها ۱۰ نفر از برگزیدگان در حضور رئیس جمهور جوایز خود را دریافت کنند، اما به هر حال این رویداد که به گفته «ایوب دهقانکار» مدیرعامل خانه کتاب و ادبیات، حالا دیگر یک رویداد جهانی شده است، در روزهای پایانی مسال به سر منزل رسید و امید اهالی قلم را برای امتداد این مسیر بیشتر کرد.

تقدیر از ۷۲ اثر

«حجت‌الاسلام مهدوی‌راد» دبیر کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در برار میزبان جوایز این دوره اعلام کرد: «در بخش داخلی میزان جایزه کتاب سال ۱۰۰ میلیون تومان و در بخش جایزه جهانی، ۱۰ هزار یورو اعطا خواهد شد.» وی توضیح داد: «درصدد قابل توجهی هم در بخش تألیف، ترجمه و بازنگری متون کهن افزایش اتفاق افتاده است؛ هرچند در همه حوزه‌ها افزایش خواهیم داشت، اما اگر میزان جوایز سه برابر یا ۱۵ برابر هم بشود، شأن پژوهش بالاتر از این حرف‌هاست.» مهدوی‌راد در

ادامه گفت: «در این دوره، کتاب‌هایی که از فروردین تا اسفند ۱۳۹۸ منتشر شده و دارای مجوز جمهوری اسلامی ایران بودند داوری شده‌اند، از این رو ابتدا ۱۰ هزار عنوان کتاب مورد بررسی قرار گرفت که از این میان ۲۴۷ عنوان به مرحله نهایی رسیده است. در نهایت، در این دوره از جایزه کتاب سال ۶۰ اثر شایسته تقدیر، ۱۲ اثر برگزیده و در مجموع ۷۲ اثر تجلیل خواهند شد.»

دیر هنگام، اما سودمند

خبر متفاوت سی‌وهشتمین دوره جایزه کتاب سال، از سوی مدیرعامل خانه کتاب و ادبیات ایران اعلام شد؛ خبری که هرچند دیر هنگام اعلام شد و جای آن در تمام این سال‌ها خالی بود، اما به هر حال یک اتفاق مبارک و ضروری است: نخبه محسوب شدن برگزیدگان جایزه کتاب سال و قرار گرفتن تحت پوشش بنیاد ملی نخبگان. ایوب دهقانکار در این باره گفت: «ایسن دوره برخلاف دوره‌های قبل مشخصه‌هایی داشت که یکی از آنها بی‌ظنیر

نخبه کیست؟!

«نخبه» قلمداد شدن برگزیدگان کتاب سال یا سایر منتخبان رویدادهای فرهنگی، از آن دست اقدامات و تصمیماتی است که می‌تواند به توسعه فرهنگی کشور کمک شایان توجهی کند. بر اساس یک فرهنگ غلط و تصور سطحی جا افتاده در جامعه

ما، معمولاً رشته‌های فنی و مهندسی و علوم پزشکی از یک وجهه و منزلت خاصی برخوردار هستند و برعکس، حوزه علوم انسانی و حوزه‌های مرتبط با آن، دسته چندم تلقی شده و چندان اهمیتی ندارد؛ به تعبیر واضح‌تر، بودن یا نبودن علوم انسانی و پژوهش‌های فکری و فرهنگی چندان اهمیتی ندارد و اولویت با حوزه‌های دیگر است. بر اساس همین تفکر سطحی، «نخبه» هم صرفاً کسی است که یا وسیله‌ای اختراع کند یا دارویی کشف کند یا کارهای اسم و رسم‌دار این چنینی. با وجود اهمیت این موارد انجام دهد. حالا با تصمیمی که در این دوره از جایزه کتاب سال گرفته شد و با تحت پوشش قرار گرفتن منتخبان این رویداد فرهنگی در بنیاد ملی نخبگان، می‌توان امیدوار بود که قدم‌های مؤثری برای شکستن این سنت غلط فکری در جامعه ایرانی برداشته شود و جایگاه اهالی فکر و فرهنگ در توسعه و پیشرفت کشور، بهتر از قبل فهمیده و درک شود و منزلت آنها هم در حمایت‌های دولتی و تصورات اجتماعی، بیش از قبل احیا شود.

برداشت

تجارت با اعصاب مخاطب!

روان مردم به ویژه کودکان و خانواده‌هایی که بضاعت کمتری دارند، بزند و جا دارد مسئولان رسانه ملی یک بار هم که شده، حداقل به دلیل تذکر علماء، این مسئله را حل کنند.

ایرانی از دیگر موارد انتقاد به بازرگانی صدا و سیماست. حالا آنقدر پیام‌های بازرگانی تعدادشان زیاد شده و زمان زیادی از کنداکتور سیما را گرفته که حتی صدای برخی از علمای را هم درآورده است! چند روز پیش بود که حضرت آیت‌الله جوادی‌آملی در دیدار رئیس سازمان صدا و سیما با انتقاد از حجم بالای تبلیغات بازرگانی در رسانه ملی گفتند: «البته بودجه مهم است و باید بودجه مورد نیاز رسانه ملی تأمین شود، اما اینکه دائم از آنتن، غذا و کفش تبلیغ کنیم، درست نیست و به جایگاه رسانه لطمه می‌زند.»

در چنین شرایطی که مردم با مشکلات اقتصادی زیادی روبه‌رو هستند، پیام‌های بازرگانی خاصی که دائماً انواع غذاهای متنوع و رنگارنگ را تبلیغ می‌کند، می‌تواند لطمه زیادی به روح و

پیام‌های بازرگانی آنقدر تکرار می‌شود که سبب شده تا در فضای مجازی دستمایه طنز و جوک قرار بگیرند، مانند تبلیغی که سیامک انصاری در آن حضور داشت و برخی اوقات حتی یک تبلیغ دیگر هم مابین آن قرار نمی‌گرفت و دانما و بدون وقفه تکرار می‌شد، گاهی شبکه را هم که عوض کنیم، باز با همان آگهی مواجه می‌شویم! اما این تمام ماجرا نیست، مدتی قبل هم آگهی بازرگانی در مورد تبلیغ فرش از رسانه ملی پخش شد که دانما با زیگر با «عه، عه» گفتن‌های مکرر، با اعصاب و روان مردم بازی می‌کرد.

البته فقط طولانی بودن مدت زمان پیام‌های بازرگانی و تکرارهای بی‌در پی آن نیست که باعث انتقاد از صدا و سیما در این حوزه شده است؛ بلکه موضوعات دیگری مانند ترویج مصرف‌گرایی صرف و مغایرت با سبک زندگی

نسیم اسدیپور

دبیر گروه فرهنگ

پیام‌های بازرگانی رسانه ملی چند سالی است که حواشی بسیاری ایجاد کرده است؛ در فروردین ماه امسال بود که زمان طولانی تبلیغات صدای همه را در آورد تا جایی که «محسن تابنده» بازیگر اصلی سریال پایتخت در صفحه مجازی‌اش نوشت: «پخش این آگهی‌ها خارج از اراده سازندگان بوده و ما هم مثل شما از حجم تبلیغات دلخورییم.»

اما انکار دلخوری‌ها هم نتوانست کاری از پیش ببرد، زیرا روای صدای سیما در تعدد پیام‌های بازرگانی هیچ تغییری نکرد. به تازگی برخی

نمایش

تئاتر کاغذی

جشنواره ویژه کودکان و نوجوانان

پردیس تئاتر تهران در روزهای منتهی به سال نو، با برگزاری مسابقه مجازی «تئاتر کاغذی» پذیرای آثار کودکان و نوجوانان است. «حسین عالم‌بخش» رئیس پردیس تئاتر تهران درباره جزئیات مسابقه مجازی «تئاتر کاغذی» گفت: «این مسابقه ویژه کودکان و نوجوانان تدارک دیده شده و با

شعار شادی و نشاط در خانواده برگزار می‌شود.» وی افزود: «فراخوان این جشنواره در تارنمای پردیس تئاتر تهران به نشانی (pardistheater.ir) درج شده که حاوی توضیحات کافی در خصوص این جشنواره است.»

کتاب

بجنگ با داعش

هوای این روزهای من منتشر می‌شود

کتاب خاطرات فرمانده تیپ هجومی سیدالشهداء (امیرحسین حاج‌نصیری) منتشر می‌شود. کتاب «هوای این روزهای من» خاطرات تفصیلی امیرحسین حاج‌نصیری، جانباز قطع نخاع و فرمانده تیپ هجومی سیدالشهداء در سوریه است. این کتاب بیشتر از اینکه خاطرات راوی باشد، خاطرات

مقاومت در حلب، خان طومان و لاذقیه است. خاطرات ناگفته از مصطفی صدرزاده، محمدحسین محمدخانی و شهیدایی که رفتند و خاطرات‌شان را بردند. کتاب «هوای این روزهای من» به کوشش رقیه کریمی پس از دو سال به سرانجام رسیده است.

رسانه ملی

سپهسالار

بازگشت ایرانمنش به کارگردانی

«سپهسالار» جدیدترین کار رضا ایرانمنش پس از فیلم‌ها و سریال‌هایی، چون «مردان آسمانی»، «پلاک‌های نایاب»، «فراموشی» و... در قامت کارگردان است که قرار است در ۲۶ قسمت تولید شود. این هنرمند با سابقه اکنون بعد از سال‌ها قصد دارد با تولید سپهسالار به عرصه کارگردانی

برگردد. پیش تولید این سریال که در فضای طنز و در ژانر اجتماعی و دفاع مقدس نوشته شده، آغاز شده و قرار است از اواسط اردیبهشت ماه ۱۴۰۰ مقابل دوربین برود. «سپهسالار» در تهران، کرمان، شیراز و اهواز تصویربرداری خواهد شد.

۱۳ فرهنگ

شماره ۹۹۰ | دوشنبه ۴ اسفند ۱۳۹۹

یادداشت

تئاتر فجر در سایه

آرش فهیم

منتقد سینما

جشنواره تئاتر فجر به منزله مهم‌ترین رویداد هنرهای نمایشی در ایران امسال به شکل بی‌سر و صدا و در سایه اخبار و حواشی جشنواره فیلم فجر برگزار شد. در وضعیت شیوع ویروس کرونا، کمتر کسی فکرش را می‌کرد که اساساً بتوان چنین جشنواره‌ای را به مرحله اجرا رساند؛ اما قرار گرفتن یک دبیر خوش سابقه و اهل جریان هنر مقاومت به نام «حسین مسافر آستانه» سبب شد تا آنچه غیر ممکن به نظر می‌رسد، ممکن شود. هر چند حضور یک مدیر هرچقدر هم متعهد و بااخلاق در رأس یک جشنواره آن هم برای یک سال، لزوماً به نتیجه ختم نمی‌شود؛ به ویژه اینکه آشکار است، مدیران دولتی عرصه تئاتر، قربان چندانی با روحیات و سلیقه دبیر جشنواره ندارند.

بنابراین، سی‌ونهمین دوره جشنواره فجر را باید در ادامه همان سیاست‌ها و برنامه‌های مدیران مرکز هنرهای نمایشی دولت شناخت. دولتی که طی هشت سال گذشته، تئاتر کشور را به حیاط خلوت شبه روشنفکرهای سیاه‌اندیش و تاجران مبتذل کار تبدیل کرده و جریان تئاتر انقلاب را به انزوا برده است. چنانکه اگر جشنواره تئاتر مقاومت و گروه روایت فتح و انجمن تئاتر انقلاب نبودند، با سیاست‌گذاری دولت، این جریان در تئاتر ما به طور کامل از بین رفته بود! به همین دلیل هم در سی‌ونهمین جشنواره تئاتر فجر نیز با وجود مدیریت یک هنرمند متصل به تئاتر مقاومت، اما باز هم این نمایش‌های سخیف و بی‌مایه بودند که غلبه داشتند.

همچنان که بیشتر جوایز نیز در پایان، به این‌گونه آثار اهدا شدند به همین دلیل هم یاد یک هنرمند متعهد چون «مسعود سمیعی» که از فوت او فقط پنج ماه گذشته، هیچ جایی در این جشنواره نداشت.

این در حالی است که اگر یکی از اهالی تئاتر شبه روشنفکری از دنیا رفته بود، شاهد بزرگداشت او در این رویداد بودیم! البته جای شکرش باقی است که امسال شاهد تاخت و تاز تئاترهای وابسته به سفارتخانه نبودیم؛ دوره‌های قبلی جشنواره تئاتر فجر به ویژه دو سه سال اخیر، عملاً به جای جشنواره نمایشی شاهد یک جشنواره فرمایشی بودیم و گویی تئاتر فجر، هیچ ربطی به دهه فجر و سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی نداشت. اما واقعیت این است که حال تئاتر ما خوب نیست، پس به تبع آن نباید انتظار داشت، جشنواره تئاتر فجر هم خوب و مطلوب و حتی متوسط و میانمایه برگزار شود!

معضل بسیار بزرگی که تئاتر ما را به خود گرفتار کرده، آمیخته شدن تظاهر به روشنفکری و خردگرایی با لمپنیسم است. نمود چنین مسئله‌ای، بدپوششی، ایجاد روابط نامتعارف زن و مرد وزیر یا گذاشتن حریم‌های اخلاقی در برخی نمایش‌هاست. تنها راه چاره برای تغییر جشنواره تئاتر فجر، تغییر هم‌زمان ساختارها و مدیران و سیاست‌گذاران این بخش از فرهنگ کشور است. باید افرادی به عنوان مدیر بر تئاتر کشور منصوب شوند که باور داشته باشند تئاتر می‌تواند در خدمت ارزش‌های جامعه باشد و لزومی ندارد آن را به پناهگاه و حیاط خلوت ویروس‌های فکری و فرهنگی تبدیل کنیم.

یادداشت

بلندپروازی‌های «منصور»

محسن باقری اصیل نسب

خبرنگار

از شگفتی‌های جشنواره فیلم فجر امسال این بود که برای ساخت فیلم «منصور» با موضوع یک شخصیت ارتشی، مجموعه‌ای از سپاه، یعنی سازمان هنری- رسانه‌ای اوج، سرمایه‌گذاری کرده است. این نشان می‌دهد سازمان اوج، دنبال آن است که از اتفاقات و افراد تأثیرگذار کشور بگوید، حتی اگر عضویت سپاهی نداشته باشند.

فیلم «منصور» درباره تیمسار «منصور ستاری» است که سال‌های متمادی فرمانده نیروی هوایی ارتش بود و وقتی با ساختن‌های زیادی از داخل و خارج برای تجهیز و تأمین اقلام مورد نیاز جنگ و تأمین آسمان‌های کشور به ویژه هواپیما رویه‌رو می‌شود، تصمیم می‌گیرد یک اتفاق تازه را رقم بزند و تحریم‌ها و بخشی از توطئه‌های داخلی را خنثی کند.

فیلم «منصور» در بیان نحوه این توطئه‌ها سعی کرده سنگ تمام بگذارد و از تمام توانش استفاده کند. این تلاش‌ها هم موفقیت‌آمیز بوده و پایان خوبی را برای فیلم رقم می‌زند. «منصور» برخلاف فیلم‌هایی که سیاه‌نمایی قلابی دارد، امیدوارکننده واقعی است. «منصور» می‌تواند الگویی باشد برای امیدبخشی‌های واقعی و باورپذیر.

کسی که تیمسار می‌شود، یک سنگینی در رفتار دارد که فیلم منصور توانسته این را نشان دهد. خیلی‌ها فکر می‌کنند که تیمسار و نظامی قدرت قلع و قمع کردن همه را دارد، اما اینطوری نیست. نظامی‌ها یکی از مظلوم‌ترین قشرهای جامعه هستند؛ چرا که به جاهای مختلفی باید پاسخگو باشند.

سکانس آخر فیلم «منصور»، واقعاً خستگی این جشنواره را از تن به در می‌کند. سکانسی که «منصور» روی ویلچر است. البته نیاز به تغییر تدوین دارد که زودتر فهمیم چه اتفاقی می‌خواهد بیفتد. یکی از ظرافت‌های این سکانس، این است که انرژی انتقال، آتقدر بالا می‌رود که «منصور» از روی ویلچر بلند می‌شود و این کار، به موقع است.

چند کتاب خوب هم درباره تیمسار ستاری نوشته شده است. یک پایگاه اینترنتی هم با هدایت آقای سورنا ستاری وجود دارد که مطالب قوی و خوبی دارد و بهروز است.

تیمسار منصور ستاری بار و حیه جهادی و بسیجی، وقتی دید که از راه‌های مختلف علیه او فعالیت می‌کنند و هواپیماهای زیادی در آشیانه‌های تعمیر خوابیده، در حالی که هر روز بر تهدیدات آسمان کشور در سال ۱۳۶۵ افزوده می‌شد، تصمیم گرفت دست به کار شود و هواپیماها را با توان داخلی تعمیر کند. تلاش او در روند تعمیر هواپیما به ساخت هواپیما رسید؛ اگر چه سال‌ها این موضوع مکتوم ماند و خیلی‌ها نمی‌دانستند که چنین موفقیتی نصیب سیستم نظامی کشورمان شده است.

در همان روزهایی که رزمندگان غیور بسیجی و سپاهی در سال ۱۳۶۵ و در جبهه‌های نبرد مشغول مبارزه با دشمنان بعضی بودند، تیمسار منصور ستاری در فکر ساختن هواپیماهایی بود که رزمندگان را از نظر هوایی پشتیبانی کرده و آسمان کشور را برای جنگنده‌های عراقی و البته فرانسوی، ناامن کند. تلاش‌های خستگی‌ناپذیر او بالاخره جواب داد و تأثیرات او در صنعت هوایی و دفاعی کشور همچنان پابرجاست.

علل مهم تغییر نگاه به عملیات سالانه دفاع مقدس
از جنوب به شمالغرب

تغییر تاکتیک نبرد

برخی محورها هم که تصرف شده بود در مرحله پدافند با مشکلاتی روبه‌رو بودند. شهید و زخمی شدن تعداد قابل توجهی از رزمندگان در طول عملیات اگر چه غم را به چهره‌ها آورده بود؛ اما از عزم و ایستادگی نکاسته بود. نیروهای پدافندی با چهره‌های آفتاب‌سوخته و چشم‌های گود افتاده، حاضر نبودند از خاکریزهای شان دست بردارند و به عقب برگردند. عملیات کربلای ۸، که در هجدهمین روز از سال ۱۳۶۶ آغاز شد هم در محور شلمچه بود تا بتواند به روند عملیات قبل از خود، سر و سامانی بدهد. این، آخرین ابتکار عمل ایران و عملیات بزرگش در جبهه‌های جنوب بود و فرماندهان متوجه شدند که این روش از نبرد، با بن‌بست مواجه شده است. نگاه فرماندهان که پیش از آن هم به سوی غرب و شمالغرب افتاده بود، به طور دقیق‌تری متوجه این جبهه‌ها شد و تصمیم گرفتند ضمن اجرای عملیات‌های محدود، طرح یک عملیات گسترده و بزرگ در این سرزمین‌ها را با هم بچینند.

عملیات کربلای ۱۰ در ۲۵ فروردین ماه ۱۳۶۶ در ارتفاعات منطقه عمومی ماووت شروع شد. در همین روز و در منطقه سلیمانیه هم عملیات محدود فتح ۵ آغاز شد. حدود دو ماه از این عملیات‌ها گذشته بود که در ۳۱ خردادماه ۱۳۶۶ و همزمان با سالگرد شهادت دکتر چمران، با هدف تصرف شهر ماووت و ارتفاع ژائیله و تکمیل اهداف عملیات کربلای ۱۰، عملیات نصر ۴ کلید خورد.

عملیات نصر ۷، نبردی بود که در چهاردهمین روز از مردادماه ۱۳۶۶ با هدف تصرف دوپازا و بُلقَت در محور سردشت انجام شد. عملیات بعدی با نام نصر ۸ هم فقط سه ماه و نیم بعد، در ارتفاع گردهش در منطقه عمومی ماووت و با هدف گرفتن سرپل در غرب رودخانه قلعه چولان انجام شد و موفقیت‌هایی به دنبال داشت.

این عملیات‌ها البته محدود بودند و زمینه را

برای انجام یک عملیات بزرگ‌تر فراهم می‌کردند. این بار، چندین منطقه در جنوب و غرب، مدنظر قرار داده شد تا در صورت موفق نشدن در هر یک از عملیات‌ها، طرح عملیات دیگری به مرحله اجرا در آید. نظر فرمانده کل سپاه، برادر محسن رضایی، انجام عملیات همزمان در جبهه‌های جنوب و شمالغرب بود. به همین دلیل در بهمن ماه ۱۳۶۶ به برادر ذوالقدر، فرمانده قرارگاه رمضان (قرارگاه عملیات‌های برون مرزی در داخل خاک عراق) درباره دورنمای فعالیت‌های این قرارگاه گفت: «شما باید هدف‌تان دوکان، قلعه دیزه و کرکوک باشد که زمینه‌ای برای عملیات بهار ۱۳۶۷ بشود.»

برادر رضایی باز هم در حین عملیات بیت‌المقدس ۲ و در دوم بهمن ماه ۱۳۶۶ به فرماندهان سپاه گفت: «باز هم تأکید می‌کنم برنامه شما در شمال غرب است. تا بهار سال آینده (۱۳۶۷) اینجا هستید...» وی همچنان بر آمادگی رزمندگان در چند نقطه تأکید می‌کند و می‌گوید: «وضعیت جنگ به گونه‌ای شده که در این مقطع ما نمی‌توانیم روی یک جاسرمایه‌گذاری کنیم. بعد اگر عملیات موفق نشد، اصرار کنیم و تلفات بدهیم. چون باید جواب مردم را بدهیم. این است که امسال به این نتیجه رسیدیم دو منطقه را آماده کنیم. ضمن اینکه اگر هر یک لو رفت، مجبور نشویم آن را عمل کنیم...» این استدلالی بود که محسن رضایی برای فرماندهانی که از منطقه فاو به شمالغرب آماده بودند، ارائه داد. این فرماندهان همچنان بر انجام عملیات در منطقه فاو اصرار داشتند اما به دلیل هویشاری دشمن و آماده نشدن شرایط، عملیات در فاو به تعویق افتاد و همزمان عملیات بیت‌المقدس ۲ در غرب ماووت واقع در استان سلیمانیه شروع شد.

محسن رضایی در جای دیگری به فرماندهان می‌گوید: «در مورد عملیات جنوب، ما از قبل پیش‌بینی می‌کردیم ممکن است تا پایان بهمن ماه

هر کاری بخواهیم انجام بدهیم لو برود. لذا این بار سعی کردیم با لشکرهایی که قرار بود موج دوم و سوم در جنوب به کار بگیریم، حتماً یک عملیات در شمالغرب بکنیم و جنوب را هم کنترل می‌کردیم. یکی از مزیت‌های این تصمیم این است که می‌شود دشمن را از جنوب جاکن کنیم. از طرف دیگر اگر در جنوب هم هیچ موفقیتی نداشته باشیم و در اینجا موفقیت قابل توجهی به دست بیاوریم، در ذهن مان این بود که باید تمرکز قوا داد تا یک قسمت‌های مهمی برویم... آزادسازی شهر حلبچه و دریاچه دربندیخان برای ما خیلی مهم است و از نظر سیاسی و نظامی می‌تواند ما را تا پایان اسفند تأمین کند.»

فرمانده کل سپاه در ادامه به این مطلب اشاره می‌کند که در صورت دستیابی به نتایج مورد نظر که از نگاه او تا حد زیادی امکان‌پذیر است، عراقی‌ها برای جلوگیری از پیروزی‌های بیشتر ما، ناچار به جاکن شدن از جنوب و آمدن به شمالغرب می‌شوند. در این صورت است که ما عملیات بعدی‌مان را در جنوب انجام خواهیم داد. برادر محسن معتقد بود اگر غافلگیری رعایت نشود، به جز ضرر چیزی نداریم. دشمن در فاو و کلاً منطقه جنوب، همه کارهایش آماده است؛ مانند فاو که در ۲۴ ساعت اول، جلوی مان پر شد. مشکل خاکریز هم مشکل بزرگی بود. کافی بود در گوشه‌های خاکریز زده نشود و الحاق صورت نگردد؛ مانند همان تجربه‌ای که در کربلای ۵ و در نوک کانال ماهی، الحاق صورت نگرفت و ضربه خوردیم. باور فرمانده کل سپاه این بود که دشمن باور نمی‌کند ایران برای انجام عملیات‌هایش، خصوصاً در فصل زمستان به مناطق شمالغرب برود و این بزرگ‌ترین غافلگیری برای دشمن است. هفته آینده به قلب عملیات بیت‌المقدس ۲ خواهیم رفت و حال و هوای آن را با هم بررسی خواهیم کرد. ان‌شاءالله...»

خاطره

یکی شدن خون و خاکستر

رابطه نزدیک پدرم ابومهدی المهندس و سردار حاج قاسم سلیمانی به سال‌های پایانی دهه ۱۹۹۰ باز می‌گردد؛ یعنی زمانی که شهید ابومهدی فرمانده سپاه بدر شد و شهید سلیمانی فرمانده نیروی قدس. آنچه من از هر دو شهید شنیده‌ام، این است که یکدیگر را برادر می‌دانستند و پدرم شهید سلیمانی را متمایز از بسیاری از مجاهدان و به طور کلی افرادی می‌دانست که در زندگی شناخته است. به تدریج این ارتباط روحانی رشد کرد تا جایی که با شهادت به اوج رسید. درک من این است که ارتباط میان این دو شهید بالاتر از هر وصفی است. این عروج بدون سر و آریا و در هم آمیختن خون و خاکستر بالاترین مرحله این رفاقت در دنیا بود. در آخرت را دیگر تنها خدا می‌داند.

راوی: منار آل ابراهیم (دختر شهید ابومهدی المهندس)

تازه‌ها

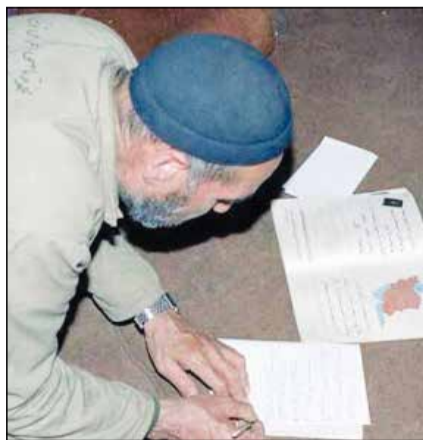
هنگامه پیکار

«هنگامه پیکار» شامل حدود ۱۳۰ نوحه از غلامعلی کویتی‌پور در دوران هشت سال دفاع مقدس است که انتشارات یا زهر(س) آن را منتشر کرده است. «هنگامه پیکار» در ۱۹۲ صفحه به همراه یک حلقه دی‌وی‌دی شامل صوت و تصویر در ضمیمه کتاب منتشر شده است. این دی‌وی‌دی شامل نوحه‌های کویتی‌پور از دوران دفاع مقدس تا مقطع زمانی رحلت حضرت امام خمینی (ره) است و با قیمت ۲۵ هزار تومان منتشر شده است. اکثر این نوحه‌ها از شاعرانی همچون حبیب‌الله معلمی، غلامعلی رجایی و شاعرهای مختلف بوده و در کتاب «هنگامه پیکار» به این موضوع اشاره شده است.

قاب

فرصت سوادآموزی

پیر و جوان نمی‌شناخت. زندگی در جریان بود. برای ورود به دوران جدیدی از زندگی باید می‌آموخت. حالا که خبری از عملیات و رزم نبود، فرصت خوبی دست داده بود تا با همان موها و محاسن جوانی، بنشیند پای کتاب فارسی و ریاضی. جبهه‌ها همیشه پر بود از درس‌های ریز و درشت...

گزارش صبح صادق از حضور سپاه در خدمت‌رسانی به مردم زلزله‌زده سی سخت

پای کار تا آخرین روز

حسن ابراهیمی

خبرنگار

در پی وقوع زلزله ۵/۶ ریشتری ۲۹ بهمن ماه در منطقه سی سخت استان کهگیلویه و بویراحمد یکی از اقشار پای کار امداد رسانی نیروهای بسیج و سپاه پاسداران بودند. بر این اساس از همان لحظات ابتدایی حادثه نیروهای بسیجی وارد میدان شدند تا در کنار سایر نیروهای امدادی آسیب‌های جانی را به حداقل برسانند، اما پس از اقدامات اولیه موضوع اسکان و حفظ روحیه مردم آسیب دیده هم اهمیت داشت. سردار حمید خرم‌دل، فرمانده سپاه فتح استان کهگیلویه و بویراحمد با اشاره به گسیل امکانات و ظرفیت‌های سپاه و بسیج سپاه استان کهگیلویه و بویراحمد به نقاط زلزله‌زده استان گفت: «تا هر زمانی که نیاز باشد در کنار مردم آسیب‌دیده از زلزله خواهیم بود.»

امکانات سپاه در خدمت مردم

یکی از امکانات مهم برای امداد و اقدامات بعدی در رابطه با زلزله استفاده از ماشین‌آلات مهندسی و راهسازی است، در نیروهای مسلح چنین امکاناتی در قالب واحد مهندسی وجود دارد که برای مواقع درگیری با تهدید تأمین شده و مأموریت امداد و محرومیت‌زدایی در سپاه باعث می‌شود این امکانات مهندسی در خدمت به مردم هم به کارگیری شود. همین امر سبب شده است ارتش جمهوری اسلامی هم چنین رویکردی را در استفاده از امکانات

مهندسی خود داشته باشد و علاوه بر امور دفاعی در زمینه امداد و محرومیت‌زدایی هم از این امکانات استفاده کند. فرمانده سپاه فتح در این خصوص می‌گوید: «مشارکت و تلاش جدی در تأمین ماشین‌آلات مورد نیاز برای عملیات آواربرداری و همچنین تأمین خدمات درمانی، غذا، چادر و وسایل گرمایشی و اسکان موقت آسیب‌دیدگان در اولویت عملیات امداد و خدمت‌رسانی سپاه و بسیج و دیگر امدادگران و نهادهای خدمت‌رسانی صحنه قرار دارد.»

زلزله، بارش و خدمت سخت

اما هم‌زمانی وقوع این زلزله با زمستان و بارش یک سامانه پر بارش در استان شرایط سختی را برای مردم زلزله‌زده ایجاد کرده است. با وجود این، همچنان عملیات امداد ادامه پیدا کرده؛ البته هنوز مردم زلزله‌زده در شرایط مناسبی نیستند. شرایط کرونا در کشور هم کار دولت را در انجام بهتر خدمت‌رسانی سخت کرده است، اما در این میان نیروهای سپاه به عنوان خادم مردم برای این خدمت‌رسانی جانفشانی می‌کنند. سردار خرم‌دل با تشریح خدمات سپاه و مجموعه بسیج در منطقه زلزله‌زده سی سخت تأکید کرد: «سپاه و بسیج پیش‌تاز عملیات امداد، نجات و خدمت‌رسانی به زلزله‌زدگان هستند. مجموعه سپاه و بسیج بعد از وقوع زلزله جزء اولین مجموعه‌هایی بودند که وارد شهر زلزله‌زده سی سخت شدند.» فرمانده سپاه استان کهگیلویه و بویراحمد همچنین افزود: «ارزیابی‌های اولیه از سوی سپاه و بسیج انجام شد و هر آنچه را که در ساعات ابتدایی می‌توانستیم

انجام دهیم، مد نظر قرار داده و آمبولانس‌های مان را به شهر اعزام کردیم.»

سه هزار پرس غذای روزانه

سردار خرم‌دل همچنین گفت: «یکی از اقدامات اولیه که سپاه و بسیج انجام دادند، کنترل ورودی و خروجی شهر سی سخت بود که به خوبی مدیریت شد. به منظور تأمین غذای مورد نیاز زلزله‌زدگان سی سخت یک آشپزخانه مجهز راه‌اندازی کردیم که روزانه سه هزار پرس غذا در سطح شهر توزیع می‌کند. انبارهای سپاه فتح و بسیج را آماده و به استان‌های هم‌جوار و همچنین شهرهای استان کهگیلویه و بویراحمد نیز اعلام کردیم کمک‌هایی که جمع‌آوری می‌شوند، به صورت متمرکز به این انبارها منتقل کنند تا با اعمال مدیریت‌های لازم بین زلزله‌زدگان توزیع شود.» فرمانده سپاه فتح تصریح کرد: «به منظور خدمات‌رسانی مطلوب به زلزله‌زدگان، شهر سی سخت را به ۹ منطقه تقسیم کردیم و از بسیجیان و معتمدان خود محله‌ها استفاده کردیم تا اقلامی که متمرکز جمع‌آوری می‌شود، از طریق این عزیزان در محلات توزیع و به دست زلزله‌زدگان برسد.»

توجه به اقتصاد مردم منطقه

اما توجه به اقتصاد مردم زلزله‌زده از دیگر موضوعاتی است که سپاه به صورت فوری و ضروری به آن ورود کرده است، فرمانده سپاه فتح در این خصوص گفت: «عمله درآمد مردمان شهر سی سخت و روستاهای اطراف آن از طریق باغات است که بسیج جامعه مهندسی کشاورزی سپاه

فتح مأمور برآورد خسارت‌هایی است که به کانال‌ها و لوله‌ها و استخرهای آب وارد شده است. گفتنی است، در آستانه سال نو و ایام آمادگی کشاورزان در موضوع باغداری قرار داریم، آماده اقدام مؤثر برای یاری رساندن به کشاورزان و باغداران سی سخت هستیم.» سردار خرم‌دل این نکته را هم خاطر نشان کرد که مجموعه‌های مختلف از جمله بنیاد مستضعفین، بنیاد علوی، ستاد اجرایی فرمان امام (ره)، کمیته امداد، هلال احمر، بنیاد برکت، در جلسه هماهنگی قول مساعد برای بازسازی و کمک معیشتی و یاری رساندن به زلزله‌زدگان داده‌اند.

ظرفیت‌های طلاب بسیجی در خدمت مردم

در این میان علاوه بر فرماندهان استانی و سایر فرماندهان سپاه در منطقه مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در سپاه استان نیز به سرعت خود را به مناطق زلزله‌زده رساند، حجت‌الاسلام والمسلمین سیروس حکمتی نیک فتح در این بازدید گفت: «زلزله در شهر سی سخت و روستاها خسارات زیادی به بار آورده؛ اما خوشبختانه تلفات جانی نداشته است.» وی افزود: «از ظرفیت طلاب، گروه‌های بسیجی و جهادی در کنار سایر مجموعه‌های خدمات‌رسان استان و کشور در مناطق زلزله‌زده استفاده خواهد شد.» حجت‌الاسلام حکمتی نیک افزود: «به طور یقین نیازمندی‌های زلزله‌زدگان شناسایی و در اختیار مسئولان امر قرار داده می‌شود و با توجه به اینکه میزان خسارت‌ها به منازل مسکونی زیاد است، انتظار می‌رود در بحث اسکان اضطراری، وسایل گرمایشی، مواد غذایی و امداد رسانی اقدامات خوبی صورت گیرد.»

پیام نماینده ولی فقیه در سپاه به یادواره شهید محلاتی

مایه مباحثات و فخر انقلاب

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالله حاجی صادقی، در پیامی به یادواره آیت‌الله حاج شیخ فضل‌الله محلاتی و ۳۳۰ شهید شهرستان محلات، یاد و خاطره این شهید و الأمام و شهدای دفاع مقدس را گرمی داشت. در این پیام آمده است: «درود خداوند به شهدای جلیل القدر به ویژه شهید والا مقام حضرت آیت‌الله حاج شیخ فضل‌الله محلاتی (ره) شخصیتی مبارز و فعال در جریان نهضت اسلامی و پیروزی انقلاب اسلامی که مایه مباحثات و فخر انقلاب و حوزه‌های علمیه بوده در اوج معنا با پیوند علم و عمل، اسوه‌هایی حسنه را به منصه ظهور نهند و احسن الرسایل، یعنی رساله شهادت و رساله صبر و مقاومت عاشورایی را رقم زدند. اول اسفند ۱۳۶۴ یادآور رشادت و اوج ایثار آن شهید والا مقام است. عزیزی که به تعبیر حضرت امام (ره) عمر خود را در راه انقلاب

جشنواره سراسری الگوی برتر تدریس برگزار شد

توان افزایشی مریبان سپاه

در این جشنواره پس از برگزاری دوره مقدماتی و نیمه نهایی با همکاری مسئولان و مدیران آموزشی دانشکده شهید محلاتی و مرکز حضرت فاطمه معصومه (س) مریبان راه یافته به مرحله نهایی در هشت گروه موضوعی و تخصصی تقسیم شده و با استفاده از ۱۰ استاد تخصصی و موضوعی توجیحات لازم انجام و از این میان چهار داور ارزیاب تخصصی از مرکز امیر بیان و دانشکده شهید محلاتی، حجج اسلام «آب انبازی» و «مولوی» از مرکز امیر بیان و «دکتر هاشمی» و «دکتر ملامحمدعلی» از اعضای هیئت علمی دانشکده شهید محلاتی این مرحله به انجام رسید. در این میان ۶۳ کارگاه تخصصی آماده‌سازی علمی-مهارتی مریبان با رویکرد توان‌افزایی در سراسر سپاه با حضور ۱۴۲۶ نفر استاد و مربی شکل گرفت و ۵۴ استاد و داور شناسایی شدند.

جشنواره الگوی برتر تدریس در قالب طرح شهید استاد مرتضی مطهری (ره) از سوی معاونت تربیت و آموزش عقیدتی-سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه برگزار شد و نقرات برتر این جشنواره معرفی شدند.

به گزارش صبح صادق، یکی از برنامه‌های تحولی معاونت تربیت و آموزش عقیدتی-سیاسی در حوزه توان‌افزایی و توان‌سنجی استادان و مربیان سازمانی، غیر سازمانی و مدعو است، برای این منظور «جشنواره الگوی برتر تدریس» با هدف اصلی ارتقای کیفیت آموزش، کشف و توسعه الگوها و روش‌های خلاقانه و اثربخش تدریس دروس عقیدتی-سیاسی سپاه در دو مرحله مقدماتی به صورت غیر متمرکز رده‌ای و مرحله نهایی به صورت متمرکز در دانشکده شهید محلاتی برگزار شد.

روی خط

اقساط اسفند ماه از فیش کم نشود

۰۹۱۰۰۰۰۱۹۴۱ / از فرماندهان محترم تقاضا داریم تا در اسفند ماه اقساط از فیش حقوقی کم نشود.

۰۹۱۰۰۰۰۱۳۹۳ / نزدیک به سه سال است که پول برای خرید سلاح شکاری به اقدامات تأمینی نرسا پرداخت کرده‌ایم؛ اما خبری از تحویل آن نیست.

۰۹۱۲۰۰۰۸۹۵۹ / در شماره ۹۸۸ ص ۱۶ مطلبی در مورد نمک یددار آمده است که علمی نیست.

صبح صادق: مطلب فوق در خصوص نمک یددار و نمک دریا را کارشناس تغذیه تهیه کرده و حاوی اطلاعات درستی است، از جمله وجود فلزات سنگین در نمک دریا و مصرف کم نمک یددار.

۰۹۱۷۰۰۰۵۳۸۴ / ما تعدادی از کارکنان تیپ ۴۸ که بالای ۲۵ سال خدمت هستیم و اکثرًا معاف از رزم و دیپلم و زیر دیپلم هستیم، برای بازشناسی تشکیل پرونده داده‌ایم، آیا ترتیب اثر داده خواهد شد؟

۰۹۱۲۰۰۰۶۲۱۸ / کارکنان نواحی سپاه تهران حجم مأموریت خیلی زیادی دارند، اما جزء نیروهای ستادی به شمار می‌آیند. فقط سرکشی از شعبات حوزه‌ها آن هم بعد از ظهرها و شب‌ها کلی زمان نیاز دارد. به نظر باید تعریف جدیدی از این نیروها خارج از صنف و ستاد در سازمان داشت.

۰۹۳۵۰۰۰۵۴۸۹ / بسا وجود ظرفیت بسیار بالای سایبری در مجموعه سپاه به ویژه سپاه‌های نواحی و استان‌ها با یک سازماندهی به عنوان لشکر سایبری برای انجام عملیات سایبری گسترده و خوب می‌توان منشأ اثرات فراوانی شد. «احسانی» از قزوین

۰۹۱۳۰۰۰۷۹۵۱ / با تلفیق بانک انصار و سپاه هنوز سر درگم هستیم. نمی‌دانیم برای انجام خدمات بانکی به کدام شعبه برویم. الان شماره حساب انصار سابق با سبه متفاوت است و هر دو یک بانک شده‌اند. لطفاً بانک سپاه نسبت به اتفاقاتی که در این

بانک می‌افتد اطلاع‌رسانی کند. **صبح صادق:** این موضوعات به تکرار از سوی مخاطبان طرح شده و می‌شود. پیگیر گفت‌وگو با مسئولان بانک سپه در این خصوص هستیم.

۰۹۳۳۰۰۰۱۲۸۹ / بسا هم سپاه در حادثه‌ها خوش می‌درخشد. در زلزله سی سخت که کشور با کرونا و مشکلات اقتصادی دست و پنجه نرم می‌کند، بچه‌های سپاه و بسیج استان و استان‌های اطراف به کمک مردم شتافته‌اند، این هم یک کمک مؤثرانه بی‌منت دیگر...

۰۹۲۲۰۰۰۹۸۶۲ / سال‌های قبل در دوره‌های قبل از انتخابات ریاست جمهوری خود من وقتی راهیمایی ۲۲ بهمن می‌رفتم، نامزد مورد نظر خود را انتخاب می‌کردم، اما حالا وضعیت پیچیده شده و سر درگم هستیم، حتی نمی‌دانیم چه کسی قطعی حضور دارد، لطفاً در این خصوص در هفته‌نامه بیشتر مطلب بنویسید.

***
ستون روی خط هفته نامه صبح صادق پذیرای نظرات، انتقادات و محلی برای بیان مشکلات و حرف‌های مخاطبان است. از فرماندهان و مسئولان محترم سپاه و نیروهای مسلح هم انتظار دارد با توجه ویژه به موارد مطرح شده در این ستون پاسخ‌های خود را برای درج هفته نامه صبح صادق به رایانامه: info@ssweekly.ir یا نمابر: ۷۷۴۸۸۲۴۶ ارسال کنند.

صداقت

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول:یدالله جوانی

سرمدیر:علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

علی قاسمی، سیامک باقری، سعدالله زارعی، فرهاد مهدوی، مهدی سعیدی، فتح الله پریان، محمدرضا مهدیار اسماعیلی، حسین عبداللہی فر دیر تحریریه: سید فخرالدین موسوی مدیر فنی: محمد صالح نادری صفحه آرا: علی اکبر هدایتی عکاس: حامد کردوزی ناظر چاپ: سعید قاسمی چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۰۲۱)۳۸۵۲۲۴۴۶ تلفن: ۰۲۱)۷۷۴۶۰۱۰۰ و ۰۲۱)۷۷۴۶۰۱۰۰@ssweekly.ir @ssweekly info@ssweekly.ir شماره: ۷۷۴۸۸۴۲۶ سامانه پیامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۹۹۰ | دوشنبه ۴ اسفند ۱۳۹۹

یادمان

جستجوگر نور

صبح روز ششم فروردین سال ۱۳۸۰ علیرضا گل محمدی فرمانده تفحص (گروه مستقر در منطقه پاسگاه زید) گفت: «امروز برای تفحص شهدا به دژ مرزی بین ایران و عراق می‌رویم.» در چشم‌پرسی هم زدن آماده حرکت شدیم. در ابتدای حرکت، حضرت زهر(س) متوسل شدیم و به راه افتادیم. به امید اینکه ان‌شاءالله دست خالی برنگردیم. حدود ساعت ۹/۴۵ بود که به نزدیک دژ مرزی رسیدیم. بالاخره با روشن شدن بیل مکانیکی کار شروع شد. آقای گل محمدی بیل مکانیکی را هدایت می‌کرد. سه نفر از بچه‌ها تأمین بودند و قرار شد بالای دژ نگهبانی بدهند. بیل مشغول کندن زمین بود. چشم‌ها به خاک دوخته شده بود. حدود ساعت ۱۰ و سه و چهار دقیقه بود که استخوان شهیدی نظر من را به خود جلب کرد. دست بلند کردم. بیل ایستاد و آن را برداشتم سپس بیل بعدی را با احتیاط زد و خاک را بالا آورد که دیدیم پیکر مطهر یک شهید است. برادر گل محمدی از بالای بیل مکانیکی با صدای بلند صلوات می‌فرستاد و الله اکبر می‌گفت... خداوند اولین عیدی ما را در سال ۱۳۸۰، سال مولایمان امام علی(ع) به ما داد. به کار ادامه دادیم. بعد از چند روز تلاش بی نتیجه حالا بچه‌ها دلگرم شده بودند. اما متأسفانه به خاطر نقصی که در بیل مکانیکی ایجاد شد کار را تعطیل کردیم. غمگین بودیم ولی احساس سبکی می‌کردیم که حداقل یک شهید گمنام را پیدا کرده بودیم. ماشین با سرعت به طرف مقر حرکت می‌کرد و صدای مداحی از بلندگوی ماشین پخش می‌شد. وقتی رسیدیم چند ماشین جلوی مقر بودند. متوجه حضور سردار باقرزاده شدیم، بچه‌ها دور سردار حلقه زدند. سردار برای زیارت مزار شهدای گمنام حرکت کرد. ما هم به دنبال‌شان رفتیم. در کنار مزار عکس یادگاری با سردار گرفتیم. دفترچه یادداشت جیبی ام‌را به سردار دادم تا جمله‌ای به یادگار بنویسد. وقتی متوجه شد از دانشجویان داوطلب هستم که برای تفحص آمده‌ام، نوشت:

«بسمه تعالی؛ شش‌هفته سال‌هاست در حال تفحص است. قبر گم شده زهر(س) کجاست؟» و امضا کرد.

۲۰ سال بعد وقتی ماسرگرم روزمرگی‌های زندگی بودیم، سردار علیرضا گل محمدی فرمانده قرارگاه جستجوی مفقودین جبهه میانی، به همراه هم‌رزمش محمود حاجی قاسمی پنجشنبه گذشته، در آخرین روز بهمن ۱۳۹۹ در آستانه شب لیله ال‌غائب هنگام تفحص پیکرهای مطهر شهدا در زیرباطیه عراق در اثر انفجار مین به فیض شهادت نائل آمدند.

علی حیدری سردیر

صبحانه

سوغات سفر

در جاده زندگی اگر به سختی‌ها، پیچ و خم و ناهمواری فکر کنیم، چیزی جز حسرت، ترس و تلخی برای‌مان به جا نخواهد ماند، اما اگر در این جاده ناهموار و سخت، زیبایی‌ها و نعمت‌ها و الطاف خداوندی را چاشنی سفر کردیم و همواره شکرگزار بودیم، آنچه در پایان به ما خواهد رسید، کوله‌باری از شادی و زیبایی خواهد بود.

داستان

سوپ!

تلاشش این بود دردم را کم کند. اولین روزی را که به خانه منتقل شدم، خوب به خاطر دارم. هر دو پایم در گچ بود و درد کلافه‌ام کرده بود. حال خوبی نداشتم و مدام بهانه می‌گرفتم. خبر عملیات‌ها، پیروزی‌ها و شهادت بچه‌ها، کلافه‌ام کرده بود. من مرد زخم و جنگ و جبهه بودم و خانه‌نشینی، دیوانه‌ام می‌کرد، اما آقا جان، با صبر و حوصله بدخلقی‌هایم را به جان می‌خرید. یادم هست که با کلسی سعی و تلاش، می‌خواست توصیه دکتر را عملی کند، بدون اینکه کسی را به زحمت بیندازد. دکتر گفته بود چند روزی غذای سبک مثل سوپ بخورم تا کم‌کم معده‌ام به پذیرش غذا عادت کند. تا قبل از رسیدن مادرم از همسایه دستور پخت سوپ گرفته بود و با ظرافت و دقت توی آشپزخانه برای پسر ناخوش احوالش غذا درست می‌کرد. اولین قاشق سوپ را که به دهان بردم، طعم بد مزه‌ترین غذا را حس کردم، نه نمک و ادویه و نه سبزی خوش‌بوئی، هیچ کدام را نداشتم، کمی جو و یک تکه مرغ و هویج‌های درشت... هم خنده‌ام گرفته بود و هم طعم بد غذا خلقم را تنگ کرده بود. با هر سختی‌ای که بود برای اینکه ناامیدش نکنم، سوپ را خوردم و گذشتم. دیروز، دخترم ظرف غذا را پشت در اتاق

نقیسه محمدی

دبیر گروه جوان

مادرم برای مراقبت از خواهر کوچک‌ترم، که به تازگی طعم مادر شدن را تجربه می‌کرد، به شهرستان رفته بود، که خبر زخمی شدنم را به آقا جان داده بودند. پدرم آن موقع مغازه کوچکی داشت که در آن کفاشی می‌کرد، مردی ساده و روستایی که برای امرار معاش به تهران آمده بود و تمام هم و غمش همین دو فرزند بود و دلخوش بود به بودن‌شان. تمام تلاشش را کرده بود که مادرم نفهمد در بیمارستان بستری شده‌ام و برای عمل جراحی سنگین هر دو پایم که آن موقع ترش خورده بود آماده می‌شوم. آقا جان خودش را به اهواز رساند و با هم به تهران منتقل شدیم. جنگ در اوج خودش بود و هر زمان خبر شهادت یکی از دوستانم دست و پایم را می‌لرزاند، اما آقا جان نمی‌گذشت دل به این غصه‌ها بسپارم. از همان ابتدای ورودش شوخی و خنده را با خودش آورده بود و بین همه پخش می‌کرد. هر چند می‌دیدم که گاهی از ناله‌های من، اشک در چشمانش حلقه می‌زد، اما می‌خندید و برای اینکه خودم را نیازم، هر چه خاطرات خنده‌دار بلد بود، رو می‌کرد و

صادقانه

ادب در برابر پروردگار

نسوف بکالی گوید: امیر المؤمنین علی(ع) را دیدم که شتابان می‌رود. عرض کردم: مولای من کجا می‌روی؟ فرمودند: ای نوف رهایم کن! آرزوهایم مرا به پیشگاه محبوب می‌کشاند. عرض کردم: آرزوهای تان چیست؟ فرمودند: آن کس که مورد آرزوست، آنها را می‌داند و نیازی نیست به غیر او بگویم. بنده را همین ادب بس که در نعمت‌ها و نیازش، غیر پروردگارش را شریک نگرداند.

مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۱۱، ص ۲۲۱

قبیله عشق

خوشا به سعادتش

سیداحمد میرقیصری به شهادت رسیده بود و مانده بودیم چطور خبر شهادت را به برادرش سیدمحمد که فرمانده گردان حضرت رسول(ص) لشکر ۱۷ علی‌بن ابی‌طالب(ع) بود، بدهیم! یکی از بچه‌ها وارد شد و با حالتی اندوهگین گفت: «آقا سید، برادرت سید احمد به شهادت رسید.» سیدمحمد همیشه متین و آرام بود، اما تصور نمی‌کردیم با شنیدن این خبر همچنان آرام بماند. سیدمحمد میرقیصری لیخنندی زد و دستانش را به نشانه شکر بالا گرفت و گفت: «خدا را شکر، خوشا به سعادتش! کی نوبت من می‌شود؟» این همه صبر و تحمل و پذیرش برای ما غیر قابل باور بود. شهید محمد میرقیصری حتی برای شهادت برادرش جبهه را رها نکرد و به فاصله پنج روز بعد از شهادت برادرش، به لقاءالله پیوست که همانا آرزویش بود.

به نقل از جانباز حاج یحیی محمدی، فرمانده توپخانه و طرح و عملیات لشکر ۱۷

شهید سیدمحمد میرقیصری، فرزند سیدعبدالحسین در سال ۱۳۴۲ در شهر مقدس قم دیده بر جهان گشود. در کودکی با قرآن مأنوس شد و روح پاک و فطرت خداجویش به دنبال معرفت و عشق به اهل بیت(ع) در تلاطم بود. متین و آرام و پسر از انگیزه بود و برای دفاع از ایران و اسلام چنان شوری در میان رزمندگان ایجاد می‌کرد که در هنگام عملیات کسی سسر از پا نمی‌شناخت. او در تاریخ ۱۳۶۳/۱۲/۲۶ در منطقه شسرق دجله، در عملیات بدر پس اثر اصابت ترکش به ناحیه سر و سینه به فیض عظیم شهادت نائل آمد.

حسن ختام

دستم را بگیر

وطن من آنجایی است که شما باشید. وطن من آنجایی است که خورشیدش رخسخت از نور شما گرفته باشد. زمینش بوسه بر قدم شما ساییده باشد. درختانش گرمای دستان شما را به جان خرید باشد. ستارگانش به طواف وجود شما گرد آمده باشند.

آقا جان، آری! وطن من آنجایی است که همه دارایی‌اش از یمن وجود شماست. بی‌شما صفر است و با شما صد. بی‌شما شبی است تاریک و با شما سحرگامی است روشن و بهاری.

مهربانم! منی که از گندم محبت شما، استخوان گرفته‌ام، از رطب سخنان شما کام شیرین کرده‌ام، از باران رحمت شما ریشه دوانده‌ام. به غیر شما، کجا دارم که بروم؟

شما برای من همان تک ستاره نیمه شب هستی، همان عیوق عاشقی که در این سراب پوشالی دنیا، چشمه حقیقی معارف را جاری می‌کنند. یا صاحب‌الزمان، دستم را بگیر و مرا از این کوره راه خیالات و اوهامات دنیوی بیرون ببر.

سلامت

برشته بحران ساز!

زهرا وحیدی نیا

کارشناس علوم تغذیه

خوردن نان برشته، چپس، سبب‌زمینی سرخ شده و ته دیگ برای همه ما لذت‌بخش است، اما آیا به خطرات این خوراکی‌ها برای سلامتی فکر کرده‌ایم؟

تحقیقات نشان می‌دهد، مصرف غذاهای سوخته خطر ابتلا به سرطان را افزایش می‌دهد. پخت غذا با روش‌هایی که به حرارت بالا نیاز دارند، مانند سرخ کردن و کبابی کردن موجب ایجاد ترکیبی شیمیایی به نام «آکریل‌آمید» می‌شود. در بررسی‌های انجام شده، مشخص شد یکی از عوامل اصلی سرطان‌های مری، معده و روده، مصرف زیاد مواد غذایی سوخته است. علاوه بر این، آکریل‌آمید سبب آسیب به DNA شده و در نتیجه احتمال ابتلا به سرطان را افزایش می‌دهد.

چگونه می‌توان از این ماده شیمیایی سرطان‌زاد دوری کرد؟ برای پخت غذا از روش‌هایی مانند آب‌پز و بخارپز استفاده کنید و از سرخ کردن و کبابی کردن در حرارت بالا که سبب ایجاد سوختگی در ماده غذایی می‌شود، بپرهیزید. به طور کلی غذاها را در حرارت پایین بپزید. نان تست را زیاد برشته نکنید، طوری که رنگ آن قهوه‌ای کم‌رنگ باشد، نه قهوه‌ای پررنگ. از خوردن قسمت‌های بسیار قهوه‌ای و سوخته انواع نان‌ها خودداری کنید. هنگام سرخ کردن سبب‌زمینی آن را تا حدی که رنگ آن زرد طلایی شود سرخ کنید و اجازه ندهید رنگ آن قهوه‌ای شود؛ چون قسمت‌های قهوه‌ای رنگ سبب‌زمینی حاوی آکریل‌آمید بیشتری هستند. با مصرف متعادل مواد غذایی و داشتن یک رژیم، حاوی مقدار بالای میوه و سبزی، همچنین با کاهش مصرف مواد غذایی پر چرب، مانند چیپس و سبب‌زمینی سرخ شده و دوری از سرخ کردن و کبابی کردن در حرارت بالا، برای مدت زمان طولانی از خطرات آکریل‌آمید دور بمانید.

نوقلمان

قسم به لحظه وصال

مولود تو در سیزدهم ماه رجب. تویی که در عرش، معین! نزد رضوان، امین! در تورات، ایلیا! در زبور، آریا و در قرآن علی هستی. هزار و چهار صد و بیست و یک سال از میلادت در بیت الحرام می‌گذرد؛ علی‌بن‌ابی‌طالب! باز هم سیزدهم رجب باز هم سالروز میلادت. تصورم این است که آن زمان پرنده‌های کوچک آبی از شوق و سرور تولد تو راه می‌رفتند، می‌خندیدند و هزار و چهار صد و اندی سال

فاطمه نوری ۱۰ ساله

کاج‌ها هنوز سبز بودند، خورشید پایند به عهد کهن خود با هر غروب و هر طلوع بر اهل زمین نور هدیه می‌کرد. دریا همانطور که قول داده بود موج را به آرامی راهی ساحل می‌کرد. آن شب هم ستاره جنوبی کماکان می‌درخشید. پرستوها هنوز دلیل روییدن‌ها را مهر می‌کردند و راز کاج‌های سبز را به گوش جنگل‌ها می‌رساندند.

ناگهان اسرافیل در سوز امید نام تو را! شد